

Sotungin etälukio

Sotungintie 19, 01200 Vantaa

Sotungin etälukion opetussuunnitelma

Opetussuunnitelma

Päivitetty 6.5.2013

Muunnettu tai lisätty

Venäjän kieli, kertaavat abikurssit ruotsin kieleen, fysiikkaan ja terveystietoon, yrittäjyys ja Lukiopaja.

1. RUBS10 Mot studentexamen! – Kohti yo-kirjoituksia!	s. 40
2. Venäjä, B3	s. 54
3. FYS9 Fysiikan kertauskurssi	s. 103
4. TE4 Terveystiedon abikurssi	s. 164
5. Yrittäjyys	s. 166
6. Lukiopaja	s. 166

SISÄLLYSLUETTELO

1. SOTUNGIN ETÄLUKION OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT

Arvoperusta

Tehtävä

Opintojen rakenne

2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

Oppimiskäsitys

Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Toimintakulttuuri

3 OPISKELIJAN TUKEMINEN

Ohjauksen järjestäminen

Ohjauksen tavoitteet

Ohjauksen toteuttaminen

Opiskelun erityinen tuki

4 OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT

Opetuksen yleiset tavoitteet Sotungin etälukiossa

Eheyttäminen ja aihekokonaisuudet

5 AINEKOHTAISET OPETUSSUUNNITELMAT

5.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

5.2 Äidinkieli, suomi toisena kielenä

5.3 Toinen kotimainen kieli, ruotsi

5.4 Vieraat kielet

5.4.1 Englanti A

5.4.2 Saksa, B3

5.4.3 Espanja, B3

5.4.4 Viro

5.4.5 Venäjä, B3

5.5 Matematiikka

5.5.1 Lyhyt oppimäärä

5.5.2 Pitkä oppimäärä

5.6 Biologia

5.7 Maantiede

5.8 Fysiikka

5.9 Kemia

5.10 Uskonto

5.10.1 Evankelisluterilainen

5.10.2. Ortodoksinen uskonto

5.11 Elämäkatsomustieto

5.12 Filosofia

5.13 Psykologia

5.14 Historia

5.15 Yhteiskuntaoppi

5.16 Musiikki

5.17 Kuvataide

5.18 Liikunta

5.19 Terveystieto

5.20 Muut oppiaineet

5.20.1 Opintojen ohjaus

5.20.2 Tietotekniikka

5.20.3 Yrittäjyys

5.20.4 Lukiopaja

6. ARVIOINTI SOTUNGIN ETÄLUKIOSSA

Arvioinnin lähtökohdat ja tavoitteet

Kurssisuorituksen arviointi

Itsenäisesti suoritettu kurssi

Numeroarvostelu ja suoritusmerkinnät

Arvioinnin suorittajat ja arviointiperusteista tiedottaminen

Opinnoissa eteneminen

Arvosanan korottaminen

Opintojen hyväksilukeminen

Oppiaineen oppimäärän arviointi

Päättötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Lukion oppimäärän suoritus

Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Todistukset

Liite 1 (Kielitaidon tasojen kuvausasteikko)

Sotungin etälukion opetussuunnitelma

1. SOTUNGIN ETÄLUKION OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT

Arvoperusta

Sotungin etälukio on virtuaalinen lukio, joka on osa Sotungin lukion ja Vantaan toisen asteen avointa oppimisympäristöä. Toiminnan perustana ovat valtakunnallinen aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet, Sotungin lukion opetussuunnitelma sekä Vantaan kaupungin arvot.

Tehtävä

Sotungin etälukion tehtävänä on

- antaa opiskelijalle mahdollisuus täydentää laaja-alaisesti yleissivistystään
- lisätä opiskelijan oppimaan oppimisen taitoja ja hänen jatko-opiskelumahdollisuuksiaan
- lisätä opiskelijan työelämässä menestymisen yleisiä edellytyksiä
- vahvistaa kansalaisyhteiskunnan toimivuutta ja ehkäistä syrjäytymistä
- luoda edellytyksiä opiskelijan itsetuntoa, itsetuntemusta ja persoonallista kasvua lujittaville oppimiskokemuksille.

Sotungin etälukio järjestää opiskelijoilleen mahdollisuuden

- suorittaa aikuislukion oppimäärä

- suorittaa ylioppilastutkinto tai sen osa
- suorittaa lukiokursseja
- korottaa lukion päättötodistuksen arvosanoja
- suorittaa muita lukion tehtävään kuuluvia yleissivistäviä aineita ja aihekokonaisuuksia.

Opintojen rakenne

Sotungin etälukion koulutusmahdollisuuksia kehitetään osana Vantaan kaupungin aikuiskoulutusjärjestelmää. Opiskelumahdollisuuksien tarjonnan lähtökohtana on näkemys siitä, että oppijana aikuinen rakentaa osaamistaan elämäkokemukselleen, aikaisemmin oppimilleen tiedoille ja taidoille sekä mahdollisesti rinnakkaisille opinnoilleen. Virtuaalisessa kurssitarjonnassa on valinnaisuutta ja vaihtoehtoja, jotka mahdollistavat opiskelun erilaisissa elämäntilanteissa. Opiskelijan opinto-ohjelma rakentuu aikaisemman koulutuksen, mahdollisesti opintoja korvaavan työkokemuksen sekä opinnoille asetettujen tavoitteiden mukaan joustavasti ja yksilöllisesti. Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Hänellä on oikeus monipuolistaa ja täydentää opinto-ohjelmaansa muiden koulutuksenjärjestäjien koulutustarjonnalla.

Aikuisille annettavan opetuksen tuntijako on seuraava:

Oppiaine tai aineryhmä	Opiskelijalle Pakolliset kurssit	Syventävät valtakunnalliset kurssit
Äidinkieli ja kirjallisuus	5	1
Kielet		
- A-oppimäärä	6	2
- B1-oppimäärä	5	2
- Muut oppimäärät (B2, B3)		6
Matematiikka		
- lyhyt oppimäärä	6	2
- pitkä oppimäärä	10	3
Katsomukselliset ja yhteiskun- nalliset aineet		6
- Uskonto tai elämäkatsomustieto	1	
- Historia	3	
- Yhteiskuntaoppi	1	
- Filosofia	1	
Luonnontieteelliset aineet		7
- Fysiikka	1	
- Kemia	1	

- Biologia	2	
- Maantiede	1	
Psykologia		2
YHTEENSÄ VÄHINTÄÄN	44	

Aikuisille tarkoitettut lukio-opinnot muodostuvat valtioneuvoston antaman asetuksen (955/2002) mukaisesti pakollisista ja syventävistä kursseista sekä muista aikuislukion tehtävään kuuluvista aineista ja aihekokonaisuuksista. Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää vähintään 44 kurssia. Lukion oppimäärän suorittamiseen tähtäävät aikuisopiskelijat suorittavat kaikki pakolliset kurssit ja valinnaisia opintoja. Syventävät kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia pakollisiin oppiaineisiin liittyviä valtakunnallisia kursseja tai oppilaitoskohtaisia kursseja. Alle 18-vuotiaina lukio-opintonsa aloittaneiden oppimäärään kuuluu lisäksi liikuntaa, terveystietoa ja taideaineita. Oppiaineiden pakollisten ja valtakunnallisesti määriteltyjen syventävien kurssien keskeiset tavoitteet ja sisällöt on määritelty tämän opetussuunnitelman ainekohtaisissa opetussuunnitelmissa.

2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

Oppimiskäsitys

Sotungin etälukion opetussuunnitelma pohjautuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta, jossa hän vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajan ja ympäristön kanssa ja aiempien tietorakenteidensa pohjalta käsittelee ja

tulkitsen vastaanottamaansa informaatiota. Opetuksessa otetaan huomioon, että vaikka oppimisen yleiset periaatteet ovat kaikilla samat, se mitä opitaan, riippuu yksilön aikaisemmasta tiedosta ja hänen käyttämistään strategioista. Oppiminen on sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Yhdessä tilanteessa opittu tieto tai taito ei automaattisesti siirry käytettäväksi toisenlaisissa tilanteissa.

Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Sotungin etälukion koulutuksessa otetaan huomioon aikuisopiskelijoiden opiskelulähtökohtien moninaisuus. Opiskelijoiden yksilöllisyyden ja erilaisuuden vuoksi virtuaaliset opetus-, ohjaus- ja opiskelumuodot ovat monipuolisia. Internetissä toimivaa oppimisympäristöä käytetään opetuksen ja ohjauksen vuorovaikutuskanavana. Sotungin etälukiassa korostetaan yhteistoiminnallisuutta, ongelmalähtöisyyttä, vuorovaikutteisuutta, itseohjautuvuutta sekä tietoverkostoissa toimimista. Sotungin etälukiassa nähdään, että aikuisen kokemukset sekä kyky arvioida omaa ajatteluaan ja oppimistaan ovat opetuksessa erityinen voimavara. Sotungin etälukion virtuaalinen oppimisympäristö mahdollistaa työskentelyn itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Opiskelijoita ohjataan verkon kautta tiedostamaan, arvioimaan ja tarvittaessa korjaamaan omia työskentelytapojaan.

Opiskelijoille annetaan verkkoympäristössä välineitä tiedon hankkimiseen ja tuottamiseen sekä tiedon luotettavuuden arviointiin ohjaamalla heitä soveltamaan kullekin tiedon- ja taidonalalle luonteenomaisia tiedon- ja taidon hankkimis- ja tuottamistapoja.

Opiskelijaa ohjataan tutkivan oppimisen suuntaan. Sotungin etälukion opetus järjestetään etäopiskeluna tai itsenäisenä opiskeluna. Sotungin etälukion opiskelijoilla on myös mahdollisuus osallistua Sotungin lukion kursseille päivisin, mikäli opetusryhmässä on tilaa.

Toimintakulttuuri

Sotungin etälukion toimintakulttuurin tavoitteena on, että Sotungin etälukio on oppiva organisaatio. Opiskelijalle luodaan edellytykset osallistua oppilaitoksen opetustarjonnan suunnitteluun. Toimintakulttuuri kannustaa opettajia, opiskelijoita ja oppilaitoksen muuta henkilöstöä vuorovaikutukseen ja yhteisöllisyyteen sekä olemaan avoin yhteistyölle yhteiskunnan kanssa. Oppilaitoksen kaikki käytännöt rakennetaan johdonmukaisesti tukemaan opetustyölle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Tavoitellun ja toteutuneen toimintakulttuurin yhtäpitävyyden kriittinen arviointi on perusedellytys oppilaitoksen jatkuvalle kehittämiselle.

3 OPI SKELIJAN TUKEMINEN

Ohjauksen järjestäminen

Ohjauksen tavoitteet

Ohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä omalta kannaltaan perusteltuja opiskelua ja ammatinvalintaa koskevia valintoja. Ohjauksen tavoitteena on edistää koulutuksellista, etnistä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä ehkäistä syrjäytymistä.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa itsenäisyyteen ja vastuullisuuteen siten, että hän pystyy tekemään henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa sekä tarvittaessa muuttamaan sitä muuttuvien tavoitteidensa mukaiseksi. Opiskelusuunnitelma sisältää opiskelijan tavoitteisiin soveltuvan opinto-ohjelman sekä opintojen ajoituksen. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan opiskeluunsa liittyviä ongelmia ja etsimään tietoa, miten hän saa apua näihin ongelmiin. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy opiskelemaan täysipainoisesti, kykenee kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan sekä löytämään omat yksilölliset oppimisen tapansa ja vahvuutensa opiskelijana.

Aikuislukion opinto-ohjauksen tavoitteena on, että opiskelija saa opintojen aloittamiseen ja suorittamiseen sekä ylioppilastutkinnon suorittamiseen ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvät keskeiset tiedot ja taidot. Pyrkimyksenä on, että opiskelija pystyy ammatilliseen suuntautumiseen liittyvässä päätöksenteossa arvioimaan realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan opintojen eri

vaiheissa ja osaa toimia niiden pohjalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on myös, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutus- ja ammatinvalintaan liittyvät hakuoppaat ja muut tietolähteet sekä osaa käyttää tietoverkoissa olevaa informaatiota itsenäisesti jatko-opintoihin hakeutumisen tukena. Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa käyttämään yhteiskunnan tarjoamia ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluita.

Ohjauksen toteuttaminen

Ohjaustoiminta on opiskeluajan kestävä jatkumo. Koko etälukion opettaja- ja ohjaushenkilöstö osallistuu ohjaustoimintaan.

Sotungin etälukiassa noudatetaan ohjauksen kokonaissuunnitelmaa, jossa on kuvattu ohjaukseen osallistuvien tehtävät ja työnjaot. Suunnitelma toimii osaltaan koko oppilaitoksen toiminnan kehittämisen välineenä. Ohjaussuunnitelmasta ilmenee, miten opiskelija voi saada tukea ohjaustoimintaan osallistuvilta henkilöiltä ja mitkä ovat näiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa.

Opinto-ohjaaja vastaa ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta yhteistyössä aineenopettajien ja koulun muun henkilökunnan kanssa. Opinto-ohjaaja avustaa opiskelijaa oman opintosuunnitelmansa laatimisessa, kurssivalinnoissa sekä opintosuunnitelman muuttamiseen liittyvissä kysymyksissä. Opinto-ohjaaja perehdyttää opiskelijan etälukio-opiskelun käytänteisiin ja menetelmiin sekä ohjaa opiskelijoita jatko-opintoihin ja ammatinvalintaan liittyvissä kysymyksissä. Opinto-ohjaaja pitää tarvittaessa opiskeluun liittyvissä kysymyksissä yhteyttä opiskelijoihin, koulun henkilökuntaan tai ulkopuolisiin asiantuntijoihin.

Aineenopettaja vastaa ohjauksesta oman oppiaineensa osalta. Aineenopettaja neuvoo opiskelijaa oman oppiaineensa opiskeluun liittyvissä pulmakysymyksissä ja tukee häntä omien oppimisvalmiuksiensa kehittämisessä.

Lukion IT-tukihenkilö vastaa etäopiskelun tietotekniikkaan liittyvästä neuvonnasta ja ohjaustoiminnasta.

Etälukion opintosihiteeri opastaa opiskelijoita etälukion ilmoittautumiseen liittyvissä kysymyksissä, vastaa opiskelijarekisterin ylläpidosta sekä toimittaa opiskelijoille etäopiskelussa tarvittavat käyttäjätunnukset ja salasanat.

Opiskelun erityinen tuki

Erityisen tuen tarkoituksena on auttaa ja tukea aikuista opiskelijaa siten, että hänellä on tasavertaiset mahdollisuudet suorittaa opintonsa. Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus ja opetukseen osallistumisen edellyttämät tukitoimet järjestetään seuraavasti:

- opiskelija saa ohjausta opiskeluun lähinnä sähköpostitse tai oppimisalustan kautta
- opiskelija voi saada tarvittaessa henkilökohtaista lisäohjausta opintojen kokonaissuunnittelussa
- opiskelija voi saada tukea etäopiskelun tietoteknisissä ongelmissa.

4 OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT

Opetuksen yleiset tavoitteet Sotungin etälukiassa

Sotungin etälukiassa korostetaan elinikäisen oppimisen merkitystä. Opiskelutaidoissa korostuu taito toimia yhdessä toisten kanssa. Sotungin etälukiassa kiinnitetään erityistä huomiota tieto- ja viestintätekniikan monipuolisiin käyttötaitoihin. Verkkoympäristö antaa opiskelijoille tilaisuuksia pohtia erilaisia vaihtoehtoja, tehdä valintoja ja tiedostaa valintojen välittömiä ja välillisiä seurauksia. Sotungin

etälukion pyrkii siihen, että opiskelijan tahto ja taito toimia demokraattisessa yhteiskunnassa vastuullisesti vahvistuu entisestään. Tavoitteena on, että opinnot auttavat opiskelijaa kohtaamaan entistä luovemmin ja joustavammin muuttuvan maailman haasteet.

Eheyttäminen ja aihekokonaisuudet

Sotungin etälukion aihekokonaisuuksia yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija osaa havainnoida ja analysoida nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä esittää perusteltuja käsityksiä tavoiteltavasta tulevaisuudesta arvioida omaa elämäntapaansa ja vallitsevia suuntauksia tulevaisuusnäkökulmasta, tehdä valintoja ja toimia tavoiteltavana pitämänsä tulevaisuuden puolesta.

Sotungin etälukion yhteisiä aihekokonaisuuksia ovat

- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys
- kestävä kehitys ja hyvinvointi
- kulttuuri-identiteetti ja monikulttuurisuus
- teknologia ja yhteiskunta
- viestintä- ja mediaosaaminen

Aihekokonaisuudet otetaan huomioon kaikkien oppiaineiden opetuksessa oppiaineeseen luontuvalla tavalla sekä oppilaitoksen toimintakulttuurissa. Aihekokonaisuuksien pääasiat sisältyvät perusteiden ainekohtaisiin osiin.

5 AINEKOHTAISET OPETUSSUUNNITELMAT

5.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

OPETUKSEN TAVOITTEET

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan kielestä, kirjallisuudesta ja viestinnästä ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä
- syventää ja monipuolistaa viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen vuorovaikutukseen
- oppii käyttämään kieltä entistä tarkoituksenmukaisemmin sekä puheessa että kirjoituksessa
- oppii analysoimaan tekstin ja kontekstin suhdetta
- syventää tekstitaitojaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä entistä tietoisempina niiden tavoitteista ja konteksteista
- oppii arvioimaan tekstin ilmaisua, esimerkiksi retorisia keinoja ja argumentaatiota, sekä soveltamaan tietojaan tekstin vastaanottamiseen ja tuottamiseen
- syventää kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleisivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa
- hallitsee kirjoitetun kielen normit ja ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden
- osaa valikoida ja kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoituksiperiä; osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknikkaa oppiaineen opiskelussa
- nauttii kulttuurista ja arvostaa sen monipuolisuutta.

ARVIOINTI

Äidinkielen ja kirjallisuuden kurssien arviointi kohdistuu monipuolisesti oppiaineen eri alueisiin. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kirjalliset ja mahdolliset suulliset tuotokset. Henkilökohtainen tavoitteenasettelu ja palaute opettajalta ovat taitojen kehittämisessä tärkeitä. Opetuksessa kehitetään

opiskelijan itsearviointitaitoja, joiden avulla hän voi rakentaa myönteistä ja samalla realistista käsitystä itsestään lukijana ja kirjoittajana.

PAKOLLISET KURSSIT

Lukeminen, kirjoittaminen, kieli, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin. Kaikilla kursseilla syvennetään kirjoitetun kielen hallintaa ja kehitetään lukemisen ja kirjoittamisen taitoja sekä luetaan runsaasti kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta.

ÄI1 TEKSTIEN RAKENTEITA JA MERKITYKSIÄ

Opiskelija harjaantuu erittelemään tekstien kieltä, rakenteita ja merkityksiä sekä oppii näkemään tekstin yhteyden kontekstiin ja muihin teksteihin. Opiskelija syventää tekstilajituntemustaan ja kehittyy erilaisten tekstien tuottajana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida tekstien sisältöä, näkökulmia, tyyliä ja muotoa sekä oppii erittelemään tekstiä temporaalisista, kausaalisista, kontrastiivisista ja muista merkityssuhteista koostuvana kokonaisuutena, oppii tekstien erittelyssä tarvittavaa käsitteistöä ja pystyy soveltamaan sitä myös tuottaessaan itse tekstiä
- tottuu työstämään tekstiään oman ja toisten arvion pohjalta
- oppii suunnittelemaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä sekä kykenee välittämään sanomansa kuuntelijoille tai lukijoille tavoitteittensa mukaisesti
- oppii tiedonhankintastrategioita, käyttää painettuja ja sähköisiä tietolähteitä sekä löytää käyttökelpoista ja luotettavaa tietoa kirjoitelmansa tai puhe-esityksensä pohjaksi.

Keskeiset sisällöt

- tekstuaaliset keinot, esimerkiksi lausetyypit ja -rakenteet, sananvalinnat, kielen ku-

vallisuus; jaksotus, viittaussuhteet, kytkökset; fokusointi, aiheen rajausta ja näkökulman valinta

- informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi
- kirjoittaminen prosessina: tarkoituksenmukaisen aineksen haku, kriittinen valikointi ja siihen viittaaminen ja hyödyntäminen omassa tekstissä sekä tekstin ja sen kieliasun hiominen erityisesti rakenteen ja tekstin eheyden kannalta

ÄI2 KIRJALLISUUDEN KEINOJA JA TULKINTAA

Opiskelijoiden käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o oppii ymmärtämään kielen kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta
- o syventää tietojansa kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä
- o kehittyä fiktiivisten tekstien analysoijana erilaisia lukija- ja tulkintalähtökohtia sekä tarpeellisia kirjallisuustieteellisiä käsitteitä käyttäen
- o oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- o harjaantuu käyttämään kurssilla havainnoituja kielen keinoja tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussaan.

Keskeiset sisällöt

- o kirjallisuuden erittelyä ja tulkintaa tulkinnan kannalta perusteltua käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen
- o proosa kirjallisuudenlajeina: kerrontateknisiä keinoja, esimerkiksi kertoja, näkökulma, aihe,

henkilö, aika, miljö, teema, motiivi

- o lyriikka kirjallisuudenlajina: käsitteinä esimerkiksi runon puhuja, säe, säkeistö, rytmi, mitallisuus, toisto, kielen kuvallisuus
- o draama kirjallisuudenlajina
- o novellien, runojen ja draaman erittelyä
- o kirjallisuuden keinojen käyttöä omista teksteissä

ÄI 3 TEKSTIT JA VAIKUTTAMINEN

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kieltä erityisesti vaikuttamisen näkökulmasta. Hän perehtyy argumentointiin ja syventää siihen liittyviä tietoja. Hän oppii analysoimaan ja tuottamaan argumentatiivisia tekstejä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o syventää medialukutaitoaan, jolloin hän pystyy analysoimaan ja tulkitsemaan erilaisia mediatekstejä, niiden taustoja ja tavoitteita sekä kriittisesti arvioimaan median välittämää informaatiota ja vaikutusta yksilöihin ja yhteiskuntaan
- o osaa kirjoittajana perustella monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioida vaikuttamispyrkimyksiä ja tekstin luotettavuutta
- o osaa tarkastella kirjallisuuden yhteiskunnallista vaikutusta
- o oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja myös eettisistä lähtökohdista.

Keskeiset sisällöt

- o suora ja epäsuora vaikuttaminen: esimerkiksi suostuttelu, ohjailu, manipulointi; mainonta, propaganda; ironia, satiiri, parodia

- o vaikuttamaan pyrkivien tekstien lajeja, graafisia ja sähköisiä tekstejä: mielipide, kolumni, pakina, arvostelu, pääkirjoitus, kommentti, mainos
- o argumentointitavat ja retoriset keinot
- o tietoisesti vaikuttamaan pyrkivää kirjallisuutta ja muita kantaa ottavia tekstejä
- o tekstien ideologisuus, lähdekritiikki ja mediakritiikki
- o viestijän vastuu; mediavalinnat ja verkkoetiikka

ÄI4 TEKSTI, TYYLI JA KONTEKSTI

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden tyyliä siten, että hän osaa ottaa huomioon kontekstin merkityksen tulkinnassa ja tekstin tuottamisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o oppii tarkastelemaan niin fiktiivisiä tekstejä kuin asiatekstejäkin niiden kulttuurikontekstissa ja suhteessa muihin teksteihin
- o oppii erittelemään tyylin elementtejä ja niiden vaikutusta tekstin kokonaisuuteen
- o pystyy itsenäiseen kirjoitusprosessiin aiheen ja näkökulman valinnasta, aineiston koonnista ja järjestelystä tekstin muokkaamisen ja tyylin hionnan kautta oman pohdiskelevan tekstin laadintaan
- o kehittää omaa ilmaisutapaansa ja kirjallista tyyliään.

Keskeiset sisällöt

- o eri aikakausia ja tyyliä edustavia kaunokirjallisia ja muita tekstejä erityisesti kulttuurisen kontekstin näkökulmasta
- o tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä oman aikansa että nykyajan kontekstissa
- o tyylin aineksien, kuten sananvalinnan, sävyn, kielen kuvallisuuden, rytmin ja lauserakenteen

vaikutus tekstiin

- o oppiaineen sisältöihin liittyvästä aiheesta, itse valitusta näkökulmasta laadittu pohdiskeleva teksti
- o oman tyylin hiontaa ja huoltoa

ÄI5 KIELI, KIRJALLISUUS JA IDENTITEETTI

Opiskelija saa yleiskuvan suomen kielen sekä suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteiskunnalle.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o oppii tuntemaan suomen kielen kehityksen vaiheita ja ymmärtää eurooppalaisten kieli- ja kulttuurikontaktien vaikutuksen suomalaisen kulttuurin muotoutumiseen ja jatkuvaan muutokseen
- o arvostaa nyky-Suomen monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä ja ymmärtää äidinkielen merkityksen jokaiselle ihmiselle
- o tuntee suomalaisen kirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja. Hän osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana.

Keskeiset sisällöt

- o teksti suullisessa ja kirjallisessa traditiossa: kansanrunoudesta kirjallisuuteen, kirjoitetusta kulttuurista nykyviestintään
- o suomen kielen muotoutuminen ja muuttuminen kansainvälisessä ympäristössä; kielenohjailun periaatteet opiskelijan kielenkäytön näkökulmasta
- o kielen ja kirjallisuuden merkitys kansallisen identiteetin rakentamisessa
- o suomalaista kaunokirjallisuutta aika- ja kulttuurikontekstissaan, keskeisiä teoksia ja teemoja

- o kirjallisia ja suullisia tuotoksia kurssin teemoihin liittyvistä aiheista

Syventävät kurssit

ÄI6 Tekstitaitojen syventäminen

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan analysoida ja tuottaa tekstejä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti ja kriittisesti erilaisia tekstejä
- varmentaa taitoaan kirjoittaa sisällöltään, rakenteeltaan ja tyylliltään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä.

Keskeiset sisällöt

- Kerrataan ja syvennetään seuraavia asioita:
- tekstityypit ja tekstilajit
- tekstianalyysi ja siinä tarvittavat käsitteet
- tekstin rakentaminen: ideointi, suunnittelu, näkökulman valinta, jäsentely, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja ulkoasun viimeistely
- kielenhuoltoa

ÄI8 Kieli, tekstit ja vuorovaikutus

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja niiden tulkinnasta syvenee, ja hänen taitonsa lukea tekstejä kehittyy. Hän osaa jäsentää ja arvioida viestintäympäristöään sekä omia taitojaan puhujana,

kuuntelijana, kirjoittajana, lukijana ja median käyttäjänä niin, että hänen viestijäkuvansa tarkentuu.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tekstikäsitystään
- oppii tarkastelemaan monenlaisia tekstejä entistä tietoisempana tulkintaansa ohjaavista seikoista
- ymmärtää tekstin merkityskokonaisuutena ja tarkastelee sen piirteitä tavoitteen sekä viestintätilanteen ja -välineen kannalta
- oppii tarkastelemaan kielenkäyttöään, lukemistapojaan ja viestintäänsä entistä tietoisemmin
- tottuu huoltamaan tuottamiensa tekstien kieliasua
- syventää tietojaan ryhmäviestinnästä: hän kehittää ja oppii arvioimaan omia osallistumistapojaan ryhmän vuorovaikutuksen ja ilmapiirin sekä ryhmätyön tai keskustelun tuloksellisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

- tekstien tulkintaa ja tuottamista ohjaavia perustekijöitä kuten tavoite, vastaanottaja, tekstilaji ja tekstityyppi
- viestintätilanteen ja -välineen vaikutus tekstiin
- tekstikäsitteen syventäminen, esimerkiksi puhutut ja kirjoitetut tekstit, mediatekstit, sähköiset ja graafiset tekstit, asia- ja kaunokirjalliset tekstit sekä julkiset ja yksityiset tekstit
- erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia ja harjoittelua: ymmärrettävyys, havainnollisuus ja eheys
- tekstien referointi ja kommentointi
- omien viestintätietojen, -taitojen, -asenteiden ja -motivaation arviointi lukio-opiskelun näkökulmasta
- vuorovaikutustaidot ryhmässä

ÄI 9 Kirjoittaminen ja nykykulttuuri

Opiskelija perehtyy kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun, median ajankohtaisaiheisiin ja nykykirjallisuuteen. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee, ajattelutaitonsa kehittyy ja kirjallinen ilmaisunsa kypsyy kohti lukion päättötason vaatimuksia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia kielen, kirjallisuuden ja viestinnän teemoja
- oppii arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia tekstejä eettisin ja esteettisin perustein ja näkemään niiden merkityksen osana yhteiskunnallista keskustelua
- löytää nykykirjallisuudesta itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun
- osoittaa kypsyyttä oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä.

Keskeiset sisällöt

- nykykirjallisuutta ja sen ilmiöitä
- suullisia ja kirjallisia puheenvuoroja ajankohtaisista kielistä ja kulttuuria käsittelevistä aiheista
- mediatekstien ajankohtaisaiheiden, ilmaisukeinojen ja vaikutusten tarkastelua
- osallistumista lukija- ja kirjoittajayhteisöön

5.2 Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus - oppiaine suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen

oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito oman äidinkielen rinnalle. Lukion suomi toisena kielenä -oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan.

Opetuksen tavoitteet

Suomi toisena kielenä -opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- o kehittää suomen kielen taitonsa niin hyväksi, että hän pystyy käyttämään sitä ajattelun, oppimisen, ilmaisun ja vaikuttamisen sekä sosiaalisten suhteiden luomisen ja ylläpitämisen välineinä
- o osaa ja rohkenee ilmaista itseään ymmärrettävästi erilaisissa arkielämän ja opiskelun viestintätilanteissa
- o hallitsee suomen kielen perusrakenteet kielen eri tasoilla ja tulee entistä tietoisemmaksi suomen kielen erityispiirteistä omaan kieleensä tai muihin kieliin verraten
- o kykenee hyödyntämään erilaisia tekstejä, ja oppii tietoyhteiskunnassa tarvittavaa kriittistä tulkinta- ja arviointitaitoa
- o parantaa taitoaan etsiä, valita, muokata ja välittää tietoa erilaisista lähteistä
- o tottuu työskennellessään käyttämään sanakirjoja ja kielenoppaita
- o perehtyy suomalaiseen yhteiskuntaan, mediaan, kulttuuriin ja kirjallisuuteen (yhteistyössä muun aineopetuksen kanssa)
- o havaitsee kielen vaihtelun puhujan, tilanteen ja alueen mukaan ja laajentaa tietojaan puhutun ja kirjoitetun kielen peruseroista ja työnjaosta
- o oppii ymmärtämään toisen kielen oppimisprosessia, pystyy tarkkailemaan omaa kielitaitoaan, arvioimaan edistymistään ja haluaa kehittää kielitaitoaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa
- o oppii pohtimaan kaksi- tai monikielisyttään; hänen käsityksensä kielen merkityksestä identiteetille syvenee.

Arviointi

Opiskelijaa arvioidaan suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan, jos se on valittu hänen oppimääräkseen huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä -opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä -kursseista. Äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä -oppimäärän mukaisesti suoritettut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä -kursseihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä -kurssin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä -kurssit korvaavat äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä -oppimäärän kurssit vain siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pääsääntöisesti pakollisten kurssien osalta edellytetään lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Pakolliset kurssit

S21 Perusteet hallintaan

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o harjoittelee lukio-opinnoissa tarvittavaa yleiskielistä esitystapaa sekä kirjallisesti että suullisesti
- o tiedostaa suomen kielen perusrakenteet ja tulee varmaksi niiden hallinnassa
- o pystyy asettamaan tavoitteita suomen kielen opiskelulle ja rohkaistuu suomen kielen käyttäjänä.

Keskeiset sisällöt

- o opiskelijan kielitaidon kartoitus
- o opiskelijan tausta ja kokemukset
- o kahden kulttuurin ja kielen keskellä eläminen
- o lukion opiskelukulttuuri, suomen kielen opiskelutekniikka
- o parihaastattelut, arkielämään ja sosiaalisiin tilanteisiin liittyvät pienet puheenvuorot
- o suomen kielen keskeiset äänne- ja muoto-opilliset piirteet

- o aineistopohjainen kirjoitelma

S22 Kieli käyttöön

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o harjaantuu viestimään tilanteen mukaisesti ja tulee tietoisiksi toimintamahdollisuuksistaan vuorovaikutustilanteissa
- o oppii erottamaan eri tyylejä ja sävyjä kirjoitetussa ja puhutussa kielessä
- o oppii erittelemään ja hallitsemaan kielen lauserakenteita sekä ymmärtämään sanaston muodostumiskeinoja.

Keskeiset sisällöt

- o kielitilanteiden vaihtelu ja puheen variaatio
- o erilaisia kaunokirjallisia ja asiatekstejä
- o eri asiointitilanteita
- o hankitun tiedon suullista ja kirjallista raportointia
- o kielen lausetason perusrakenteet peruslauseen rakentaminen peruslauseen jäsenet, erityisesti objekti, suomen kielelle ominaiset lausetyypit
- o sananmuodostuskeinot

S23 Kielellä vaikutetaan

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o ymmärtää erityyppisiä suullisia ja kirjallisia asiatekstejä, erityisesti mielipidetekstejä, sekä oppii löytämään tekstin ydinajatuksen ja ottamaan kantaa niihin
- o rohkaistuu muodostamaan ja ilmaisemaan mielipiteitään perustellen
- o oppii tunnistamaan, miten häneen vaikutetaan

- o tarkastelee myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- o parantaa kielen perusrakenteiden hallintaa, erityisesti sijamuotojen merkitystehtäviä ja rektioita.

Keskeiset sisällöt

- o mielipidekirjoituksia ja ajankohtaisohjelmia
- o asiatekstin analysointi- ja tulkintaharjoituksia
- o perustelemisen harjoittelemista sekä suullisesti että kirjallisesti
- o ryhmäkeskustelutehtäviä
- o kaunokirjallisuus ja media vaikuttajana
- o nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tarkastelua
- o vertailumuotoja ja rektioseikkoja

S24 Syvemvät tekstitaidot

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon sekä rohkaistuu persoonalliseen kielen tuottamiseen
- o harjaantuu löytämään erilaisista teksteistä niiden pääajatuksen, tulkitsemaan tekstin ydinsisältöä sekä totuttautuu kirjoittamaan aineiston pohjalta.

Keskeiset sisällöt

- o erilaisia mediatekstejä; niiden tulkintaa ja hyödyntämistä
- o tekstin tuottamista erilaisista aineistoista
- o luovaa kirjoittamista
- o referointia

S25 Suomalainen kulttuuri tutuksi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o tutustuu suomalaiseen kulttuuriin, erityisesti kirjallisuuteen sekä muihin taiteisiin ja mediakulttuuriin ja vertailee suomalaista kulttuuria tuntemiinsa muihin kulttuureihin
- o hyödyntää mediaa kulttuurin välittäjänä sekä saa taide-elämyksiä ja aineksia oman identiteettinsä rakentamiseen.

Keskeiset sisällöt

- o kirjallisuuden keskeisiä lajeja
- o suomalaisen kirjallisuuden lukemista, kuten novelleja, lyhytproosaa, runoja, romaanikatkelmia sekä ainakin yksi kokonaisteos
- o opintokäynti tai taide-esityksen katsominen, esimerkiksi teatterikäynti
- o yhden kirjailijan ja hänen teoksensa esittely

S26 Kohti toimivaa kaksikielisyyttä

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o vahvistaa kielitaitoaan vaativilla teksteillä ja tehtävillä
- o syventää tietojaan kirjakielen perusnormeista ja osaa soveltaa niitä omia tekstejä tuottaessaan
- o vahvistaa käsitystään suomalaisuudesta, esimerkiksi suomalaisen kirjallisuuden avulla.

Keskeiset sisällöt

- o vaativien kielen rakenteiden kertaamista
- o kirjakielen hallinnan syventämistä, esimerkiksi välimerkkien käyttöä
- o sanavaraston kartuttamista eri aihealueilta
- o rakennetehtäviä, luetun ymmärtämistä, tekstin selittämistä, kirjoitelmia
- o suomalainen kaunokirjallinen teos

Syventävät kurssit

S27 Puhekieli tarkasteluun

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o perehtyy suomen puhekielen ominaispiirteisiin
- o oppii tunnistamaan puheesta ja kirjoituksesta puhekielisyyspiirteitä ja pystyy vertailemaan puhe- ja yleiskieltä toisiinsa.

Keskeiset sisällöt

- o suomen puhekielen kielioppia
- o suomen puhekielen erityispiirteitä
- o yleispuhekieli, murre, slangi
- o puhekielen erityispiirteitä
- o itsenäinen työ: työprosessin suunnittelu, suomenkielisen henkilön haastattelu, nauhoitus, litterointi, puhutun muuttaminen yleiskieliseksi, työn suullinen esittäminen luokalle, kirjallinen raportointi

S28 Erilaisten tekstien kirjoittamista

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o syventää ja monipuolistaa kirjallisen ilmaisun taitojaan
- o varmentuu kielen rakenteiden hallinnassa ja harjaantuu kirjoitusprosessiin.

Keskeiset sisällöt

- o kirjoittamista erilaisiin tarkoituksiin opiskelijoiden tarpeiden mukaan: asia- ja asioimiskirjoittamista, esimerkiksi hakemus, valitus tai selvitys
- o kirjoittamista materiaalin pohjalta, esimerkiksi kommentti, analyysi tai arvostelu

- o pohjatekstin tekstilajin ja kielen havainnointia
- o ns. Luovaa kirjoittamista opiskelijoiden tarpeiden ja kiinnostuksen mukaan
- o kirjoittamisen prosessiluonteisuus, prosessin eri vaiheet
- o jäsentelyn sekä tekstin ulko- ja kielliasun tarkastelua ja hiontaa
- o kielen rakenteita opiskelijoiden tarpeiden mukaan

S29 Tekstien maailmassa

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o syventää taitoaan lukea erittelevästi ja eläytyvästi
- o parantaa suomalaisen ja mahdollisuuksien mukaan oman kulttuurinsa kirjallisuuden tuntemustaan.

Keskeiset sisällöt

- o erilajisten kaunokirjallisten ja asiatekstien tekstien lukemista
- o vapaavalintainen kaunokirjallinen teos, esimerkiksi oman kulttuuri-identiteetin rakentumisen kannalta tärkeä teos
- o kirjailija- tai teosesittely
- o kirjallisuudesta keskustelemista ja kirjoittamista, oman lukukokemuksen jakamista käännösharjoitus

5.3 Toinen kotimainen kieli, ruotsi

Toisen kotimaisen kielen opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja. Se antaa heille ruotsin kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja sekä tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää pohjoismaista yhteiskuntaa ja kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Se auttaa opiskelijoita syventämään tietojään kaksikielisestä Suomesta. Ruotsin kielen

opetus antaa opiskelijoille valmiudet ruotsin kielen omaehtoiseen opiskeluun auttamalla heitä ymmärtämään, että viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Tavoitteena on lisäksi, että opiskelijalle on hyötyä ja iloa ruotsin kielen taidostaan arkielämässä. Ruotsin kieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on valtakunnallisen aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti, että opiskelija saavuttaa B-oppimäärässä kielitaidon kuvausasteikon tasot seuraavasti:

Oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1-oppimäärä	B1.2	B1.1	B1.2	B1.1

Opetussuunnitelman lopussa on liitteenä kielitaidon tasojen kuvausasteikko.

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä ruotsin kielelle ja sen kulttuurialueelle ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon osa-alueet kurssikuvausten mukaisesti. Kurssi

voidaan arvioida vain, jos opiskelija on palauttanut edellytetyt tehtävät ja käynyt kurssikokeessa, johon pääsääntöisesti kuuluu myös kuunteluosio.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kursseilla käsitellään sekä pohjoismaista yhteiskuntaa ja kulttuuria että kaksikielistä Suomea. Tavoitteena on, että opiskelijalla on mahdollisuus oman kulttuurin sekä suomenruotsalaisen ja pohjoismaisen että eurooppalaisen kulttuurialueen vertailuun. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon aihekokonaisuuksissa esiin tuodut näkökulmat.

Kielten etäopiskelu edellyttää oma-aloitteisuutta ja pitkäjänteisyyttä. Opiskelijat suorittavat kurssiohjeissa annetut tehtävät itsenäisesti ja palauttavat pyydetyt tehtävät opettajalle. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsin kieltä myös kurssimateriaalien ulkopuolelta, jotta hänellä on mahdollisuus syventää tietojaan kurssien aihepiiriin liittyvistä teemoista ja oppia lisää niihin kuuluvaa sanastoa. Sanaston sekä rakenteiden hallitseminen ovat kurssien keskeisiä tavoitteita ja molempien ongelmakohtia käsitellään mahdollisilla lähiopetuskerroilla. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään äidinkielen ja ruotsinkielisen viestinnän eroja sekä niitä selittäviä kulttuurisia tekijöitä.

Opiskelijoita kannustetaan kiinnittämään huomiota omiin opiskelutaitoihinsa ja tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijöinä ja kielen opiskelijoina.

Suoritusjärjestys

Ruotsin kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Poikkeavasta suoritusjärjestyksestä kannattaa keskustella etukäteen opettajan kanssa.

RUB1 Koulu ja vapaa-aika

Pakollinen kurssi

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeen mukaan. Aihepiireinä ovat opiskelu ja harrastukset. Kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Kurssilla käsitellään arkipäivän asioita kuten liikuntaa, ruokatottumuksia ja opiskelua.

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy lukemaan tuttuja, jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita käsitteleviä tekstejä ymmärtäen pääajatuksen
- osaa kertoa tutuista asioista niin, että mukana on myös joitakin yksityiskohtia
- ymmärtää pieniä kuuntelutehtäviä
- suhtautuu myönteisesti ruotsin kieleen ja ruotsalaiseen kulttuuriin

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, että ruotsin kieli on osa suomalaista yhteiskuntaa ja kulttuuria
- perehtyy etäopiskelussa tarvittaviin työtapoihin ja kielenopiskelutaitoihin
- asettaa opiskelulle tavoitteita

Rakenteista käsitellään

- verbien teemamuodot ja apuverbit
- päälause ja sivulauseita
- Lisäksi kerrataan substantiivien ja adjektiivien taivutus sekä persoonapronominit.

RUB2 Arkielämää Pohjoismaissa

Pakollinen kurssi

Kurssilla jatketaan sanaston laajentamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät kotiin, vapaa-aikaan ja harrastuksiin. Aihekokonaisuus "kestävä kehitys ja hyvinvointi" voi tulla esille kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan lyhyiden viestinnällisten tehtävien avulla. Huomiota kiinnitetään ilmaisuvarmuuteen ja vankennetaan jo opittuja rakenteita.

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy lukemaan erilaisista lähteistä peräisin olevaa tekstiä käytännönläheisistä ja itselleen tärkeistä aiheista
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, arkitietoa sisältävää tekstiä omaan elämään ja lähiympäristöön liittyvistä asioista
- ymmärtää puhetta, joka sisältää jokapäiväistä, tavallista sanastoa

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kehittämään opiskelutaitojaan
- arvioi omaa työskentelyään ja sen tuloksia

Rakenteista käsitellään

- substantiivien taivutus ja käyttö
- adjektiivien taivutus vertailumuotoineen ja niiden käyttö
- kysyvät sivulauseet

RUB3 Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa

Pakollinen kurssi.

Kurssin aihepiireinä ovat kotimaa, suomenruotsalaisuus, vertailu muihin Pohjoismaihin ja Suomi

pohjoismaisena valtiona Euroopassa sekä suomalaiset tavat ja perinteet. Aihekokonaisuus "kulttuuri-identiteetti ja monikulttuurisuus" tarjoaa mahdollisuuksia käsitellä kurssin aiheita. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan edelleen kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin soveltuvia kirjoitelmia.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää melko vaativaa, asiantietoa sisältävää puhetta ja tekstiä, joka käsittelee Suomea kotimaana sekä osana Pohjoismaita ja Eurooppaa
- osaa kirjoittaa kuvailevaa tekstiä aiheena esimerkiksi oma maa, asuinseutu ja suomalaiset perinteet
- osaa kerätä tietoa kotimaahan liittyvistä, asiapitoisista teksteistä (esim. lehtiartikkelit, esitteet, internet)
- ymmärtää Suomen olevan kaksikielinen maa ja että tämä näkyy esimerkiksi paikannimissä

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija pyrkii

- suunnittelemaan ja toteuttamaan opiskeluaan entistä pitkäjänteisemmin
- kehittämään opiskelutaitojaan

Rakenteista käsitellään

- imperatiivi ja konditionaali
- erisnimet
- demonstratiivipronominit
- adverbit
- Lisäksi käydään läpi prepositioita.

RUB4 Elämää yhdessä ja erikseen

Pakollinen kurssi

Kurssin aihepiireinä ovat elämänarvot, ihmissuhteet ja rakkaus, sukupuolten ja ikäryhmien kohtaaminen, kuten aikuistuminen sekä ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt, kuten siirtolaisuus. Aihekokonaisuudet "kulttuuri-identiteetti ja monikulttuurisuus" sekä "aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys" voivat tarjota mahdollisuuden käsitellä kurssin aiheita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tottuu lukemaan aikaisempaa pidempiä ja vaativampia tekstejä
- osaa tuottaa kertovaa tekstiä kurssin aihepiiriin liittyvistä aiheista
- kehittää kuullunymmärtämisvalmiuksiaan
- pystyy tiivistämään lukemaansa

Rakenteista käsitellään

- verbin infinitiivi
- s-passiivi
- indefiniiti ja relatiivipronominit
- Lisäksi käydään läpi sananmuodostusta, prepositioita ja lyhenteitä.

RUB5 Elinympäristömme

Pakollinen kurssi

Kurssin aihepiireinä ovat luonto, muuttuva elin- ja työympäristö, liikenne sekä joukkoviestimet ja elokuva. Aihekokonaisuudet "kestävä kehitys ja hyvinvointi", "teknologia ja yhteiskunta" sekä "viestintä- ja mediaosaaminen" tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Harjoitellaan ymmärtävän lukemisen strategioita ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tottuu lukemaan ja ymmärtämään asiatekstejä
- osaa ottaa kantaa kurssin aihepiireihin liittyviin kysymyksiin (esim. kirjoittamalla yleisönosasto-kirjoitus)
- pystyy lukemaan lehtiartikkeleita pääkohdat ymmärtäen

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pystyisi kurssin päätyttyä seuraamaan ruotsinkielisiä uutislähetyksiä, helpohkoja dokumentteja tai elokuvia pääkohdat ymmärtäen

Rakenteista käsitellään

- partisiiptit sekä bli- ja vara-passiivit
- genetiivit
- taipumattomat ja substantivoidut adjektiivit
- Lisäksi käsitellään futuuria ja olosijaa vaativia verbejä.

Syventävät kurssit

Syventävillä kursseilla kielitaitoa kehitetään monipuolisesti.

RUB6 PUHU JA YMMÄRRÄ PAREMMIN

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset Pohjoismaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Kurssi vankentaa myös jokapäiväisen elämän kielenkäyttö-

lanteissa tarvittavaa suullista kielitaitoa. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

RUB7 Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen

Syventävä kurssi

Kurssin aihealueita ovat maailmanlaajuiset ilmiöt ja kansainvälinen vaikuttaminen. Kurssilla käsitellään yhteiskunnallisia asioita, päätöksentekoon osallistumista sekä kansainvälistä vaikuttamista ja vastuuta. Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä entistä vaativamman kieliaiineksen avulla. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tulee esille kurssin aiheiden käsittelyssä.

SOVELTAVAT KURSSIT

RUBS8 Kämpa vidare – ruotsin rakenteiden kertauskurssi

Soveltava kurssi

Kurssi on luonteeltaan niveltävä ja soveltuu etälukiota aloitteleville. Kurssia suositellaan erityisesti niille, jotka tarvitsevat kertausta kielen perusrakenteissa tai joilla on ollut pitkä tauko ruotsin kielen opiskelussa.

Tavoitteena on

- vahvistaa ja täydentää aikaisemmin opittuja kielioppirakenteita ja sanastoa
- vankentaa opiskelijan ruotsin kielen perusteiden ymmärtämistä

Kurssilla käsitellään

- substantiivin, adjektiivin ja verbin perustaivutukset
- sanajärjestyksen perusteita
- keskeisimmät pronominit, kuten persoonapronominit

- kursseilla 1 ja 2 esiin tulevaa sanastoa

Arviointi

Kurssista annetaan suoritusmerkintä (hyväksytyt / hylätty).

RUBS10 Mot studentexamen! – Kohti yo-kirjoituksia!

Soveltava kurssi

Kurssi on tarkoitettu lähinnä ruotsin yo-kirjoituksiin valmistautuville. Kurssilla kerrataan keskeisiä ruotsin kielen rakenteita ja perehdytään yo-kokeen eri osa-alueisiin. Kurssilla tehdään vanhoja keskipitkän ruotsin yo-kokeita sekä -kuunteluita ja laaditaan yo-kokeiden kaltaisia kirjoitelmia.

Arviointi

Kurssista annetaan suoritusmerkintä (hyväksytyt / hylätty).

5.4 VIERAAT KIELET

Vieraiden kielten opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja: se antaa heille kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja ja tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää opiskeltavan kielen kielialueen tai yhteisön kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Tällöin otetaan huomioon erityisesti eurooppalainen identiteetti ja eurooppalainen monikielisyys ja -kulttuurisuus. Kielten opetus antaa opiskelijoille valmiudet kielten omaehtoiseen opiskeluun auttamalla heitä ymmärtämään, että viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Vieraskieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

5.4.1 ENGLANTI A

Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot seuraavasti: kieli ja kuullun ymmärtäminen B2.1, puhuminen B2.1, luetun ymmärtäminen B2.1, kirjoittaminen B2.1

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä kohdekielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

Kurssit

Aiheita käsitellään oman maan, opiskeltavan kielen kulttuurialueen ja kielestä ja aiheesta riippuen myös laajemmasta näkökulmasta niin, että opiskelijoille tarjoutuu mahdollisuus vertailuihin. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon aihekokonaisuuksissa esiin tuodut näkökulmat. Kullakin kurssilla voidaan käsitellä myös muita aiheita opiskelijoiden harrastuneisuuden ja toisaalta ajankohtaisuuden vaatimusten huomioon ottamiseksi.

Opiskelijoille pyritään jokaisella kurssilla järjestämään tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka painotukset vaihtelevat kurseittain. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan, lukemaan ja kirjoittamaan englannin kieltä myös kurssimateriaalien ulkopuolelta, jotta hänellä on mahdollisuus syventää tietojaan kurssien aihepiiriin liittyvistä teemoista ja oppia lisää niihin kuuluvaa sanastoa.

Opiskeltavan kielen rakenteiden ja sanaston tuntemuksen laajentamiseen ja käytön monipuolistamiseen ja tarkkuuteen kiinnitetään huomiota kaikilla kurseilla kunkin oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi harjoitellaan vaativimpia viestinnän muotoja harjoitetaan. Huomiota kiinnitetään äidinkielen ja opiskeltavan kielen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuurisiin tekijöihin. Kaunokirjallisuus ja muu autenttinen materiaali tarjoaa tähän mahdollisuuksia. Kulttuurisen herkkyyden kehittymiseksi opiskelijoita ohjataan tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostuksien kulttuurisidonnaisuus.

Opiskelijoiden opiskelutaitoihin kiinnitetään huomiota jokaisella kurssilla. Heitä ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijöinä ja kielen opiskelijoina. Heitä ohjataan käyttämään strategioita, jotka ovat tarkoituksenmukaisia heidän oman kehittymistarpeensa ja kulloisenkin opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta.

PAKOLLISET KURSSIT

ENA1 Minä ja muut

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus "hyvinvointi ja turvallisuus" tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

ENA2 Viestintä ja vapaa-aika

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet "hyvinvointi ja turvallisuus" sekä "viestintä- ja mediaosaaminen" korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

ENA3 Opiskelu ja työ

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus "aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys" tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

ENA4 Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla. Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit. "Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys" -aihekokonaisuus tarjoaa näkökulmia käsitellä kurssin aiheita. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

ENA5 Kulttuuri

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet "kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus" ja "viestintä- ja mediaosaaminen" tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat yhteisesti valitusta aiheesta laajahkon tuotoksen.

ENA6 Tiede, talous ja tekniikka

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaiineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus "teknologia ja yhteiskunta" ja viestintä- ja mediaosaaminen korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Syventävät kurssit

Syventävillä kursseilla keskitytään kielitaidon monipuoliseen kehittämiseen.

ENA7 Luonto ja kestävä kehitys

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestäväen kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä. Ylioppilaskirjoituksiin valmentautumista.

ENA8 Puhu ja ymmärrä paremmin

SISÄLTÖ

Kurssilla harjoitellaan puheviestinnän keinoja eri tilanteissa. Aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit (esim. opiskelu, kulttuuri, tiede, teknologia, media, yhteiskunnalliset asiat). Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla. Tarkoituksena on myös aktiivisesti laajentaa sanavarastoa.

TAVOITTEET

Opiskelija

- o Osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen.
- o Pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin.
- o Pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja.
- o Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia.
- o Osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto.
- o Osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin muotovaatimuksiin.
- o Pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat.
- o Ymmärtää suullisen viestin pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä.

ARVIOINTI

A-oppimäärän syventävän kurssin 8 arviointi perustuu Opetushallituksen tuottaman suullisen kokeen arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin (esim. puheet, esitelmät, paridialogit, ääntämis- ja intonaatioharjoitukset, yleinen aktiivisuus oppitunneilla). Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4-10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan samalla numeroasteikolla. Arvosanasta 60% perustuu kurssin aikaisiin näyttöihin ja 40% päättökokeeseen. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

Lähteinä käytetty OPH:n määräystä 10/011/2009 20.5.2009 ja <http://www02.oph.fi/ops/perusopetus/taitotasoasteikko.doc>

Soveltavat kurssit

ENS9 Englannin tukikurssi abiturienteille

Kurssilla kerrataan peruskielioppia ja sanastoa ja vahvistetaan kielitaitoa ylioppilaskirjoituksia varten. Kurssilla harjoitellaan paljon kuullunymmärtämistä ja kirjoitetaan erilaisia tekstejä.

ENS11 Kulttuurikurssi

Kurssilla tutustutaan jonkin englanninkielisen maan kulttuuriin, historiaan ja yhteiskuntajärjestelmään. Kurssiin liittyy mahdollisesti kulttuurimatka kyseiseen maahan. Kurssisuoritukseen kuuluu tutkielma tai matkapäiväkirja.

ENS12 Englannin kielen kesäkurssi

Englannin kielen tukikurssi, jonka voi suorittaa muussa oppilaitoksessa.

ENS13 Let's start

Kertaus- ja tukikurssi lukion alkuun. Sen keskeisenä tavoitteena on valmentaa opiskelijaa lukion opintoihin: kerrata ja laajentaa sanavarastoa ja vahvistaa perusrakenteiden hallintaa.

ENS14 YHTEINEN MAAILMA JA KANSAINVÄLISTYMINEN

Kurssi valmentaa tehokkaasti ylioppilaskirjoituksiin. Aihealueita ovat yleismaailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet. Kurssilla tehdään monipuolisia kirjallisia ja suullisia harjoituksia sekä kuullunymmärtämistä. Suositellaan valittavaksi ennen ylioppilaskirjoituksia.

Arviointi: suoritusmerkintä

5.4.2 Saksa B3-oppimäärä (lukiossa alkava)

Arviointi: Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

Valinnainen kurssi

SAB31 Hyvää päivää, hauska tutustua

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet ja kurssilla opitaan selviyty-

mään yksinkertaisesta arkipäivän viestinnästä sekä matkailijalle tärkeistä kielenkäyttötilanteista.

SAB32 Näin asiat hoituvat

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä erilaisia palveluita kuten pankki, posti, lääkäri, liikenne, majoitus- ja ateriointipalvelut. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

SAB33 Vapaa-aika ja harrastukset

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisemista ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

SAB34 Meillä ja muualla

Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla.

SAB35 Ennen ja nyt

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakentei-

den hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

SAB36 Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat

Kurssin aihepiirit liittyvät opiskeluun ja työelämään sekä tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

SAB37 Kulttuuri

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva ja teatteri. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

SAB38 Yhteinen maapallomme

Lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

SAB39 Tiede ja tekniikka

Lähtökohtana ovat eri tieteenaloihin, tekniikkaan ja viestinnän eri muotoihin liittyvät yleistajuiset tekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

SAB310 Luonto ja kestävä kehitys

Kurssin aihepiireinä ovat luonto ja sen ilmiöt ja luontoon suhtautuminen omassa ja kohdekielen kulttuurissa. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

5.4.3 ESPANJA, B3

Syventävät kurssit

EAB31 Hyvää päivää, hauska tutustua

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

EAB32 Näin asiat hoituvat

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä erilaisia palveluita kuten pankki, posti, lääkäri, liikenne, majoitus- ja ateriointipalvelut. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

EAB33 Vapaa-aika ja harrastukset

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisemista ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

EAB34 Meillä ja muualla

Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomaviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla.

EAB35 Ennen ja nyt

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

EAB36 Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat

Kurssin aihepiirit liittyvät opiskeluun ja työelämään sekä tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

EAB37 Kulttuuri

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva ja teatteri. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

EAB38 Yhteinen maapallomme

Lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

SOVELTAVA KURSSI

EAS10 Kirjoitukseen valmentava kurssi

Kurssilla harjoitellaan ylioppilaskirjoitukseen tarvittavia taitoja.

5.4.4 VIRO

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija oppii selviämään käytännön tilanteissa viroksi ja saavuttaa yleisluontoisen kielen ja kuullun ymmärtämisen taidon sekä oppii kirjoittamista sekä kirjallista ilmaisua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kielen perusrakenteisiin ja sanastoon

- tutustuu virolaiseen yhteiskuntaan
- tuntee paikallisia tapoja ja traditioita
- osaa kehittää kielitaitoaan käyttäen vironkielisiä viestintävälineitä

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten mukaisesti.

Kurssit

Käsitellään opiskeltavan kielen kulttuurialueen, historian, koulutusjärjestelmän ja yhteiskunnan aiheita niin, että opiskelijoille on mahdollisuus vertailuihin oman maahan.

Jokaisella kurssilla tulee olla opiskelijoille tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa.

Painotetaan yksinkertaisten selostusten laatimista kirjallisesti kurseittain. Vahvistetaan kielen perusrakenteiden ja sanaston hallinta. Myös omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailu kuuluu kursseihin. Kiinnitetään huomiota oman äidinkielen ja opiskeltavan kielen eroihin sekä kulttuurien eroihin. Videoitu materiaali tarjoaa tähän lisä mahdollisuuksia. Jokaisella kurssilla opiskelijoita ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittämään viestintätaitoa opiskeltavassa kielessä.

SOVELTAVAT KURSSIT

VIS1 Hyvää päivää ja hauska tutustua

Opiskellaan selviämään jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoittemme perussanastoa ja kielioppia. Tutustumme kielen perusrakenteisiin. Aihepiireinä ovat myös suku, ystävät, ammatit sekä jokapäiväiset rutiinit. Käsitellään ajankohtaisia tilanteita ja harjoitellaan sekä suullista että kirjallista ilmaisua.

VIS2 Viron kulttuuri ja historia

Kurssin aihepiirejä ovat Viron vanha ja nykyinen taide, kirjallisuus ja musiikki, Viron historia, yhteiskunta ja paikalliset tavat, perus- ja ammattikoulutus, korkeakouluopiskelu. Kurssilla painotetaan puheen ja tekstin ymmärtämistä ja puhumista sekä harjoitellaan omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

5.4.5 Venäjä, B3

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa lukiossa alkavan venäjän B3-oppimäärässä kielitaidon kuvausasteikon tasot seuraavasti:

kuullun ymmärtäminen A2.1 - A2.2, puhuminen A2.1, luetun ymmärtäminen A2.1 - A2.2, kirjoittaminen A1.3 – A2.1.

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä kohdekielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

B3-oppimäärässä keskitytään keskeiseen sanastoon ja lauseen muodostukseen ja viestinnän kannalta venäjän kielen keskeiseen kielioppiin.

Arviointi

Kurssit arvostellaan numeroarvosanoin. Arvioinnin perusteena ovat palautettavat tehtävät ja kurssikoe. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

Opetusjärjestelyt

Opiskelu perustuu itsenäiseen työskentelyyn opettajan antamien ohjeiden mukaan. Henkilökohtainen ohjaus tapahtuu sähköisen oppimisolun välityksellä ja muilla sähköisillä keinoilla. Kurseilla käytetään oppikirjaa ja verkkomateriaaleja.

Valinnaiset kurssit

VEB31 Hyvää päivää, hauska tutustua

Kurssilla opetellaan lukemaan ja kirjoittamaan kyrillisiä kirjaimia. Tutustutaan venäläiseen nimikäytännön. Opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista.

VEB32 Näin asiat hoituvat

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä esimerkiksi pankki-, posti-, lääkäri-, liikenne-, majoitus- ja aterointipalveluita. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

VEB33 Vapaa-aika ja harrastukset

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisemista ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

VEB34 Meillä ja muualla

Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla.

VEB35 Ennen ja nyt

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

5.5 Matematiikka

5.5.1 Lyhyt oppimäärä

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään ja oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa, rohkaistuu kokeilevaan, tutkivaan ja keksivään oppimiseen
- hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille
- sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä
- saa käsityksen matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta
- harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatioita ja arvioimaan sen luotettavuutta
- tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä
- oppii käyttämään kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna.

Arviointi

Opiskelijan suorittamat pakolliset ja syventävät kurssit arvostellaan numeroarvosanoin. Arviointi pohjautuu opiskelijan antamaan jatkuvaan näyttöön ja kurssikokeeseen. Jatkuvaa näyttöä etälukiassa on palautettavien tehtävien ja kurssin aikaisten testien tekeminen. Osaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomio laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perusteleamiseen.

Opetusjärjestelyt

Internetin kurssimateriaalien lisäksi käytetään oppikirjaa. Kurssin aikana järjestetään myös lähiopetuskertoja. Etälukiassa itsenäisen opiskelun merkitys korostuu, mutta opiskelija saa myös henkilökohtaista ohjausta kurssin opettajalta internetin ja sähköpostin avulla.

Pakolliset kurssit

MAB1 Lausekkeet ja yhtälöt

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet
- vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus
- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen

MAB2 Geometria

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen.

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa

MAB3 Matemaattisia malleja I

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla

- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta.

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla

MAB4 Matemaattinen analyysi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- oppii sovellusten yhteydessä määrittämään polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon.

Keskeiset sisällöt

- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen
- graafisia ja numeerisia menetelmiä

MAB5 Tilastot ja todennäköisyys

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- tutustuu laskinten ja/tai tietokoneiden käyttöön tilastotehtävissä
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin.

Keskeiset sisällöt

- jatkuvien ja diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen
- normaalijakauma ja jakauman normittaminen
- kombinatoriikkaa
- todennäköisyyden käsite
- todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä

MAB6 Matemaattisia malleja II

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- varmentaa ja täydentää yhtälöiden ratkaisutaitojaan
- osaa ratkaista käytännön tilanteisiin liittyviä lineaarisia optimointitehtäviä
- ymmärtää lukujonon käsitteen

- ratkaisee käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja summan avulla.

Keskeiset sisällöt

- kahden muuttujan lineaariset yhtälöt
- lineaarisen yhtälöparin ratkaiseminen
- kahden muuttujan epäyhtälön graafinen ratkaiseminen
- lineaarinen optimointi
- lukujono
- aritmeettinen ja geometrinen jono ja summa

Syventävät kurssit

MAB7 Talousmatematiikka

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- saa matemaattisia valmiuksia oman taloutensa suunnitteluun
- saa laskennallisen pohjan yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn.

Keskeiset sisällöt

- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

MAB8 Matemaattisia malleja III

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- laajentaa käsitystään teknologisoituvassa yhteiskunnassa tarvittavasta matematiikasta
- saa apuneuvoja jaksollisten ilmiöiden matemaattiseen käsittelyyn.

Keskeiset sisällöt

- trigonometrinen funktioiden määrittely yksikköympyrän avulla
- radiaani
- tyyppiä $f(x) = a$ olevien trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen
- muotoa $f(x) = A \sin(bx)$ olevien funktioiden kuvaajat jaksollisten ilmiöiden mallintajina
- vektorin käsite ja vektoreiden peruslaskutoimitusten periaatteet
- koordinaatiston vektoreiden komponenttiesitys ja skalaaritulo
- kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteiden ja kulmien tutkiminen vektoreiden avulla

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

MABS9 Lukiomatematiikan alkuaskel

Kurssi on soveltava

Tavoitteet: Kurssin tavoitteena on vahvistaa matematiikan pohjatietoja lukio-opintoja varten.

Sisällöt: Murtoluvut, itseisarvo, vastaluku, neliöjuuri, prosenttilaskuja, potenssi- ja polynomilaskentaa, ensimmäisen asteen yhtälö, suoran piirtäminen, geometrian perusteita

Arviointi: Suoritusmerkintä

MABS10 Lyhyen matematiikan kertauskurssi

Tavoite: Kurssi tukee valmistautumista ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt: Kerrataan kurssien 1-6 pääkohdat, minkä lisäksi voidaan käsitellä syventävien kurssien asioita. Kurssilla lasketaan myös vanhoja ylioppilaskirjoitustehtäviä.

Arviointi: Kurssin aikana palautetaan tehtäviä opettajalle tarkistettavaksi ja lopuksi pidetään koe. Kurssi arvioidaan palautettujen tehtävien ja kokeen perusteella suoritusmerkinnällä.

5.5.2 Matematiikka pitkä oppimäärä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on tarjota aikuisopiskelijalle mahdollisuudet perehtyä matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin; opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa aikuisopiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaiset matemaattiset valmiudet, joita tarvitaan ammatillisissa opinnoissa ja korkeakoulu-

opinnoissa erityisesti matemaattis-luonnontieteellisillä ja teknisillä aloilla. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua käyttökelpoisia matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että aikuisopiskelija

- tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii sitä kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- rohkaistuu kokeilemaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin
- pystyy seuraamaan matemaattisen tiedon esittämistä, lukemaan ja tuottamaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä
- oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena
- kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksu-
mia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen päte-
vyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustra-
tegioita
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja
tietolähteitä.

Arviointi

Matematiikan opetuksessa arvioinnin tulee kehittää opiskelijan kykyä esittää ratkaisuja, tukea aikuisopiskelijaa matemaattisten käsitteiden muodostamisprosessissa ja arvioida kirjallista esitystä sekä opettaa opiskelijalle oman työnsä arvioimista.

Osaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomio laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen.

Opiskelijan suorittamat pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvosanoin. Soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi pohjautuu opiskelijan antamaan jatkuvaan näyttöön ja

kurssikokeeseen. Jatkuvaa näyttöä etälukiassa on palautettavien tehtävien ja/tai kurssin aikaisten testien tekeminen. Osaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomio laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen.

Opetusjärjestelyt

Internetin kurssimateriaalien lisäksi käytetään oppikirjaa. Etälukiassa itsenäisen opiskelun merkitys korostuu, mutta opiskelija saa myös henkilökohtaista ohjausta kurssin opettajalta internetin ja sähköpostin avulla.

Oppimäärän vaihtaminen

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkästä lyhyeen suositellaan hyväksi lukemisessa seuraavia vastaavuuksia:

MAA1 = MAB1, MAA3 = MAB2, MAA6 = MAB5, MAA7 = MAB4 ja MAA8 = MAB3. Pitkän matematiikan arvosana siirtyy lyhyen matematiikan arvosanaksi. Muut suoritettut pitkän matematiikan kurssit merkitään opiskelijalle lyhyen matematiikan soveltaviksi kurseiksi suorituserkinnällä (S).

Pakolliset kurssit

MAA1 Funktiot ja yhtälöt

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa yhtälön ratkaisemisen ja prosenttilaskennan taitojaan
- syventää verrannollisuuden, neliöjuuren ja potenssin käsitteiden ymmärtämistään
- tottuu käyttämään neliöjuuren ja potenssin laskusääntöjä
- syventää funktiokäsitteen ymmärtämistään tutkimalla potenssi- ja eksponenttifunktioita
- oppii ratkaisemaan potenssiyhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- potenssifunktio
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- juuret ja murtopotenssi
- eksponenttifunktio

MAA2 Polynomifunktiot

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita
- oppii ratkaisemaan toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkimaan ratkaisujen lukumäärää
- oppii ratkaisemaan korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua
- oppii ratkaisemaan yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- polynomien tulo ja binomikaavat
- polynomifunktio
- toisen ja korkeamman asteen polynomiyhtälöitä
- toisen asteen yhtälön juurten lukumäärän tutkiminen
- toisen asteen polynomien jakaminen tekijöihin
- polynomiepäyhtälön ratkaiseminen

MAA3 Geometria

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelevaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita
- ratkaisee geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometri-aa.

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria
- kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

MAA4 Analyyttinen geometria

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille

- ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja
- syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$
- vahvistaa yhtälöryhmän ratkaisemisen taitojaan.

Keskeiset sisällöt

- pistejoukon yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt
- itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen
- yhtälöryhmän ratkaiseminen
- pisteen etäisyys suorasta

MAA5 Vektorit

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- oppii tutkimaan kuvioiden ominaisuuksia vektoreiden avulla
- tutkii kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla.

Keskeiset sisällöt

- vektoreiden perusominaisuudet
- vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla
- koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo
- suorat ja tasot avaruudessa

MAA6 Todennäköisyys ja tilastot

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii havainnollistamaan diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittämään ja tulkitsemaan jakaumien tunnuslukuja
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa.

Keskeiset sisällöt

- diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma
- jakauman tunnusluvut
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- kombinatoriikka

- todennäköisyyksien laskusäännöt
- diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo
- normaalijakauma

MAA7 Derivaatta

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaaliepäyhtälöitä
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta
- määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot
- osaa määrittää rationaalifunktion suurimman ja pienimmän arvon sovellusongelmien yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- rationaaliyhtälö ja -epäyhtälö
- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen
- polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

MAA8 Juuri- ja logaritmfunktiot

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee juuri-, eksponentti- ja logaritmfunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- tutkii juuri-, eksponentti- ja logaritmfunktioita derivaatan avulla
- oppii yhdistetyn funktion derivoimisen
- tutkii aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita.

Keskeiset sisällöt

- juurifunktiot ja -yhtälöt
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmfunktiot ja -yhtälöt
- yhdistetyn funktion derivaatta
- käänteisfunktio
- juuri-, eksponentti- ja logaritmfunktioiden derivaatat

MAA9 Trigonometriset funktiot ja lukujonot

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tutkimaan trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- oppii ratkaisemaan sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa trigonometrinen funktioiden yhteydet $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$ ja $\tan x = \sin x / \cos x$
- tutkii trigonometrisia funktioita derivaatan avulla
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- oppii määrittelemään lukujonoja palautuskaavojen avulla
- osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla.

Keskeiset sisällöt

- suunnattu kulma ja radiaani
- trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen
- trigonometrinen funktioiden derivaatat
- lukujono
- rekursiivinen lukujono
- aritmeettinen jono ja summa
- geometrinen jono ja summa

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan
- oppii määrittämään pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin.

Keskeiset sisällöt

- integraalifunktio
- alkeisfunktioiden integraalifunktiot
- määrätty integraali
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

Syventävät kurssit

MAA11 Lukuteoria ja logiikka

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii formalisoimaan väitelauseita ja tutkimaan niiden totuusarvoja totuustaulujen avulla

- ymmärtää avoimen lauseen käsitteen ja oppii käyttämään kvanttoreita
- oppii todistusperiaatteita ja harjoittelee todistamista
- oppii lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla
- osaa määrittää kokonaislukujen suurimman yhteisen tekijän Eukleideen algoritmilla.

Keskeiset sisällöt

- lauseen formalisoiminen
- lauseen totuusarvot
- avoin lause
- kvanttorit
- suora, käännteinen ja ristiriitatodistus
- kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö
- Eukleideen algoritmi
- alkuluvut
- aritmetiikan peruslause
- kokonaislukujen kongruenssi

MAA12 Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään absoluuttisen ja suhteellisen virheen käsitteet ja niiden avulla likiarvo-laskujen tarkkuutta koskevat säännöt peruslaskutoimitusten tapauksessa
- ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan yhtälöitä numeerisesti
- oppii tutkimaan polynomien jaollisuutta ja määrittämään polynomin tekijät
- oppii algoritmista ajattelua
- harjaantuu käyttämään nykyaikaisia matemaattisia välineitä
- oppii määrittämään numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa.

Keskeiset sisällöt

- absoluuttinen ja suhteellinen virhe
- Newtonin menetelmä ja iterointi
- polynomien jakoalgoritmi
- polynomien jakoyhtälö
- muutosnopeus ja pinta-ala

MAA13 Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan
- täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen

- tutkii lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia.

Keskeiset sisällöt

- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit

Soveltavat kurssit

MAAS16 Pitkän matematiikan yo-valmennus

Kurssi on soveltava.

Suoritusjärjestys: MAA10-kurssin jälkeen. Suositellaan kaikkien ylioppilaskirjoituksiin valmistautuvien suoritettavaksi.

Sisältö: Kurssilla kerrataan pitkän matematiikan keskeisiä sisältöjä ja valmentaudutaan yo-kirjoituksiin. Keskeisenä kurssimateriaalina ovat vanhat yo-tehtävät.

Arviointi: Suoritusmerkintä.

5.6 Biologia

Opetuksen tavoitteet

Biologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- o hallitsee biologian keskeiset käsitteet
- o tunnistaa elämän tuntomerkit ja osaa jäsentää elämän ilmiöt sekä biologian eri organisaatiotaset molekyylitasolta biosfääriin
- o oppii arvostamaan eliökunnan monimuotoisuutta ja ymmärtämään eliöiden sopeutumisen erilaisiin ympäristöihin
- o ymmärtää perimän ja evoluution merkityksen eliökunnan kehitymisessä
- o perehtyy biologisen tiedonhankinnan ja tutkimuksen menetelmiin sekä osaa arvioida kriittisesti eri lähteistä saamaansa biologista tietoa
- o osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisen biologisen kokeen sekä tulkita sen tuloksia
- o tuntee biotieteiden, esimerkiksi bioteknologian ja lääketieteen sovelluksia
- o tuntee ihmiselimistön toiminnan peruspiirteet
- o ymmärtää perimän ja ympäristötekijöiden merkityksen terveyden taustana sekä yksilön että ihmiskunnan kannalta
- o tiedostaa kestävä kehityksen välttämättömyyden ja ymmärtää oman vastuunsa ekosysteemin tulevaisuudesta.

Arviointi

Biologiassa arvioidaan opiskelijan kykyä hallita ja käyttää biologian keskeisiä käsitteitä sekä soveltaa biologisia tietoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuusien hahmottamiseen. Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan luonnontieteellisiä työskentelytaitoja, ryhmässä toimimista, kykyä käyttää erilaisia lähteitä biologisen tiedon hankinnassa sekä kykyä arvioida tietoa kriittisesti. Harrastuneisuus biologian eri osa-alueisiin voidaan ottaa arvioinnissa

huomioon.

Pakolliset kurssit

BI 1 Eliömaailma

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan
- o ymmärtää, mitä luonnon monimuotoisuus biosysteemien eri tasoilla tarkoittaa
- o ymmärtää evoluution jatkuvuuden, mekanismit ja merkityksen
- o tuntee muuntelun, sopeutumisen ja lajien välisten suhteiden merkityksen elämän kehitykselle
- o osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen ja tulkita sen kehitystä
- o tuntee ekosysteemien keskeiset toimintaperiaatteet.

Keskeiset sisällöt

Biologia tieteenä

- o elämän ominaisuudet ja perusedellytykset
- o biologiset tieteet ja tutkimusmenetelmät

Luonnon monimuotoisuuden ilmeneminen

- o ekosysteemien ja lajien monimuotoisuus
- o eläinten käyttäytyminen monimuotoisuuden ilmentäjänä
- o geneettinen monimuotoisuus

Evoluutio – elämän kehittyminen

- o elämän syntyvaiheet
- o lisääntymisstrategiat ja evoluutiovoimat

- o lajien syntyminen ja häviäminen
- o nykyinen eliökunta

Miten luonto toimii?

- o elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutus
- o ekosysteemien rakenne ja toiminta
- o populaatioiden ominaisuudet
- o lajien väliset suhteet
- o eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä ja levinneisyys

B12 Solu ja perinnöllisyys

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o ymmärtää solun merkityksen elämän perusyksikkönä, tunnistaa erilaisia soluja ja niiden rakenteita
- o ymmärtää solurakenteiden kehityksen ja merkityksen sekä evoluutioprosessin kokonaisuuden
- o osaa solun kemiallisen rakenteen ja toiminnan sekä osaa kytkeä ne yksilön toimintaan
- o hallitsee solun energiatalouden prosessit ja niiden merkityksen
- o tuntee geneettisen informaation rakenteen sekä sen siirtymisen solusta soluun ja sukupolvelta toiselle
- o tietää miten geenit ohjaavat solun toimintaa
- o osaa periytymisen lainalaisuuksien peruseriaatteet
- o tietää kuinka soluja tutkitaan ja hallitsee kokeellisen työskentelyn taitoja.

Keskeiset sisällöt

Solu elämän perusyksikkönä

- o miten soluja tutkitaan
- o erilaisia soluja
- o solun rakenne ja toiminta

Solun energiatalous

- o energian sitominen
- o energian vapauttaminen

Solujen toiminnan ohjaaminen

- o DNA:n rakenne ja toiminta
- o proteiinisynteesi

Solujen lisääntyminen

- o mitoosi ja sen merkitys
- o solujen jakautuminen, kasvu ja erilaistuminen

Periytymisen perusteet

- o geenit ja alleelit
- o sukusolut ja niiden synty meioosissa
- o periytymismekanismit

Populaatiogenetiikka ja synteettinen evoluutioteoria

Syventävät kurssit

BI 3 Ympäristöekologia

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o osaa ekologian perusteet ja ymmärtää ihmisen toiminnan vaikutuksen elolliseen luontoon
- o ymmärtää biodiversiteetin merkityksen ihmiskunnan tulevaisuudelle
- o hahmottaa ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä
- o tutustuu suomalaisiin ekosysteemeihin ja niiden erityispiirteisiin sekä perehtyy myös ihmisen muokkaamiin ekosysteemeihin
- o tuntee ja osaa arvioida menetelmiä, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia
- o osaa suunnitella ja toteuttaa pienen tutkimuksen ympäristön tilasta ja esittää sen tulokset
- o kehittää ympäristölukutaitoaan, ymmärtää vastuunsa ympäristön tilasta ja osaa toimia kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Ekologinen tutkimus

- o ekologisten peruskäsitteiden syventäminen
- o ekologisen tutkimuksen tehtävä
- o ympäristön laadun indikaattorit
- o oman tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen

Biodiversiteetti ja sen merkitys

- o biodiversiteetti luonnonvarana
- o eliölajien ja elinympäristöjen uhanalaisuus ja suojelu

- o biodiversiteetin väheneminen

Ekologiset ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet

- o aineiden kiertoon liittyvät ongelmat
- o paikalliset ympäristöongelmat

Suomen luonnon haavoittuvuus

- o pohjoiset metsät
- o suot
- o järvet ja virtavedet
- o Itämeri

Kestävä tulevaisuus

- o ekologisesti kestävä kehitys ja yksilön valinnat
- o rakennettu ympäristö ja kaupunkiekologia
- o ekologisesti kestävä tuotanto
- o ympäristötekniikan mahdollisuudet

BI4 Ihmisen biologia

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o osaa ihmissolun erilaistumisen pääpiirteet sekä kudosten ja elinten rakenteet ja toimintaperiaatteet
- o ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelymekanismeja sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia niihin
- o ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toimintojen ohjaajana
- o ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia sekä ihmisen

yhteisöllisyyden merkityksen terveyden kannalta

- o pystyy selittämään elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan ja tuntee merkityksellisimpien sairauksien syntymekanismeja
- o ymmärtää ihmisen lajinkehityksen sekä perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen
- o pystyy tarkastelemaan oppimiaan asioita arkielämän esimerkkien avulla ja tutustumaan alan uutisiin ja arvioimaan niitä kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen solujen ja kudosten erityispiirteet

- o solujen synty, kasvu ja erilaistuminen kudoksiksi sekä kantasolujen merkitys
- o solujen vanheneminen ja kuolema
- o syöpä

Elimistöjen rakenne, toiminta ja merkitys

- o ruoansulatus ja ravitsemus
- o hengityselimistö ja hengityksen säätely
- o veri ja verenkierto
- o erityselimistöt ja kemiallinen tasapaino
- o tuki- ja liikuntaelimistö

Elintoimintojen säätely

- o umpirauhaset ja hormonit
- o hermosto ja aistit
- o lämmönsäätely

Ihmisen lisääntyminen

- o sukupuolinen kehitys ja seksuaalisuus

- o hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Ihmisen elämänskaari ja yhteisöllisyys

Perimän merkitys

- o ihmisen evoluutio ja ihminen lajina
- o perinnöllisyys ja terveys

Elimistön sopeutuminen ja puolustusmekanismit

- o elimistön puolustusjärjestelmät
- o ihminen ja mikrobit
- o myrkylliset aineet ja mutageenit

BI5 Bioteknologia

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o syventää tietojansa solun hienorakenteesta ja solun eri osien toiminnasta
- o ymmärtää elämän keskeisten molekyylien rakenteen ja merkityksen solun toiminnassa
- o hallitsee tärkeimpien mikrobiryhmien kuten bakteerien ja virusten rakenteen, toiminnan ja lisääntymisen periaatteet
- o tuntee geenien toiminnan ja sen säätelyn
- o tuntee geenien etsintä- ja tunnistusmenetelmiä sekä geenien siirtämisen tekniikan pääpiirteet ja hallitsee geeni- ja biotekniikan keskeiset käsitteet
- o tuntee biotekniikan tarjoamia sovellusmahdollisuuksia eri biotieteissä ja teollisuudessa
- o pystyy arvioimaan biotekniikan kehittymisen luomia mahdollisuuksia, uhkatekijöitä ja eettisiä ongelmia sekä tekemään niiden pohjalta perusteltuja arkielämän ratkaisuja.

Keskeiset sisällöt

- Solun hienorakenne ja solujen välinen viestintä
- Solut proteiinien valmistajin
- DNA:n, geenien ja genomien rakenne
- entsyymit solun ja biotekniikan työkaluina

Geenien toiminta

- geenin toiminta ja sen säätely
- mutaatiot

Geenitekniologia ja sen mahdollisuudet

- geenitekniikan menetelmät ja geenikartoitus
- geenitutkimus lääketieteessä
- geenitutkimus yksilöiden tunnistamismenetelmänä

Mikrobit ja niiden merkitys

- bakteerin ja viruksen rakenne, toiminta ja lisääntyminen
- bakteerien viljely ja käsittely
- mikrobit luonnossa ja ihmisen taloudessa
- Biotekniikka teollisuudessa
- Kasvien ja eläinten jalostus
- Geenitekniikan etiikka ja lainsäädäntö

BIS10 Biologian abi-kurssi

Kurssi on soveltava

Kurssin tavoitteena on vahvistaa ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia tietoja ja taitoja.

Arviointi: suoritusmerkintä

5.7 Maantiede

Opetuksen tavoitteet

Maantieteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- o osaa hankkia, tulkita ja kriittisesti arvioida maantieteellistä tietoa, kuten karttoja, tilastoja, kirjallisia, digitaalisia ja muita medialähteitä sekä osaa hyödyntää monipuolisesti tietotekniikkaa maantieteellisten tietojen esittämisessä
- o ymmärtää, mitä alueellisuus, tila ja paikka merkitsevät maantieteessä ja maantieteellisessä ajattelussa
- o osaa kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä osaa kriittisesti arvioida ajankohtaisia maailman tapahtumia
- o osaa havainnoida, analysoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti ja maailmanlaajuisesti
- o ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee ja osaa pohtia mahdollisuuksia ratkaista taloudellisia ja sosiaalisia eriarvoisuusongelmia
- o tuntee ja ymmärtää erilaisia kulttuureja sekä suvaitsee ja kunnioittaa erilaisuutta
- o tuntee suunnittelun keinoja eri aluetasoilla ja tietää mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä kehitykseen
- o osaa toimia ympäröivän maailman kysymyksiin kantaaottavana ja kestävän kehityksen puolesta toimivana aktiivisena maailmankansalaisena.

Arviointi

Maantieteessä arvioidaan maantieteellisen ajattelun kehittymistä tietojen ja taitojen suhteen. Arvioinnin kohteina ovat peruskäsitteiden hallinta, valmius perustella maantieteellisiä väittämiä ja kannanottoja sekä taito havaita alueellisia riippuvuuksia. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito tulkita ja arvioida maantieteellistä tietoa sekä soveltaa maantieteellistä tietoa eri tilanteissa. Arvioitavia taitoja ovat maantieteellisen tiedon analysointi-, käsittely- ja esittämistaidot kuten kartan tulkintataito ja muut graafiset taidot sekä opiskelijan yhteistyötaidot.

Pakollinen kurssi

GE1 Sininen planeetta

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o osaa käyttää luonnonmaantieteen peruskäsitteitä
- o ymmärtää maapallon planetaarisuudesta johtuvat ilmiöt
- o osaa kuvata ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan
- o ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat ja osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä
- o ymmärtää elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden maapallolla
- o osaa soveltaa hankkimaansa luonnonmaantieteellistä tietoa sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti.

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- o Mitä on maantiede?

- o maantiede luonnontieteenä
- o maantieteellinen tietoaaines, tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen kulku
- o maailmankuvan muutos ja karttakuvan kehitys

Maan planetaarinen luonne

- o aurinkokunnan synty ja perusrakenne
- o Aurinko ja sen vaikutukset maapallolla
- o Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt

Ilmakehä liikkeessä

- o ilmakehän rakenne ja merkitys
- o tuuli ja sen synty, planetaariset ja alueelliset tuulet sekä paikallistuulet Vesikehä liikkeessä
- o veden kiertokulku luonnossa
- o sateiden synty ja jakautuminen
- o meriveden liikkeet ja merkitys

Sää ja ilmasto

- o sää ja sen ennustaminen
- o lämpö- ja ilmastovyöhykkeet
- o ilmastonmuutos

Maapallon muuttuvat pinnanmuodot

- o Maan rakenne
- o endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina Maapallon kasvillisuusvyöhykkeet
- o kasvillisuusvyöhykkeiden sijainti ja kuvaus
- o ihmisen toiminnan edellytykset ja vaikutukset eri kasvillisuusvyöhykkeillä Luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla
- o

Syventävät kurssit

GE2 Yhteinen maailma

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o osaa käyttää kulttuurimaantieteen käsitteitä sekä osaa tulkita ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä ja rakenteita kulttuurimaantieteen teorioita ja malleja hyväksi käyttäen
- o tuntee eri kulttuureja ja osaa arvioida niiden kehittymiseen vaikuttaneita tekijöitä
- o osaa analysoida maapallon eri alueiden väestönkehitystä ja asutuksen piirteitä sekä kaupungistumisen syitä ja seurauksia
- o osaa arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan eri alueilla sekä ymmärtää ekologisesti ja taloudellisesti kestävä kehityksen merkityksen
- o tuntee aluesuunnittelun tavoitteita ja vaikuttamiskeinoja
- o tuntee kehittyneisyserojen erilaiset ilmenemismuodot
- o osaa arvioida ihmisten hyvinvointia, ympäristön tilaa sekä kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitystä nyt ja tulevaisuudessa maapallon eri alueilla.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurimaantieteen olemus ja tehtävät

- o lähestymistavat ja näkökulmat
- o maantieteellinen mieltäminen ja miellekartat
- o paikkojen kokeminen ja alueellinen identiteetti

Väestö ja asutus

- o väestönkehitys ja väestönkasvu
- o asutuksen alueellinen jakautuminen, muuttoliikkeet ja kaupungistuminen

- o kulttuurit ja kulttuurien muuttuminen sekä vähemmistökulttuurit Luonnonvarat
- o luokittelu ja riittävyys

Alkutuotanto ja ympäristö

- o ravinnontuotanto ja ravinnon riittävyys sekä kestävä maa- ja kalatalous
- o maatalouden muodot
- o metsät luonnonvarana ja kestävä metsätalous

Teollisuus ja energia

- o raaka-aineet ja energialähteet
- o teollisuuden sijainti
- o kestävän teollisuuden ja energiatalouden periaatteet

Liikkuminen ja vuorovaikutus

- o liikennejärjestelmät
- o matkailu ja sen merkitys eri alueilla
- o maailmankauppa
- o alueellinen leviämisen ilmiö – maantieteellinen diffuusio

Ihmistoiminnan alueellinen rakenne

- o ytimet ja periferiat
- o maankäyttö maaseudulla ja kaupungeissa
- o keskukset ja vaikutusalueet
- o kulttuurimaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla

Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys

- o aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet
- o kehittyneisyserot eri aluetasoilla
- o kansainvälinen yhteistyö

- o globalisaatio

GE3 Riskien maailma

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o tuntee luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyvät riskit maapallolla sekä osaa arvioida niiden merkitystä ihmisen ja ympäristön kannalta
- o tuntee millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee sekä osaa vertailla ja arvioida eri alueiden riskiherkkyyttä sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti
- o osaa arvioida alueiden kehittyneisyyden ja alueilla ilmenevien riskien välistä suhdetta
- o osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia riskiuutisia eri medioissa sekä osaa soveltaa oppimaansa tietoa riskiuutisten analysointiin ja arviointiin
- o tietää, millaisten ratkaisujen avulla uhkia voidaan välttää tai niiden vaikutuksia lieventää
- o ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin ja turvallisuuteen
- o tietää mahdollisuudet ennakoida ja varautua riskeihin, säädellä ristiriitoja sekä toimia kestävästä kehityksen mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Riskien maantiede, riskien luokittelu ja merkitys

Luonnon toimintaan liittyvät riskit ja riskialueet

- o avaruuteen liittyvät uhkat, endogeeniset riskit, myrskyt, tulvat, kuivuus ja eliöperäiset riskit
- o luonnonriskeihin varautuminen

Ihmisen ja luonnon riippuvuuteen liittyvät ympäristöriskit ja riskialueet

- o luonnonvarojen käyttöön liittyvät riskit: energiakysymykset ja luonnonvarojen riittävyys, puhtaan veden saatavuus, eroosio ja aavikoituminen, ilmaston muutos, saastuminen ja biodiversiteetin heikkeneminen
- o mahdollisuudet estää ja pienentää ympäristöriskejä kestävä kehityksen keinoin Ihmiskunnan riskit ja riskialueet
- o väestönkasvu ja nälkä, kaupungistuminen, globalisoitumiseen liittyvät riskit, yhteis- kunnalliset ja poliittiset jännitteet, sodat, pakolaisuus ja sosiaalinen eriarvoistuminen
- o ristiriitojen säätelymahdollisuudet

Tekniset riskit

GE4 Aluetutkimus

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- o osaa kartografian perusteet
- o tuntee maantieteellisten paikkatietojärjestelmien periaatteita ja sovellusmahdollisuuksia
- o osaa kerätä tiettyyn alueeseen liittyvää tietoa eri tavoin kuten kenttähavainnoinnin, kyselyn tai haastattelun avulla sekä kartastoista, kartoista, tilastoista ja muista lähteistä
- o osaa käyttää tietoverkkoja aineistojen hankinnassa, vuorovaikutteisessa työstämisessä ja tulosten julkaisemisessa
- o osaa visualisoida alueellista tietoa karttoina, diagrammeina ja valokuvina
- o osaa analysoida ja tulkita hankkimaansa aineistoa ja laatia aineiston avulla kuvauksen alueesta
- o osaa tieteellisen kirjoittamisen periaatteet, kuten kriittisen lähteiden käytön ja viittaus- tekniikan sekä tuntee tekijänoikeudet.

Keskeiset sisällöt

Kartografian perusteet ja maantieteelliset lähdeaineistot

- o kenttähavainnot, kysely ja haastattelu
- o kartat, niiden mittakaavat, karttaprojektiot ja karttatyypit, ilmakuvat ja satelliittikuvat
- o numeeriset lähteet sekä niiden visualisointi karttoina ja diagrammeina
- o painettu lähdekirjallisuus ja digitaalisessa muodossa kuten tietoverkoissa ja CD-ROM-tallenteina olevat lähteet

Paikkatietojärjestelmät

- o paikkatiedon perusteet ja sen sovellusmahdollisuudet
- o esimerkkejä maantieteellisen lähdeaineiston käsittelystä, tulkinnasta ja visualisoinnista eritasoisilla alueilla paikkatieto-ohjelman avulla

Oma aluetutkimus

- o tutkimusalueen valinta
- o aineiston keruu karttojen, tilastojen, digitaalisen paikkatietoaineiston tai muiden tietolähteiden avulla, aineiston käsittely ja tulkinta sekä pienimuotoisen aluekuvauksen raportointi
- o aihealueet: tutkimusalueen sijainti osana laajempia aluekokonaisuuksia, alueen koko, luonnonolot, väestö ja asutus, luonnonvarat ja maankäyttö, elinkeinot, liikenne ja palvelut, alueen jako osa-alueisiin sekä alueen ongelmat ja kehittäminen

Soveltava kurssi

GES6 Maantieteen abikurssi

Kurssin tavoitteena on vahvistaa ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia tietoja ja taitoja.

Arviointi: suoritusmerkintä

5.8 Fysiikka

Opetuksen tavoitteet

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa ihmisen osana luontoa ja ymmärtää fysiikan merkityksen luonnon ilmiöiden mallintamisessa
- ymmärtää kokeellisen toiminnan ja teoreettisen pohdiskelun merkityksen luonnon-tieteellisen tiedon muodostumisessa
- hahmottaa fysiikan merkityksen tieteessä, taiteessa, tekniikassa, kommunikaatiossa ja elinkeinoelämässä sekä ihmisen arkiympäristössä
- vaikuttaa aktiivisesti ja vastuullisesti terveellisen ja turvallisen ympäristön luomiseksi
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- pystyy ratkaisemaan luonnontieteiden ja teknologian alaan kuuluvia ongelmia fysiikan lakeja ja käsitteitä luovasti hyväksi käyttäen
- hankkii ja käsittelee tietoa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa asiantuntijayhteisön tapaan
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia mittauksia, kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan tuloksia sekä soveltamaan niitä
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä tiedonhankinnassa sekä kykenee esittämään ja julkistamaan tietoja monipuolisella tavalla myös teknisiä apuvälineitä käyttäen
- tarkastelee fysiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä ihmistä fysiikan tietojen soveltajana, tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niiden taitavaan, eettiseen ja hallittuun käyttöön tuotteiden aikaansaamisessa ja arkielämän helpottamisessa sekä saa valmiuksia ymmärtää teknologisten sovellusten vaikutuksia.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Internetin kurssimateriaalien lisäksi käytetään oppikirjaa. Kurssin aikana järjestetään myös lähiopetuskertoja. Etälukiossa itsenäisen opiskelun merkitys korostuu, mutta opiskelija saa myös henkilökohtaista ohjausta kurssin opettajalta internetin ja sähköpostin avulla.

Oppikirjan avulla opiskelun ja laskuharjoittelun lisäksi fysiikan opiskeluun olennaisena osana kuuluu kokeellisia mittauksia ja niistä saatujen tulosten käsittely. Vaikka etäopetuksessa kokeellisiin menetelmiin tutustutaan lähinnä kirjallisuuden avulla, niin joitakin kokeellisia mittauksia voidaan toteuttaa yksinkertaisin välinein kotonakin. Myös lähiopetuksessa voidaan esittää myös demonstraatioita. Joitakin asioita voidaan käsitellä myös tutkielmien avulla. Internetin ja muiden sähköisten palvelujen mahdollisuuksia käytetään hyväksi.

Arviointi

Kirjallisen kokeen lisäksi mahdolliset tutkielmat ja muut kurssin aikaiset tehtävät ovat yksi osa arviointia, lisäksi palautetut laskut otetaan huomioon. Arvioinnissa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon myös kokeellinen tutkimus ja sen käsittely.

Pakollinen kurssi

FY1 Fysiikka luonnontieteenä

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa tyydytystä tiedon ja ymmärtämisen tarpeelleen sekä saa vaikutteita, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa kohtaan
- tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja osaa jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla

- ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita sekä kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan kokeellisesti saatua tietoa sekä tulkitsee ja mallintaa kokeellisen työn tuloksia graafisesti
- käyttää opiskelun tukena tieto- ja viestintätekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

- fysiikan merkitys historian eri vaiheissa ja nykyaikana
- aineen ja maailmankaikkeuden rakenteet ja perusvuorovaikutukset
- energian, erityisesti säteilyn, sitoutuminen ja vapautuminen luonnon ja ihmisen aikaansaamissa prosesseissa
- kokeellisuus ja mallintaminen perustana fysikaalisen tiedon rakentumisessa, mittaaminen, tulosten esittäminen ja niiden luotettavuuden arviointi
- voima liikkeen muutoksen aiheuttajana
- liikkeen kuvaamisessa tarvittavat peruskäsitteet ja liikkeen graafinen esitys

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Syventävien kurssien tavoitteena on, että opiskelija

- saa valmiuksia opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla
- tutkii luonnon ilmiöitä sekä mallintaa ja esittää niitä matemaattisten ja graafisten menetelmien avulla
- rakentaa fysiikan malleja ja käyttää niitä ennusteiden tekemiseen
- tutkii ja havainnollistaa malleja tieto- ja viestintätekniikan avulla
- tutustuu klassisen fysiikan osa-alueisiin ja modernin fysiikan alkeisiin
- tutustuu fysiikan eri osa-alueisiin liittyvään teknologiaan

- tutustuu fysiikan merkitykseen yhteiskunnan eri alueilla
- tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niihin liittyviin turvallisuustekijöihin.

FY2 Lämpö

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee lämpöön liittyvät ilmiöt
- tutkii aineen termodynaamiseen tilaan tai lämpöopin pääsääntöihin liittyviä ilmiöitä
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan kriittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen
- paine, hydrostaattinen paine
- kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia
- mekaaninen energia, työ, teho ja hyötysuhde
- lämpöopin pääsäännöt, sisäenergia
- energiavarat

FY3 Aallot

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa yleiskuvan luonnon jaksollisista ilmiöistä ja perehtyy niitä selittäviin keskeisiin periaatteisiin
- perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä, ääntä tai

sähkömagneettisia aaltoja.

KESKEISET SISÄLLÖT

- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen interferenssi, diffraktio ja polarisoituminen
- heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valo, peilit ja linssit
- ääni, melun terveysvaikutukset ja kovalta ääneltä suojautuminen

FY4 Liikkeen lait

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää liikkeeseen liittyviä ilmiöitä ja käsittelee niitä selittäviä malleja
- tutkii etenemisliikkeeseen liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja perehtyy niiden avulla

Newtonin lakeihin

- ymmärtää säilymlakien merkityksen fysiikassa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- liikkeen mallit ja Newtonin lait
- etä- ja kosketusvoimat, erityisesti liikettä vastustavat voimat, noste
- liikemäärän säilyminen ja impulssiperiaate
- liike- ja potentiaalienergia sekä työperiaate
- värähdysliikkeen energia

FY5 Pyöriminen ja gravitaatio

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan mekaniikassa sekä statiikkaan ja pyörimiseen liittyvien ilmiöiden laskennallista hallintaa
- syventää tuntemustaan mekaniikan maailmankuvasta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen
- pyörimisliikkeen mallit, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä pyörimisliike
- pyörimisen liikeyhtälö
- pyörimismäärän säilyminen
- pyörimisliikkeen energia
- ympyräliike ja ympyräliikkeen kiihtyvyys
- gravitaatio ja gravitaation alainen liike
- heittoliike ja planeettojen liike
- satelliitit ja niiden käyttö

FY6 Sähkö

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää sähköön liittyviä peruskäsitteitä, tutustuu mittaustekniikkaan
- osaa tehdä sähköopin perusmittauksia sekä rakentaa ja tutkia yksinkertaisia virtapiirejä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- sähköpari, sähkövirran kulku metallijohteessa
- jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
- Ohmin laki
- Joulen laki
- vastukset, vastusten kytkennät ja Kirchoffin lait
- Coulombin laki, homogeeninen sähkökenttä ja aine sähkökentässä
- kondensaattori, kytkennät ja energia
- sähkövirran kulku puolijohteessa, esimerkkinä diodi

FY7 Sähkömagnetismi

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tuntemustaan sähkömagnetismin ilmiöistä
- perehtyy sähköturvallisuuteen
- syventää tuntemustaan sähkömagneettisten ilmiöiden merkityksestä yhteiskunnassa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- magneettinen voima, magneettikenttä ja aine magneettikentässä
- varattu hiukkanen homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- induktiolaki ja Lenzin laki
- induktioilmiöitä - pyörrevirrat, generaattori ja itseinduktio
- energian siirto sähkövirran avulla
- tehollisen jännitteen ja sähkövirran mittaaminen sekä impedanssin taajuusriippuvuuden määrittäminen

- värähtelypiiri ja antenni, sähkömagneettinen viestintä
- sähköturvallisuus
- energiateollisuus

FY8 Aine ja säteily

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kvantittumiseen, dualismiin sekä aineen ja energian ekvivalenssiin aineen rakennetta ja rakenneosien dynamiikkaa hallitsevina periaatteina
- syventää kokonaiskuvaa fysiikan kehityksestä ja sen pätevyysalueesta luonnonilmiöiden tulkitsijana.

KESKEISET SISÄLLÖT

- sähkömagneettinen säteily
- röntgensäteily
- mustan kappaleen säteily
- valosähköilmiö
- säteilyn hiukkasluonne ja hiukkasten aaltoluonne
- atomimallit esimerkkinä Bohrin atomimalli
- kvantittuminen, viivaspektri, atomin energiatilat ja energiatasokaavio
- atomytimen rakenne
- radioaktiivisuus ja säteilyturvallisuus
- massan ja energian ekvivalenssi
- ydinreaktiot ja ydinenergia
- aineen pienimmät osat ja niiden luokittelu

SOVELTAVAT KURSSIT

FYS9 Fysiikan kertauskurssi

Tavoitteet

Kurssilla luodaan kokonaiskuva fysiikan eri osa-alueista. Tavoitteena on parantaa jo hankittuja tietoja ja taitoja lukion fysiikan pakollisten ja syventävien kurssien aihepiireistä. Kurssi on tarkoitettu fysiikan ylioppilaskirjoituksiin osallistuville.

Sisältö

Kurssilla kerrataan ja harjoitellaan aiempien kurssien sisältöjä ja tehdään aiempien vuosien ylioppilaskirjoitustehtäviä. Tehtäviä palautetaan sähköisesti.

Arviointi

Suoritusmerkintä (hyväksytty/hylätty)

5.9 Kemia

Opetuksen tavoitteet

Kemian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

-osaa kemian keskeisimmät peruskäsitteet ja tietää kemian yhteyksiä jokapäiväisen elämän ilmiöihin sekä ihmisen ja luonnon hyvinvointiin

-perehtyy tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksiin tiedonhankinnan ja mallintamisen välineinä

-osaa käyttää kemiallista tietoa kuluttajana ja terveyden edistämisessä sekä osallistuttaessa luontoa, ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon

-saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan

-perehtyy nykyaikaiseen teknologiaan teollisuudessa ja ympäristötekniikassa

-osaa virtuaalisen kokeellisen työskentelyn pohjalta käsitellä tärkeitä kemiallisia ilmiöitä ja aineiden ominaisuuksia

Arviointi

Arviointi perustuu palautettaviin kotitehtäviin, enimmäkseen virtuaalilaborointiin ja niiden mahdollisiin työselostuksiin, kirjoitelmiin ja kurssikokeeseen. Myös aktiivinen osallistuminen lähiopetus-tunteihin huomioidaan arvioinnissa. Lähiopetustunneilla voidaan laboroida. Pakollinen kurssi (KE 1) ja valinnaiset kurssit (valtakunnalliset syventävät kurssit KE2,KE3,KE4 ja KE5) arvioidaan numeroarvostelulla.

Pakollinen kurssi

KE1 Ihmisen ja elinympäristön kemia

Tavoitteet:

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kuvan kemiasta, sen mahdollisuuksista yhteiskunnassa, elinympäristön toiminnoissa sekä haitallisten ympäristövaikutusten valvonnassa ja torjunnassa
- osaa orgaanisten yhdisteiden rakenteita, niiden ominaisuuksia ja reaktioita sekä ymmärtää niiden merkityksen ihmiselle ja elinympäristölle

Keskeiset sisällöt

- orgaanisia yhdisteryhmiä kuten hiilivetyjä, orgaanisia happiyhdisteitä, orgaanisia typpiyhdisteitä sekä niiden ominaisuuksia ja sovellutuksia
- orgaanisissa yhdisteissä esiintyvät sidokset ja poolisuus
- erilaiset seokset,ainemäärä,pitoisuus

Syventävät kurssit

KE2 Kemian mikromaailma

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee aineen rakenteen ja ominaisuuksien välisiä yhteyksiä
- osaa käyttää aineen ominaisuuksien päättelyssä erilaisia kemian malleja, taulukoita ja järjestelmiä
- tuntee orgaanisten yhdisteiden rakenteita ja tuntee määrityksessä käytettäviä menetelmiä
- osaa tutkia kokeellisesti jossain määrin aineen rakennetta, ominaisuuksia ja reaktioita

Keskeiset sisällöt

- alkuaineiden ominaisuudet ja jaksollinen järjestelmä
- elektroniverhon rakenne ja jollakin tasolla atomiorbitaalit
- hapetusluvut ja yhdisteen kaava
- kemiallinen sidos ja aineen ominaisuudet
- isomeria

KE3 Reaktiot ja energia

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kemiallisen reaktion tapahtumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä niiden merkityksen elinympäristössä ja teollisuudessa
- ymmärtää energian sitoutumisen ja vapautumisen kemiallisissa reaktioissa sekä niiden merkityksen

yhteiskunnassa

-osaa kirjoittaa reaktioyhtälöitä ja käsitellä reaktioita matemaattisesti

Keskeiset sisällöt

-kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu

-epäorgaanisia ja orgaanisia reaktiotyyppejä sekä sovellutuksia

-stoikiometrisia laskuja, kaasujen yleinen tilanyhtälö

-energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa

KE4 Metallit ja materiaalit

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

-tuntee teollisesti merkittäviä raaka-aineita sekä niiden jalostusprosesseja

-tuntee hapettimia ja pelkistimiä ja niiden käyttöä sekä osaa kirjoittaa hapettumispelkistymisreaktioita

-osaa sähkökemiallisten ilmiöiden periaatteet sekä niihin liittyviä kvantitatiivisia sovellutuksia

-tuntee erilaisia materiaaleja, niiden koostumusta, ominaisuuksia ja valmistusmenetelmiä

Keskeiset sisällöt

-sähkökemiallinen jännitesarja, normaalipotentiali, kemiallinen pari ja elektrolyysi

-hapettumis-pelkistymisreaktiot

-metallit ja epämetallit

-vähän bio- ja synteettisistä polymeereistä ja komposiiteista

KE5 Reaktiot ja tasapaino

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

-ymmärtää reaktion tasapainotilan muodostumisen ja siihen liittyviä laskennallisia tasapainosovellutuksia

-ymmärtää tasapainon merkityksen ja tutustuu tasapainoon teollisuuden prosesseissa ja luonnon ilmiöissä

Keskeiset sisällöt

-reaktiotasapaino

-happo-emästätasapaino, vahvat ja heikot protolyytit, puskuriliuokset ja niiden merkitys

-liukoisuus ja liukoisuustasapaino

-tasapainoon liittyvät graafiset esitykset

SOVELTAVAT KURSSIT:

KES6 Kemian kertauskurssi

Kurssin tavoitteena on valmentaa yo-kirjoituksiin.

Arviointi: suoritusmerkintä.

KES9

Koulun ulkopuolinen työkurssi

Tämän kurssin voi suorittaa jossakin lukiossa, yliopistolla tai jossakin ammattiin kuuluvassa koulutuksessa (laboratorionhoitaja, laborantti jne). Kurssilla on tehty kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia määrittämiä. Kurssista saa suoritusmerkinnän.

KES10 Toisessa oppilaitoksessa suoritettu lukiotasoinen kurssi

Aihe on vapaasti valittavissa. Kurssista saa suoritusmerkinnän. Kurssi ei korvaa muita lukion kursseja ja siten aiheeltaan sellainen, ettei siitä voi saada kurssia KE1, KE2, KE3, KE4 tai KE5.

5.10 Uskonto

Yleistä

- Jos olet evankelisluterilaisen kirkon jäsen, sinun tulee osallistua ko. uskonnonopetuksen pakolliselle kurssille.
- Jos kuulut ortodoksiseen kirkkokuntaan, sinulle järjestetään ortodoksista uskonnonopetusta.
- Ellet kuulu mihinkään uskontokuntaan, valitse elämäkatsomustiedon kurssi, ellet halua osallistua uskonnonopetukseen.
- Jos olet muun rekisteröidyn uskontokunnan jäsen ja saat oman tunnustuksesi mukaista opetusta, sinun ei tarvitse osallistua muuhun katsomusaineiden opetukseen.
- Syventävinä tai soveltavina kursseina voit opiskella minkä tahansa uskonnon ja elämäkatsomustiedon kursseja.

5.10.1 Evankelisluterilainen uskonto

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää uskonnon merkityksen ja vaikutuksen yksityisen ihmisen ja yhteisön elämässä sekä yhteiskunnassa ja kulttuurissa;
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoa, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida erilaisia uskontoihin liittyviä kysymyksiä
- kykenee jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään sekä arvostaa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä

- kunnioittaa ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja pystyy elämään ja toimimaan eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ja uskovien ihmisten kanssa monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja maailmassa
- ymmärtää henkilökohtaisen vastuun merkityksen sekä tiedostaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavat arvot ja niiden merkityksen
- hallitsee uskonnollisiin ja moraalisiin kysymyksiin liittyviä keskustelu- ja ajattelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.

Arviointi

Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, mikä tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Arviointi pohjautuu opettajan kanssa kurssikohtaisesti sovittuihin tehtäviin sekä kurssikokeeseen.

Pakollinen kurssi

UE1 Uskonnon luonne ja merkitys

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tietää, millainen ilmiö uskonto on sekä ymmärtää uskonnon yleismaailmallisen luonteen ja vaikutuksen kulttuuriin. Tavoitteena on tuntea Raamatun ominaislaatu pyhän kirjallisuuden edustajana sekä tuntea Raamatun syntyhistoria ja tutkimuksen pääpiirteet sekä Raamatun vaikutus länsimaiseen kulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

uskonto-käsitteen määrittely ja tutkiminen

uskonto-ilmion ominaispiirteet

uskonto yksilön ja yhteisön elämässä

Raamatun vaikutus maailmankuvaan ja kulttuuriin

Raamatun synty ja sisältö sekä tutkimus- ja tulkintatavat

Syventävät kurssit

UE2 Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, miten kristillinen kirkko on muotoutunut, levinnyt ja vaikuttanut ympäristöönsä eri aikoina sekä ymmärtää, miten kristinuskon opin muovautuminen ja jumalanpalveluselämän kehitys heijastuvat kulttuuriin. Tavoitteena on havaita yhteiskunnan ja uskonnon välinen vuorovaikutus ja sen merkitys eri aikoina sekä hahmottaa kristinuskon ilmeneminen erilaisina kirkkokuntina eri puolella maailmaa ja ymmärtää kristinuskon yhteinen perusta.

Keskeiset sisällöt

kristillisen kirkon synty

alkukirkosta idän ja lännen kirkon eroon

lännen kirkko keskiajalla

idän kirkon kehitys

reformaatio ja kirkkojen kehitys uudella ajalla

nykyinen kristikunta ja kirkkojen rooli nykyajan maailmassa

kirkkojen ja uskontojen vuoropuhelu

UE3 Ihmisen elämä ja etiikka

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hallitsee eettisen kysymyksenasettelun ja ymmärtää elämänkysymysten ja eettisen pohdinnan merkityksen sekä saa käsitteellisiä välineitä eettisten kysymysten tarkasteluun. Tavoitteena on tuntea kristillisen etiikan perusteet ja kirkkojen eettisten kannanottojen taustalla olevia teologisia perusteita. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää tekevänsä päivittäin moraalisia valintoja ja tietää olevansa vastuussa ratkaisuistaan.

Keskeiset sisällöt

ihmisen tärkeät elämänkysymykset: elämän tarkoitus, kärsimys ja kuolema

kristillinen jumala- ja ihmiskäsitys

ihmisen ja luonnon suhde

kristillinen etiikka ja etiikan teoriat

keskeisiä yksilö- ja yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä

UE4 Uskontojen maailmat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet

ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan

ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä.

Keskeiset sisällöt

Käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta:

uskontojen syntyhistoria, levinneisyys ja kannattajamäärät

uskontojen pyhät kirjat ja oppi

uskontojen eettiset ohjeet

uskontojen myytit ja riitit

uskontojen suuntauksset ja tulkinnat

uskonnot ja taide

uskonnot ja yhteiskunta

UE5 Mihin suomalainen uskoo?

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

tuntee uskonnon ilmenemismuodot Suomessa muinaissuomalaisesta uskonnosta nykypäivän uskonnollisuuteen

ymmärtää Suomessa uskonnollisista ja maailmankatsomuksellisista kysymyksistä käytävää keskustelua ja sen taustatekijöitä

osaa jäsentää Suomessa toimivien uskonnollisten yhteisöjen kenttää: liikkeiden opilliset korostukset ja toiminta.

Keskeiset sisällöt

muinaissuomalainen uskonto

Suomen kirkkohistorian yleislinjat

luterilainen kirkko ja muut kristilliset kirkot nykypäivän Suomessa

ei-kristilliset yhteisöt Suomessa

kristinuskon vaikutus suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan

5.10.2 Ortodoksinen uskonto

Ortodoksinen uskonnon opetuksen ydintehtävä on syventää ja laajentaa opiskelijan oman ja muiden uskontojen tuntemusta perehdyttämällä hänet niiden luonteeseen ja merkitykseen yksilön, kulttuurin ja yhteiskunnan kannalta. Opiskelija tarkastelee opiskeltavan aineksen valossa myös eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia yksilön ja yhteiskunnan elämään.

Pakollinen kurssi

UO1 Ortodoksinen maailma

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kirkon synnyn ja kehityksen sekä tärkeimpien kirkkojen nykyisyyttä muovanneet tekijät
- ymmärtää oman kirkkonsa muotoutumisen historian kulussa
- näkee oman uskonnollisen perinteensä osana ortodoksisten paikalliskirkkojen kirjoa.

Keskeiset sisällöt

- varhaiskirkko
- vainojen ajat
- Bysantin aika – oppi ja hallinto määräytyvät
- idän ja lännen kirkon ero

- lännen kirkot uskonpuhdistuksesta nykypäivään
- Kiovan ja Venäjän kirkko

Syventävät kurssit

UO2 Uskonto ja etiikka

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ortodoksisen kirkon opin lähteet ja perusteet
- hahmottaa eri kirkkojen opilliset erot ja eriävään kehitykseen johtaneet syyt
- tuntee ortodoksisen ihmiskuvan ja etiikan perusteet sekä ymmärtää, kuinka näiden pohjalta kirkko voi muodostaa eettisiä kannanottoja uusiin esille tuleviin kysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

- ortodoksisen opin lähteet ja pyhän käsite
- Pyhä Kolminaisuus
- Jumalansynnyttäjä
- pyhät ihmiset ja ajan pyhittäminen
- ortodoksinen ihmiskuva
- yksilö- ja yhteisöeettisiä kysymyksiä

UO3 Raamattutieto

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Raamatun synnyn ja taustalla vaikuttaneen kulttuurihistorian
- tuntee Raamatun kirjaryhmien pääsisällön
- hahmottaa messiasodotuksen syntymisen ja täyttymisen Palestiinassa
- ymmärtää eri Raamatun kirjojen merkityksen ja käytön tämän päivän kristinuskossa ja erityisesti ortodoksisessa kirkossa sekä Raamatun merkityksen etiikan muotoutumisessa
- osaa omatoimisen Raamatun käytön.

Keskeiset sisällöt

- Raamatun synty ja rakenne
- Pentateukin synty ja sisältö
- viisaukirjallisuus
- profeetat ja messiasodotus
- Vanhan ja Uuden testamentin suhde
- evankeliumien synty ja niiden erityispiirteet
- Jeesuksen henkilö
- Paavali ja hänen kirjeensä

UO4 Uskontojen maailmat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun,

kulttuuriin ja yhteiskuntaan

- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä.

Keskeiset sisällöt

- Käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia sekä uususkontoja seuraavien teemojen näkökulmasta:
- uskontojen syntyhistoria, levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen myytit ja riitit
- uskontojen suuntauksset ja tulkinnat
- uskonnot ja taide
- uskonnot ja yhteiskunta

UO5 Ortodoksinen Suomi

Tavoitteet

Opiskelija

- tuntee Suomen ortodoksisen kirkon historian ja nykypäivän sekä ympäröivää uskonnollista kulttuuria
- ymmärtää eri kirkkojen merkityksen suomalaisessa valtiollisessa ja yhteiskunnallisessa kehityksessä
- osaa jäsentää nykyistä uskonnollista tilannetta Suomessa.

Keskeiset sisällöt

- kristinuskon tulo Suomeen
- katolilaisuudesta luterilaisuuteen
- itsenäisen Suomen ortodoksinen kirkko
- maahanmuuttajien ortodoksinen perinne
- uskonnollinen tilanne Suomessa

5.11 Elämäkatsomustieto

Elämäkatsomustieto oppiaineena on perustaltaan monitieteinen. Se hyödyntää ihmis-, yhteiskunta- ja kulttuuritieteitä. Elämäkatsomustiedon opetuksessa ihmisiä pidetään luonnollisina, tajunnallisina ja kulttuurisina olentoina, jotka kokevat, luovat ja uusintavat merkityksiä keskinäisessä kanssakäymisessään. Inhimilliset käytännöt ja katsomukset ovat yksilöiden, yhteisöjen ja traditioiden vuorovaikutuksen tulosta. Elämäkatsomustiedon opetus rakentuu ihmiskäsitykselle, joka korostaa ihmisten mahdollisuutta elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja tavoitteellisina.

Oppiaineen opetuksessa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja laajentaa sitä koskevaa tietämystään sekä yhteisellä toiminnallaan tietoisesti ohjata elämäänsä. Näistä lähtökohdista oppiaine tukee ja auttaa jäsentämään opiskelijoiden elämäkatsomusta ja identiteettiä sekä heidän yhteisöllisiä hyvän elämän ihanteitaan ja käytäntöjään.

Opetuksen tavoitteet

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että aikuisopiskelija saa tukea pyrkimyksilleen

- arvioida kokemuksiaan ja rakentaa identiteettiään sekä elämäkatsomustaan
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää arvostelu-, harkinta- ja toimintakykyään

- sisäistää ihmisoikeuksien, myönteisen monikulttuurisuuden, yhteiskunnallisen ja globaalien oikeudenmukaisuuden sekä kestävä kehityksen periaatteita.

Arviointi

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan sisällöllisen tiedon omaksumisen ja katsomuksellisen ymmärryksen kehittymisen lisäksi opiskelijan valmiutta tarkastella sekä ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti, taitavasti ja luovasti. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmaisutavoissa arvostetaan suvaitsevaisuutta, eri näkökulmien ja toisten katsomustapojen huomioimista.

Pakollinen kurssi

ET1 Hyvä elämä

Kurssilla pohditaan, mitä on hyvä elämä, millaisista aineksista identiteetti ja yksilöllinen elämä koostuvat ja millaiset mahdollisuudet ihmisillä on tavoitella hyvää elämää.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kasvattaa kykyään arvioida omaa elämäkokemustaan, kykyään sitoutua valitsemiinsa moraalisiin periaatteisiin ja haluaan toimia arvostustensa mukaisesti
- kasvattaa valmiuttaan ja haluaan välittää ja kantaa vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta
- kehittää kykyään nähdä kokonaisuuksia yhä monimuotoisemmaksi käyvässä maailmassa ja näin vahvistaa kykyään jäsentää omaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämäkatsomuksia koskevia väitteitä

- kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämäkatsomustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tuntemuksiaan suvaitsevaisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

Keskeiset sisällöt

- peruskäsitteet: elämäkatsomus, elämäkatsomustieto, hyvä elämä, minuus, identiteetti
- hyvä elämä: ihmisen perustarpeita selvittävät mallit sekä maallisia ja uskonnollisia hyvän elämän malleja
- ihmisen yksilöllisen olemassaolon peruskysymykset: vapaa tahto ja valinnat, syntymä ja kuolema, optimismi, pessimismi ja realismi
- elämäntiedon keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- identiteetin muodostaminen ihmisen elämänsä aikana sekä eettiset valinnat eri elämäntilanteissa
- yksilöllinen elämä ennen sekä nykyisessä monien mahdollisuuksien yhteiskunnassa
- hyveistä ja paheista koskevia käsityksiä ennen ja nyt sekä niiden suhde elämäntapoihin ja tottumuksiin

Syventävät kurssit

ET2 Maailmankuva

Kurssilla pohditaan maailmankuvan muodostumista ja maailmankuvien eroja. Kurssilla perehdytään maailman käsitteellistämisen tapoihin sekä tiedon ja eri yhteisöllisten instituutioiden merkitykseen siinä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan historiallisesti merkittäviä ja nykyajassa vaikuttavia maailmankuvia sekä kasvattaa tietämystään niiden perustana olevista uskomusjärjestelmistä
- oppii kysymään ja arvioimaan väitteiden ja uskomusjärjestelmien perusteluja
- kehittää ymmärrystään eri instituutioiden merkityksestä maailmankuvan muokkaajina ja välittäjinä
- jäsentää omaa maailmankuvaansa samalla pitäen sen avoimena mielekkäälle keskustelulle.

Keskeiset sisällöt

- maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämäkatsomuksen käsitteet ja niiden keskinäinen suhde
- maailmankuvan rakenne ja ydinalueet: käsityksiä ihmisestä, yhteiskunnasta, kulttuurista ja luonnosta sekä todellisuuden rakenteesta
- maalliset ja uskonnolliset katsomukset maailmankuvan perustana: tieteiden, näennäistieteiden ja uskontojen rajankäynti
- koulu, media ja taide maailmankuvaa luovina ja välittävinä instituutioina
- länsimaisen maailmankuvan murrokset ja mullistajat
- kokemusten, arkikäsitysten ja uskomusten synty ja tiedollinen luotettavuus
- maailmankuvien ja tiedon lähteiden järkiperäinen arviointi

ET3 Yksilö ja yhteisö

Kurssilla pohditaan yksilöä, yhteisöllisyyttä, yhteiskuntaa ja ihmisten välistä vuorovaikutusta. Kurssilla perehdytään oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumiseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja yksilölliselle identiteetille
- oppii arvioimaan omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä ja yhteiskunnassa, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- oppii tarkastelemaan yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toimintaa ja toimintakulttuuria osana yhteiskunnallista vallankäyttöä
- oppii arvioimaan poliittisia keinoja ja päämääriä sekä kasvattaa kykyään ja haluaan rakentaa yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- ymmärtää ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeudenmukaisuuden merkityksen hyvän yhteiskunnan ja tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

- ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys, yksityinen ja julkinen
- vallan käsite, vallan muodot ja valtasuhteet sekä erilaiset vaikuttamiskeinot
- teorioita yhteiskunnan rakenteesta ja muutoksesta
- hyvän kansalaisen kriteerit suomalaisena, eurooppalaisena ja maailmankansalaisena
- ihmisoikeudet ja niiden historia
- poliittiset ihanteet, ideologiat, utopiat ja demokratian muodot
- oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena, maailmanlaajuisena ja ekologisena kysymyksenä

ET4 Kulttuuriperintö ja identiteetti

Kurssilla pohditaan kulttuuriperintöä hyvän elämän lähtökohtana ja hyvän elämän mittana ja toisaalta jatkuvasti kehittyvänä ja muuttuvana ilmiönä. Kurssilla perehdytään sekä maailman että suomalaisen nyky-yhteiskunnan monikulttuurisuuteen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan kulttuuria merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana
- tutustuu erilaisiin kulttuuriperintöihin ja niihin liittyviin elämäntapoihin
- kehittää kykyään arvioida ihmisten käsityksiä ja tekoja suhteessa heidän omiin arvostuksiinsa ja uskomusjärjestelmiinsä
- oppii suvaitsevaisuutta erilaisia elämänkatsomuksellisia ratkaisuja ja identiteettivalintoja kohtaan
- perehtyy suomalaisen identiteetin ilmenemismuotoihin
- ymmärtää rasismia, muukalaisvihan ja syrjinnän ihmisoikeusloukkauksina.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurin käsite ja merkitys ennen ja nyt
- identiteetti, etnisuus ja kulttuuriperintö
- suomalaisen ja länsimaisen kulttuurin ominaispiirteet ja nykyinen merkitys
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus
- etninen ja kulttuurinen moninaisuus Suomessa ja maailmassa
- elämä monikulttuurisessa yhteiskunnassa
- etnosentrisyys sekä rasismia ja suvaitsevaisuuden historiaa

ET5 Maailman selittäminen katsomusperinteissä

Kurssilla pohditaan erilaisia tapoja selittää maailmaa myyttisissä, uskonnollisissa ja katsomuksellisissa perinteissä. Kurssilla perehdytään erilaisten katsomusten syntyyn, historiaan ja tutkimukseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää herkkyyttään arvioida arvostuksissa ja uskomusjärjestelmissä esiintyviä eroja ja yhtäläisyyksiä
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämänkatsomuksia koskevia väitteitä
- tuntee eri kulttuureissa vaikuttavia ja tärkeinä pidettyjä uskomusjärjestelmiä ja elämänkatso-

muksellisia ratkaisuja sekä kasvattaa tietämystään niiden taustoista sekä niiden välittymisestä nykyajassa

- ymmärtää myyttien ja uskonnollisten käsitysten historiallisen synnyn ja nykyisen merkityksen maailman ilmiöiden selittäjinä
- hahmottaa maailman selittämistä eurooppalaisessa kulttuuriperinnössä.

Keskeiset sisällöt

- maailman myyttinen selittäminen ennen ja nyt
- uskonnon ja uskonnollisuuden olemus
- uskontokritiikki: sosiologinen, moraalinen, antropologinen ja psykologinen
- ateismi ja agnostismi
- sekulaarin humanismin ja vapaa-ajattelun historiaa ja nykysuuntauksia
- humanismi ja kristinusko länsimaiden katsomuksellisinä perusvirtauksina

5.12 FILOSOFIA

Filosofinen ajattelu käsittelee koko todellisuutta, sen monimuotoista hahmottamista sekä ihmisen toimintaa siinä. Filosofian erityisluonne on sen tavassa jäsentää ongelmia käsitteellisesti, järkipäisesti ja keskustellen. Filosofian opiskelu tukee opiskelijoiden yksilöllistä kehitystä ja edistää yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia, joita tarvitaan muuttuvassa ja monimutkaisessa yhteiskunnassa.

Filosofian käytännön merkitys perustuu siihen, että opiskelija oppii jäsentämään käsitteellisesti arvoja, normeja ja merkityksiä koskevia kysymyksiä. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Tietojen ja taitojen erikoistumisen vastapainona filosofian opiskelu opettaa hahmottamaan laajempia käsitteellisiä kokonaisuuksia ja yhteyksiä.

Filosofian opetuksen keskeinen tavoite on edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Filosofiasa annetaan runsaasti tilaa opiskelijoiden yksilöllisten näkemysten muodostamiselle. Kun opiskelijat paneutuvat filosofian peruskysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, he oppivat muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Mutkikkaiden kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijoissa kykyä luottaa omiin yksilöllisiin mahdollisuuksiinsa selvittää vaikeitakin ongelmia. Filosofian opiskelu tukee opiskelijoiden kasvua aktiivisiksi, vastuullisiksi, kriittisiksi ja suvaitsevaisiksi kansalaisiksi.

Opetuksen tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja
- osaa jäsentää filosofian lähtökohdista omaa elämäänsä
- osaa jäsentää puhetta ja tekstiä käsitteellisesti sekä tunnistaa väitteitä ja niiden perusteluja
- ymmärtää erilaisten filosofisten käsitysten perusteluja sekä pystyy keskustelemaan niistä johdonmukaisesti ja järkevästi
- hallitsee yleissivistävät perustiedot sekä filosofian historiasta että nykysuuntauksista ja osaa suhteuttaa niitä kulttuurin ilmiöihin.

Arviointi

Filosofiassa arvioidaan filosofisten käsitteiden ja teorioiden omaksumista sekä kykyä ilmaista omaa filosofista ajatteluaan. Opiskelijan suhde filosofisiin kysymyksiin on yksilöllinen, mutta kysymysten käsittelyn perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja järjestelmällisyys.

Pakollinen kurssi

FI 1 Johdatus filosofiseen ajatteluun

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja
- tunnistaa erilaisia sekä tieteellisiä että arkisia käsityksiä todellisuudesta, sen tietämisestä ja siinä toimimisesta
- hahmottaa kuvailevien ja normatiivisten väitteiden eroja ja osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta.

Keskeiset sisällöt

- mitä filosofia on, filosofisten kysymysten luonne ja niiden suhde käytännöllisiin, tieteellisiin ja uskonnollisiin kysymyksiin, filosofian osa-alueet
- todellisuuden luonnetta koskevia filosofisia perusnäkökymyksiä: hengen ja aineen suhde sekä vapaus ja välttämättömyys
- tietämistä koskevia filosofisia perusnäkökymyksiä ja niiden suhde tieteellisiin ja arkisiin näkökulmiin: käsitteellisen ja kokemuksellisen suhde, totuus ja perustelu
- arvot, toimintaa ja elämää ohjaavien arvojen luonne: moraalisten arvojen suhde muihin arvoihin sekä hyvän ja onnellisuuden käsitteet, oikeudenmukaisuus ja vapaus

Syventävät kurssit

FI 2 Filosofinen etiikka

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan tärkeimpiin ongelmiin, käsitteisiin ja teorioihin
- osaa arvioida elämää ja toimintaa moraalista näkökulmista sekä perustella arvioitaan etiikan käsittein
- kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja perusteitaan filosofisen etiikan välinein
- oppii kriittisyyttä ja suvaitsevaisuutta niin itseä kuin toisia kohtaan.

Keskeiset sisällöt

- moraali ja sitä pohtiva soveltava ja normatiivinen etiikka sekä metaetiikka
- moraalisia arvoja ja normeja koskevien vakaumusten erilaiset perustat, moraalin suhde oikeuteen ja uskoon, järjen ja tunteiden asema moraalisisissa vakaumuksissa
- moraalisten arvojen ja normien objektiivisuus ja subjektiivisuus, kysymys eettisten perusteiden tiedollisuudesta ja eettisten totuuksien mahdollisuudesta
- klassisen hyve-etiikan sekä seuraus- ja velvollisuusetiikan perusteet
- filosofinen etiikka ja kysymys hyvästä elämästä

FI3 Tiedon ja todellisuuden filosofia

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa, mitä tieto ja tietäminen ovat filosofiassa, tieteessä ja arkielämässä
- osaa arvioida, minkälaisia kuvia todellisuuden perusrakenteesta muodostuu filosofiassa, tieteessä ja katsomuksissa

- erittelee ja arvioi kriittisesti tiedollisia uskomuksia ja väitteitä
- hahmottaa tieteellisen tutkimuksen ja päättelyn luonnetta.

Keskeiset sisällöt

- metafysiikan keskeisiä kysymyksiä ja peruskäsitteitä, erilaisia käsityksiä metafysiikan luonteesta, todellisuuden rakenne luonnontieteellisen, ihmistieteellisen ja käytännöllisen tiedon valossa
- totuuden luonne ja totuusteoriat
- tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen
- tietäminen, ymmärtäminen ja tulkinta, käytännöllisen ja tieteellisen tiedon eroja ja yhtäläisyyksiä, tietäminen luonnontieteissä ja ihmistieteissä
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja sen metodologisia peruskäsitteitä argumentoinnin ja päättelyn perusteita

FI4 Yhteiskuntafilosofia

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin
- oppii hahmottamaan yhteiskunnan luonnetta ja sen keskeisten instituutioiden toimintaa
- osaa arvioida yhteiskunnallisen järjestyksen oikeutusta
- osaa jäsentää yhteiskunnan ja yksilön suhdetta sekä yhteiskunnallista ja poliittista toimintaa.

Keskeiset sisällöt

- yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus
- yksilön oikeudet ja velvollisuudet, rikos ja rangaistus
- yhteiskuntajärjestyksen, vallan ja omistamisen oikeuttaminen: yhteiskuntasopimusteorioiden, anarkismi ja yhteiskunnalliset utopiat

- poliittinen filosofia: konservatismiin, liberalismiin ja sosialismiin perusajatukset ja niiden yhteiskuntafilosofiset nykytulkinnat
- nykykulttuuriin liittyviä filosofisia kysymyksiä: sukupuoli ja sukupuolisuus, identiteetti ja identiteetin rakentuminen, toiseus, vieraus ja monikulttuurisuus

5.13 Psykologia

Opetuksen tavoitteet

Oppiainetta opiskellessaan opiskelija perehtyy psykologiaan tieteenä ja sen sovellutuksiin ja ajankohtaiseen tutkimukseen ja osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja arvioida tiedon luotettavuutta. Psykologian tietojen ja taitojen ymmärtäminen tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Opiskelija oppii käyttämään psykologista tietoa ihmissuhteittensa, asenteidensa, ajattelunsa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen ja elämäntilanteidensa hallitsemiseen sekä erilaisista kulttuuritaustoista ja yhteiskunnallisista oloista tulevien ihmisten toiminnan ymmärtämiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaalisiin, kulttuurisiin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta. Opiskelija oppii soveltamaan oppimispsykologista tietoa omaan opiskeluunsa.

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden kognitiivisesti korkeatasoiseen ymmärrykseen tähtäävään osaamiseen. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamista ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelijan tulee osoittaa, että hän on ymmärtänyt opiskelemissaan asiat ja että hän pystyy soveltamaan oppimaansa tietoa. Arviointi pohjautuu opettajan kanssa kurssikohtaisesti sovittuihin tehtäviin sekä kurssikokeeseen.

Syventävät kurssit

PS1 Psyykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu psykologiaan tieteenä ja psykologian soveltamiseen yhteiskunnan eri alueilla sekä ymmärtää erilaisia tapoja tutkia ja selittää ihmisen toimintaa. Hän tietää psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten emootio, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa näitä kuvaavien käsitteiden avulla. Opiskelija ymmärtää oppimista ja osaa pohtia psykologisen tiedon avulla omaa opiskeluaan. Hän osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelussa ja ymmärtää itseään ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

psykologia tieteenä: psykologian tutkimuskohteet ja sovellusalueet, psykologisen tiedon muodostuminen, keskeisiä lähestymistapoja psykologisten ilmiöiden selittämiseen

psyykkisen toiminnan luonne: psykologian peruskäsitteitä, toimintaa ohjaavia psyykkisiä, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä

oppimisen psykologian perusteet ja sovelluksia

sosiaalipsykologian perusteita, kuten ryhmädynamiikka, roolit ja normit

PS2 Ihmisen psyykkinen kehitys

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen perustana olevia psykologisia, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä ja näiden keskinäistä riippuvuutta. Hän tietää keskeisiä kehityspsykologisia teorioita ja osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa omaan elämäänsä. Hän ymmärtää, miten psyykkistä kehitystä tutkitaan. Opiskelija ymmärtää, että yksilön psyykkinen kehitys jatkuu monimuotoisena koko elämän ajan. Hän ymmärtää yksilön kehitykseen liittyviä mahdollisia ongelmia ja ymmärtää, että kehitykseen voidaan vaikuttaa.

Keskeiset sisällöt

yksilön psyykinen kehitys elämän eri vaiheissa

psyykkisen kehityksen osa-alueet kehityspsykologisten teorioiden valossa

psyykkisen kehityksen yhteydet biologisiin tekijöihin, esimerkiksi perintötekijöihin ja hermoston kehitykseen

sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kulttuurin merkitys ihmisen psyykkisessä kehityksessä

psyykkisen kehityksen ongelmia ja niihin vaikuttaminen

psyykkisen kehityksen tutkiminen

PS3 Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

ymmärtää kognitiivisten perusprosessien, kuten tarkkaavaisuuden, havaitsemisen ja muistin toiminnan periaatteita, ja osaa hyödyntää niitä omaan oppimiseensa

ymmärtää vireystilan säätelyä ja sen merkitystä ihmisen hyvinvoinnin kannalta

ymmärtää hermoston perusrakenteen ja toiminnan periaatteita sekä niiden yhteyden kognitiivisiin perustoimintoihin

tietää, miten kognitiivisia perusprosesseja ja hermoston toimintaa tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

kognitiiviset perusprosessit

vireystilan säätely, nukkuminen ja uni

hermoston rakenne, hermosolun ja hermoverkkojen toiminta ja niiden yhteys psyykkisiin toimintoihin

kognitiivisen toiminnan häiriöt ja aivovauriot sekä niiden kuntoutus
kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimus ja sovelluksia

PS4 Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

ymmärtää ihmisen toiminnan olevan sekä tietoisesta ohjauksesta että tiedostamattomien tekijöiden vaikutuksen alaisena

tutustuu motivaation ja emootioiden perusteorioihin ja tietää, miten ihmisen motivaatiota ja emootiota koskeva tutkimustieto syntyy niiden pohjalta

ymmärtää, miten motivaatio, emootiot ja kognitiiviset toiminnot muodostavat dynaamisen toimintaa ohjaavan kokonaisuuden

ymmärtää, miten motivaatio ja emootiot ovat yhteydessä yksilön ja yhteisön hyvinvointiin

ymmärtää tietoisuuden, ajattelun ja kielen merkityksen ihmisen toiminnassa

ymmärtää taitavan ajattelun, älykkyyden, asiantuntijuuden ja luovuuden edellytyksiä ja kehittämismahdollisuuksia yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

eritasoiset motiivit sekä motivaation kehittäminen ja ylläpitäminen

tunteet moniulotteisina prosesseina sekä niiden muodostuminen, ilmeneminen ja merkitys

motivaation ja emootioiden perusteoriat ja tutkimus

motivaation, emootioiden ja kognitiivisten toimintojen keskinäiset vaikutukset ihmisen toiminnassa

motivaation, emootioiden ja niiden säätelyn yhteys hyvinvointiin yksilö- ja yhteisötasolla

motivaation ja tunteiden yhteydet sosiaalisiin ja kulttuurisiin tekijöihin sekä motivaation ja tunteiden

biopsykologinen perusta

korkeatasoinen kognitiivinen toiminta, kuten ajattelu, ongelmanratkaisu ja päätöksenteko

PS5 Persoonallisuus ja mielenterveys

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

ymmärtää persoonallisuuskäsitteen laaja-alaisuuden ja tietää, millaisin tutkimusmenetelmin persoonallisuutta koskeva tieto on syntynyt

ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen

ymmärtää mielenterveyden määrittelyn vaikeuden sekä sen, miten psyykkiset, biologiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät ovat yhteydessä mielenterveyteen

tietää keskeisiä mielenterveyden häiriöitä ja niiden erilaisia hoitomuotoja

tietää psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämisen keinoja.

Keskeiset sisällöt

persoonallisuuspsykologian keskeisiä käsitteitä, esimerkiksi minuus ja identiteetti

persoonallisuuden määrittely ja selittäminen psykologian eri näkökulmista

persoonallisuuden tutkiminen

mielenterveyteen vaikuttavat tekijät ja mielenterveyden häiriöt

psykoterapia ja lääkehoito mielenterveyden ongelmien hoidossa

psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen

5.14 Historia

Aikuisille tarkoitettu historian opetus luo opiskelijoille edellytyksiä ymmärtää eri aikakausien luonnetta, oman aikansa ongelmia ja muutosprosesseja sekä auttaa hahmottamaan kansainvälistä maailmaa. Historia on yksilöllistä, kansallista ja eurooppalaista identiteettiä luova oppiaine.

Historian opetuksen tehtävänä on ohjata opiskelijaa kehittymään vastuullisena toimijana, joka osaa käsitellä oman aikansa ja menneisyyden ilmiötä kriittisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään oma kulttuurinsa ja muut kulttuurit historiallisen kehitysprosessin tuloksena. Opetuksessa käsitellään sekä yleistä että Suomen historiaa.

Opetuksen tavoitteet

Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

oppii tuntemaan Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset tapahtumat sekä niiden taustat ja seuraamukset

ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historian jatkumoon ja näin rakentamaan historiatietoisuuttaan

osaa hankkia menneisyyttä koskevaa tietoa ja arvioida sitä kriittisesti sekä ymmärtää sen monitulkintaisuuden, suhteellisuuden ja syy-yhteyksien monisäikeisyyden

osaa arvioida menneisyyden ihmisen toimintaa ja historiallisia ilmiöitä kunkin ajan omista lähtökohdista sekä nykyajan näkökulmasta

ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden erilaisuutta

saa aineksia ihmisoikeuksia ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan luomiseen sekä toimintaan vastuullisena kansalaisena.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin perusteina ovat historialle ominaiset taidot ja ajattelutavat sekä oppimäärän keskeisten sisältöjen hallinta. Arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan valmiuteen rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erottaa olennainen ja epäolennainen tieto, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja tiedonlähteitä kriittisesti. Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä. Kokeen ohella voidaan käyttää myös opintotehtäviä, tutkielmia tai muita vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

Pakolliset kurssit

HI1 Eurooppalainen ihminen

Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisen kulttuurin kehitystä sekä keskeisiä saavutuksia. Kulttuuri ymmärretään laaja-alaisena käsitteenä. Aiheina käsitellään eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan muutosta ja sen taustalla vaikuttanutta tieteen, taiteen ja aatehistorian kehitystä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

ymmärtää tutustumalla Euroopan keskeiseen kulttuuriperintöön, mistä eurooppalaisuus rakentuu

ymmärtää tieteen saavutusten merkityksen

osaa analysoida kulttuuri-ilmiöitä aikakauttaan vasten

tuntee yhteiskunnallisen kehityksen taustalla vaikuttavia aatehistoriallisia virtauksia

tuntee eri aikakausien elämäntapoja ja maailmankuvaa sekä ihmiskuvaa.

Keskeiset sisällöt

Antiikin aika

demokratian synty

antiikin kulttuuri – taiteet ja tiede

Keskiajan yhtenäiskulttuuri

keskiajan ihmisen maailmankuva ja tapakulttuuri

uskonnon merkitys kulttuurissa

Keskiaikainen tiede

Uuden ajan murros

renessanssi ja tiedon vallankumous

uskonpuhdistus

barokki itsevaltiuden ja vastauskonpuhdistuksen ilmentäjänä

luonnontieteellisen maailmankuvan synty

Valistuksen aikakausi

valistusfilosofia ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja taiteeseen

Yhdysvaltain itsenäistymisen ja Ranskan suuren vallankumouksen aatteellinen perintö

Aatteiden vuosisata

keskeiset aatesuuntaukset ja taidevirtaukset

tiede haastaa uskonnon

porvariston vuosisata

Nyky aika

kulttuurin pirstoutuminen

Totalitaariset aatteet

populaarikulttuuri massavihteeksi

HI 2 Kansainväliset suhteet

Kurssilla tarkastellaan kansainvälisen politiikan keskeisiä tapahtumia, taustoja ja muutoksia 1800-luvun lopulta lähtien. Kurssilla analysoidaan kansainvälisen politiikan ilmiötä taloudellisen ja aatteellisen kilpailun perusteella. Kurssin keskeisiä tarkastelukulmia ovat demokratia vastakohtanaan diktatuuri.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

tuntee kansainvälisen politiikan pääpiirteet ja teoriaa

ymmärtää kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen perusteita

ymmärtää aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen vaikutuksen kansainvälisten suhteiden historiassa.

Keskeiset sisällöt

Suurvaltojen ylivalta-yritykset

maailmanpolitiikan peruskäsitteet

imperialismin teoria ja käytännöt

ensimmäinen maailmansota ja sen vaikutukset kansainväliseen politiikkaan

Maailmansotien välinen aika ja toinen maailmansota

eurooppalaiset ääriliikkeet, demokratian kriisi ja kansanvainot

toinen maailmansota seurausilmiöineen

Kylmä sota

kylmän sodan teorit: Yhdysvallat ja Neuvostoliitto kaksinapaisen maailman johtajina

kylmän sodan ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset rintamat, asevarustelu

kylmän sodan kriisien luonne

Saksa kylmän sodan näyttämönä

Kiinan rooli kansainvälisessä politiikassa

Uusi epävarmuuden aika

Neuvostoliiton hajoaminen ja kaksinapaisuuden purkautuminen

kansainväliset rauhanpyrkimykset

kolmas maailma toisen maailmansodan jälkeen

Lähi-idän ongelmakenttä

Yhdysvaltain aseman muutos maailmanpolitiikassa

uudet kansainväliset rakenteet

HI3 Suomen historian käännekohtia

Kurssin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja 1800-luvulta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelukohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman muuttuminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä taloudelliset ja kulttuuriset murrokset.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

tuntee keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset

osaa suhteuttaa Suomen valtiollisen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanpoliittiseen taustaan
ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurin, aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin vallan perintö

Vallanvaihdos

Suomen liittäminen Venäjään

autonomian synty

Suomalaisuuden synty ja kansallinen herääminen

aatteellinen ydin ja keskeiset vaikuttajat

Yhteiskunnallinen ja taloudellinen murros

elinkeinovapaus ja Suomen teollistuminen

sääty-yhteiskunnan hajoaminen ja kansalaisyhteiskunnan synty

sortokaudet ja kansanvallan synty

Suomen itsenäistymisprosessi

Suomen itsenäistyminen

sisällissota

hallitusmuoto

Kahtiajaosta eheytymiseen

oikeistoradikalismien nousu

elintason nousu

kulttuurista kulutustavaraa

Toinen maailmansota jälkiseurauksineen

sodat ja jälleenrakentaminen

ulkopolitiikan muutos

Hyvinvointivaltion rakentaminen

rakennemuutos

1960- ja 1970-lukujen kulttuurinen ja yhteiskunnallinen muutos

Suomen uusi kansainvälinen asema

kytkeytyminen kansainväliseen talouteen kulttuurisesti, taloudellisesti ja poliittisesti

suomalaisten tulevaisuus osana globaalia järjestelmää

Syventävät kurssit

HI4 Ihminen, ympäristö ja kulttuuri

Kurssi tarkastelee ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta sekä tämän tuloksena tapahtunutta kulttuuriympäristön rakentumista ja kehittymistä esihistoriasta nykyaikaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää

ihmisen ja luonnon välisen riippuvuussuhteen osana kestävästä kehityksestä

miten ihminen käyttää luonnonvaroja toimeentulon lähteenä ja miten se vaikuttaa ympäristöön ja yhteiskuntarakenteeseen

tuotantotalouden kehityslinjat ja vaikutukset elämäntapaan

väestönkasvun pääpiirteet ja siihen vaikuttavat tekijät.

Keskeiset sisällöt

Esihistoria – pyyntikulttuurin aika

ihmisen kehitysvaiheet

keräilijöiden ja metsästäjien elämäntapa

Maanviljely ja sen aiheuttamat muutokset

työnjako ja kulttuurien synty

suurten jokilaaksojen kulttuurit

Välimeren talousalue antiikin aikana

Kreikan talouselämä

Rooma – miljoonakaupunki ja imperiumi

orjuus ja antiikin ajan tekniikka

Keskiajan talous- ja yhteiskuntajärjestelmä

feodaaliyhteiskunta

keskiajan väestö, kauppa ja kaupunki

Löytöretket

löytöretkien edellytykset ja seuraukset

maailmantalouden syntyminen

Teollistuva maailma

tekniset innovaatiot ja koneteollisuuden alkuvaiheet

muutokset sukupuolten työnjaossa

yhteiskunnalliset muutokset ja ympäristövaikutukset

muutokset kaupunkirakenteessa

Gloaali kulutusyhteiskunta

raaka-aineiden ja markkinoiden jakaminen

massatuotanto ja kulutusyhteiskunta

sosialistinen suunnitelmatalous

kolmannen maailman muotoutuminen

kasvun rajat ja uudet haasteet

H15 Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan

Kurssi tarkastelee Suomen historian keskeisiä kehityslinjoja ennen vuotta 1809 sekä suomalaista kulttuuriperintöä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

tuntee maamme historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen

tuntee Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen

ymmärtää suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin

oppii arvostamaan suomalaista kulttuuriperintöä

oppii yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseudun historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta.

Keskeiset sisällöt

Esihistoria

esihistoria ja tulkinnat suomalaisten alkuperästä

asutus, elinehdot, uskonnot ja uskomukset sekä ulkoiset yhteydet

Suomen liittyminen länsieurooppalaiseen kulttuuriyhteisöön keskiajalla

Suomi idän ja lännen välimaastossa

sääty-yhteiskunnan synty

asutus, elinkeinot, uskonnolliset ja poliittiset muutokset

Uuden ajan uudet tuulet

uskonpuhdistus ja keskusvallan voimistuminen

Suurvaltakausi

suurvaltakauden vaikutukset Suomessa

talous, väestö, koulutus

Vapauden ja hyödyn aika

kulttuurinen ja taloudellinen kehitys

kustavilaiset uudistukset

kansallisen tietoisuuden ensi askeleet

HI 6 Kulttuurien kohtaaminen

Kurssilla tarkastellaan valinnaisesti jonkin tai joidenkin kulttuuripiirien ominaispiirteitä ja nykyaikaa sekä kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä.

Käsiteltävät kulttuurialueet valitaan Euroopan ulkopuolelta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

tuntee kulttuurin peruskäsitteitä ja oppii ymmärtämään omasta kulttuuristaan poikkeavan kulttuurin arvomaailmaa ja elämäntapaa

ymmärtää kulttuurin, yhteiskuntarakenteen, talouselämän ja luonnonolosuhteiden keskinäisen riippuvuuden

tuntee tarkasteltavan kulttuurin historiallisen kehityksen sekä sen vuorovaikutuksen muiden kulttuurien kanssa

oppii analysoimaan kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja esimerkiksi taiteissa, uskonnoissa ja sosiaalisissa rakenteissa

osaa ottaa huomioon kulttuuritaustojen erilaisuuden vuorovaikutustilanteissa.

ymmärtää kulttuurien kohtaamisessa syntyvien ristiriitojen syyt

oppii analysoimaan eurooppalaisen, länsimaisen kulttuurin suhtautumista toisiin kulttuureihin eri aikoina

Keskeiset sisällöt

Tarkasteltavaksi kulttuurialueeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista:

Afrikka

arktiset kulttuurit

Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit

Intia

islamin maailma

Japani

Kiina

Korea

Latinalainen Amerikka

Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit

5.15 Yhteiskuntaoppi

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea ja ohjata aikuisopiskelijaa yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena toimijana. Yhteiskuntaopin opetus antaa perustiedot ja -taidot yhteiskunnan rakenteesta ja toiminnasta sekä kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista. Yhteiskunnan rakennetta ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisen yhteiskunnan, Euroopan ja maailman näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteiden sisällöistä.

Opetuksen tavoitteena on tukea opiskelijaa aktiivisena, suvaitsevaisena ja demokraattisena kansalai-

senä sekä antaa hänelle kokemuksia yhteiskunnallisesta toimimisesta ja demokraattisesta vaikuttamisesta. Opetus perustuu myönteisiin yhteiskuntaeettisiin arvoihin kuten sosiaaliseen vastuuntuntoon, ihmisoikeuksiin, työn ja yrittäjyyden arvostukseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen.

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että aikuisopiskelija ymmärtää yhteiskunnan olemuksen historiallisen kehityksen tuloksena tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön on selvillä vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksista kansalaisyhteiskunnassa ja osaa myös käyttää niitä pystyy hankkimaan ajankohtaista tietoa eri lähteistä sekä arvioimaan kriittisesti verbaalista, kuvallista ja tilastollista informaatiota kykenee muodostamaan itselleen perustellun näkemyksen ristiriitaisista ja arvosidonnaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä saa edellytyksiä vastuuntuntoisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja suvaitsevan yhteiskuntakäsityksen rakentamiseen.

Arviointi

Yhteiskuntaopin oppimisen arvioinnissa huomio kiinnitetään oppimäärän asiasisällön ja keskeisten käsitteiden hallintaan, opiskelijan valmiuteen ilmaista tietonsa jäsentyneesti sekä arvioida ja tulkita yhteiskunnallisia ilmiöitä ja eri tavoin esitettyä sanallista, numeerista ja graafista informaatiota kriittisesti. Näitä valmiuksia arvioidaan kurssien yhteydessä monipuolisten koetehtävien avulla tai käyttämällä vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

Pakollinen kurssi

YH1 Yhteiskuntatieto

Kurssi perehdyttää valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen järjestelmään ja keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet

tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet

omaksuu tasapainoisen ja analyyttisen näkökulman yhteiskuntaan

tuntee hyvinvointiyhteiskunnan perusteet.

Keskeiset sisällöt

Suomalaisen yhteiskunnan kehitys

Suomen väestörakenne

hyvinvointivaltion rakentuminen

hyvinvointivaltion mahdollisuudet

Valta

valta käsitteenä ja vallankäytön muodot

poliittiset järjestelmät

Vaikuttaminen

demokratia ja kansalaisyhteiskunta

globaali vaikuttaminen

vaikuttamisen haasteet

Oikeusvaltio ja turvallisuusjärjestelmät

perusoikeudet

tuomio- ja järjestysvalta

turvallisuuspolitiikka ja vaihtuvat uhkakuvat

Sosiaalipolitiikka

tarkoitus, tehtävä ja muodot

Syventävät kurssit

YH2 Taloustieto

Kurssi johdattaa ymmärtämään talouselämän toimintaperiaatteita. Se pohjautuu taloustieteisiin. Kurssilla käsitellään mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kuluttajan, yritysten ja valtioiden näkökulmasta. Kurssilla tutustutaan talouselämään erityyppisten tilastojen ja muiden lähteiden avulla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

tutustuu kansantalouden keskeisiin peruskäsitteisiin, -teorioihin, ja -ilmiöihin

tutustuu Suomen ja kansainvälisen talouselämän nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin

saa taitoja tehdä jokapäiväisiä taloudellisia päätöksiä ja tarkastelee taloudellisia kysymyksiä myös

eettiseltä kannalta

tuntee työnteon ja yrittäjyyden merkityksen kansantaloudelle.

Keskeiset sisällöt

Suomalaisten elinkeinot

alkutuotanto

teknologia ja teollistuminen

palveluyhteiskunta

Taloudellinen toiminta ja yritykset

talouden peruskäsitteet

kysyntä, tarjonta ja tasapaino markkinatalouden perusteina

kilpailu ja sen muodot

yrittäjätoiminta ja kuluttaja

Talouselämän vaihtelut ja häiriöt

taloudellinen kasvu

keynesiläisyys ja monetarismi talouden häiriöiden vaihtoehtoisina ratkaisumalleina

Rahapolitiikka ja rahoitusmarkkinat

markkinoiden vapautuminen

rahoitusmarkkinoiden rakenne

raahapolitiikka ja korko

Julkinen talous ja talouspolitiikka

verotus ja finanssipolitiikka

politiikka ja markkinavoimat

tulopolitiikka

Suomi kansainvälisessä kaupassa

kansainvälistyvä talous ja Suomi

globalisaation vaikutuksia

Suomen talouden tulevaisuudennäkymät

uhkatekijät, mahdollisuudet ja kasvun rajat

YH3 Kansalaisen lakitieto

Kurssi antaa perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja opettaa opiskelijaa valvomaan omia oikeuksiaan sekä hoitamaan yksinkertaiset oikeustoimet itse.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

oppii perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen keskeisistä periaatteista

saa perustiedot Suomen tuomioistuinlaitoksesta ja kansalaisen kannalta merkittävistä kansainvälisistä tuomioistuimista

oppii hoitamaan itse tavanomaisimmat oikeusasiat

tuntee oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana
kykenee löytämään ja oppii käyttämään keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä
haluaa toimia oikein ja lainmukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Lakitiedon perusteet

Suomen oikeushistoria

oikeusjärjestys ja oikeusjärjestelmä

peruskäsitteet

oikeudellisen tiedon hankkiminen

Kansalaisen yleisimmät oikeustoimet

perheoikeus

työoikeus

kuluttajansuoja

velka, takaus ja maksukyvyttömyys

asuminen

muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin

Rikos- ja prosessioikeus

oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot

rangaistukset

kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen

YH4 Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni

Kurssi perehdyttää opiskelijat Euroopan unionin toimintaan, yksittäisen kansalaisen asemaan yhdyntävässä Euroopassa sekä kannustaa osallistumaan ajankohtaiseen Euroopan unionista käytyyn keskusteluun.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

saa monipuolista ja syventävää tietoa Euroopan unionista ja sen toiminnasta

oppii toimimaan Euroopan unionin kansalaisena

tuntee Euroopan yhdyntymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja uhkia

osaa hankkia Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa vertailevaa tietoa

ymmärtää Euroopan yhdyntymisen merkityksen oman elämänsä ja Suomen poliittisen järjestelmän kannalta.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen identiteetti

yhteiset eurooppalaiset arvot

Euroopan unionin kansalaisuus

Vaikuttaminen ja vallankäyttö Euroopan unionissa

Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmä

suomalaiset Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmässä
erilaiset jäsenet

Euroopan unionin alueelliset vaikutukset
nuorten opiskelu ja työnteko Euroopan unionissa
alueitten unioni kansalaisen näkökulmasta

Euroopan unionin haasteet
Euroopan unionin laajeneminen
Taloudellinen yhteistyö
yhteinen turvallisuuspolitiikka
Euroopan unioni ja globaalit järjestelmät

5.16 Musiikki

”Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, tulee opiskella ...vähintään... kaksi kurssia kuvataidetta tai musiikkia tai yksi kurssi kumpaakin viimeksi mainittua ainetta.” (Valtioneuvoston asetus 955/2002, 9 § 5 mom)

Musiikinopetuksen tehtävänä on tarjota elämyksiä, taitoja ja tietoja, jotka lisäävät aikuisopiskelijan musiikillista yleissivistystä ja kannustavat häntä elinikäiseen musiikin harrastamiseen. Oppisisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilainen suuntautuminen ja lähtötaso. Musiikin kursseilla pyritään tarjoamaan jokaiselle mielekkäitä musiikillisia tehtäviä.

Musiikinopetus perustuu ajatukselle, että musiikki on merkittävä osa ihmisen kulttuuria. Musiikinopiskelu syventää oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Se auttaa arvostamaan kulttuurien monimuotoisuutta ja ymmärtämään kulttuurien- ja taiteidenvälistä vuorovaikutusta. Opiskelija saa valmiuksia taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikin

alalla ja median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.

Opetuksen tavoitteet

Musiikin opetuksen tavoitteena on, että aikuisopiskelija kehittää taitoaan kuunnella musiikkia ja tulkita kuulemaansa ilmaisee itseään musiikillisesti, laulaen ja soittaen, yksin ja ryhmässä syventää tietojansa musiikin eri tyyleistä, lajeista ja historiasta tiedostaa oman suhteensa musiikkiin ja ymmärtää musiikkikulttuurien monimuotoisuutta ymmärtää musiikin ja äänen merkitystä mediassa.

Arviointi

Musiikinopetus tarjoaa samanaikaisesti useita tapoja kehittää opiskelijoiden muusikkoutta ja musiikillista osaamista. Kukin opiskelija syventää musiikillisia valmiuksiaan sekä itsenäisesti että yhdessä ryhmän kanssa. Nämä musiikinopiskelun erityispiirteet edellyttävät jatkuvaa ja monipuolista arviointia, jolla suunnataan ja tarkennetaan oppimisprosessin kulkua. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Opiskelijan itsearviointi on olennainen osa arviointia. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa, ei hänen musikaalisuuttaan.

Pakolliset kurssit

1. Musiikki ja minä (MU1)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää oman tapansa toimia musiikin alueella. Hän pohtii oman musiikkisuhteensa kautta musiikin merkitystä ihmiselle ja ihmisten väliselle vuorovaikutukselle. Hän tutkii omia mahdollisuuksiaan musiikin tekijänä ja tulkitsijana. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan. Kurssilla syvennetään musiikin peruskäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avul-

la sekä perehdytään kuulonhuoltoon.

2. Moniääninen Suomi (MU2)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Kurssilla tutkitaan erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja sekä niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisen taidemusiikin vaikutuksia suomalaiseseen musiikkikulttuuriin. Sisältöjen tulee edustaa eri musiikinlajeja: populaari-, taidede- ja perinnesmusiikkia.

Kuvataide

”Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, tulee opiskella... vähintään.. kaksi kurssia kuvataidetta tai musiikkia tai yksi kurssi kumpaakin viimeksi mainittua ainetta.” (Valtioneuvoston asetus 955/2002, 9 § 5 mom)

Kuvataideopetuksen tavoitteena on kehittää opiskelijan kuvailmaisua ja kykyä tulkita kuvia. Opiskelija oppii arvottamaan ja arvostamaan omaa sekä muiden kulttuuria. Opiskelun kohteina ovat kuvailmaisussa vaadittavat taidot ja tiedot sekä ympäristön visuaaliset ilmiöt: kuvataide, rakennettu ympäristö ja median kuvat. Opiskelija ohjataan pohtimaan esteettisten ja eettisten arvovalintojen suhdetta ja vaikutusta. Opetuksessa käsitellään yhteiskunnassa vallitsevien arvojen ja merkityksien ilmenemistä taiteessa ja visuaalisessa ympäristössä.

Taiteellisella prosessilla on persoonallisuutta eheyttävä vaikutus. Aistihavaintojen, muodon ja sisällön tutkiminen sekä visualisoiminen ovat taiteellisen työskentelyn välineitä ja kuvataidetta opiskellaan tekemällä kuvaa. Opetuksessa tuetaan opiskelijan mielikuvituksen ja assosiaatiokyvyn kehittymistä. Tavoitteena on, että opiskelija saa onnistumisen elämyksiä ja kauneuden kokemuksia ja että hänelle syntyy elinikäinen suhde taiteeseen sekä kyky havaita esteettisiä laatuja.

Opiskeltavat kuvataiteen sisällöt liitetään kulttuuriseen viitekehukseensa yhdistämällä teoriatietoa käytännön työskentelyyn. Oppisisällöistä rakennetaan teemallisia kokonaisuuksia. Taiteen ja median kuvia käytetään opetuksessa rinnakkain tarkasteltaessa visuaalisia ilmiöitä. Taiteen historia ja nykytaide ovat kuvataideopetuksen läpäiseviä aihekokonaisuuksia. Opetus tukee taiteidenvälisyyttä sekä yhteistyötä eri tiedonalojen ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Kuvataiteen opetuksessa on otettava huomioon paikallisuus.

Opetuksen tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että aikuisopiskelija

- oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja arvottamaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria omassa elämässään ja yhteiskunnassa
- tuntee kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin keskeisiä käsitteitä ja osaa käyttää niitä taideteosten, visuaalisten viestien sekä omien ja toisten töiden tulkinnassa, arvioinnissa ja työskentelyprosessin kuvailussa
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn ja itsearviointiin
- sekä yhteistyöhön
- oppii valitsemaan ja käyttämään tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja, tekniikoita ja välineitä kuvallisessa ilmaisussaan
- tuntee nykytaidetta ja kuvataiteen historiaa
- ymmärtää mediakulttuuria ja sen vaikutusta ihmiseen ja yhteiskuntaan
- oppii mediatuotannon visuaalisen sisällön suunnittelua, tuottamista ja esteettistä arviointia ja osaa soveltaa mediatekniologiaa omassa kuvallisessa työskentelyssään
- tuntee arkkitehtuurin, muotoilun ja esinekulttuurin visuaalista kieltä ja historiaa
- tiedostaa oman toimintansa vaikutukset luontoon, kulttuurimaisemaan, rakennettuun ympäristöön ja niitä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon
- osaa käyttää ja arvostaa kulttuuripalveluja.

Arviointi

Kuvataiteen arviointi on opiskelujan kestävä ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tulee antaa tietoa opiskelijan edistymisestä ja samalla kannustaa häntä ilmaisemaan itseään rohkeasti luottaen omaan kuvalliseen ilmaisuunsa. Kuvataideopetuksen tulee kehittää opiskelijan itsearviointitaitoja. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teoretietoa omassa ilmaisussaan. Kuvataidekurssien arvioinnissa otetaan huomioon kuvalliset ja kirjalliset yksilö- ja ryhmätehtävät, luonnokset, itsenäisesti suoritettavat tehtävät ja yleinen aktiivisuus.

Pakolliset kurssit

1. Minä, kuva ja kulttuuri (KU1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee visuaalisen kulttuurin sisältöjä ja perusteita
- oppii ilmaisemaan itseään kuvataiteen keinoin ja tekemään omakohtaisia ratkaisuja
- oppii käyttämään taiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia
- oppii tarkastelemaan visuaalisen kulttuurin ilmiöitä kriittisesti ja tulkitsemaan niiden sisältöjä, muotoja ja merkityksiä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä soveltamaan oppimaansa omassa työskentelyssään
- ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

- mitä taide on: taide yksilön ja yhteiskunnan kannalta ja erilaiset taidekäsitteet

- kuvan valta ja vallan kuva kulttuurissa
- taide kulttuurin tulkkina: suomalaisuus, pohjoismaisuus, eurooppalaisuus ja Euroopan ulkopuolisia kulttuureita
- oma kuvallinen ilmaisu: piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen työskentely, digitaalisen kuvan käyttö
- kuvan rakentamisen keinot: sommittelu, muoto, väri, liike, tila ja aika
- kuvan tulkinta ja analysointi kuvallisin ja sanallisoin keinoin, analysointitapoihin, kuten formalistiseen, semioottiseen, ikonografiseen ja reseptioanalyttiseen tulkintaan tutustuminen

2. Ympäristö, paikka ja tila (KU2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii muotoilun ja arkkitehtuurin perusteita, ilmaisutapoja, materiaalituntemusta, estetiikkaa ja suunnitteluprosesseja
- oppii ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa tekemään havaintoja eri näkökulmista, kuten esteettiseltä ja eettiseltä sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän kehityksen kannalta
- oppii tarkastelemaan ympäristöä luonnonvaraisena, rakennettuna, sosiaalisena ja psyykkisenä ilmiönä sekä kulttuurisena viestinä
- ymmärtää yhteisö- ja ympäristötaiteen merkityksen ympäristösuunnittelussa ja laajemmin visuaalisessa kulttuurissa.

Keskeiset sisällöt

- tila käsitteenä: tilan kokeminen psyykkisenä, fyysisenä ja sosiaalisena paikkana
- arkkitehtuurin ja muotoilun peruskäsitteet: mittakaava, liike, tila, suhdejärjestelmät, rakenne, väri, muoto ja materiaali
- maisema, rakennus, esine ja taideteos materiaalisena, henkisenä, esteettisenä ja oman aik-

sa kulttuurihistoriallisena viestinä

- arkkitehtuuri ja muotoilu kulttuurisesti kestävä kehityksen ja talouselämän näkökulmasta
- mallintaminen, havainnekuvat, pienoismallit ja materiaalikokeilut

5.18 Liikunta

”Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, tulee opiskella ... vähintään yksi kurssi liikuntaa...” (Valtioneuvoston asetus 955/2002, 9 § 5 mom)

Liikunnanopetuksen tehtävänä on edistää aikuisopiskelijoiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä. Liikunnan positiiviset kokemukset vahvistavat psyykkistä vireystilaa ja jaksamista. Liikunnanopetus tarjoaa opiskelijalle taitoja, tietoja ja kokemuksia, joiden avulla luodaan valmiuksia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Opetuksessa painotetaan eettisiä arvoja. Fyysisen kunnon harjoittamisen ja seurannan avulla opiskelijoita ohjataan ymmärtämään hyvän kunnon merkitys jaksamiselle.

Liikuntaa opetetaan monipuolisesti ottaen huomioon paikalliset olosuhteet. Opetusjärjestelyinä käytetään yksilö-, pienryhmä- ja ryhmäopetusta. Erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille opetusta eriytetään yksilöllisten tarpeiden pohjalta.

Opetuksen tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että aikuisopiskelija

- kehittää taitojaan ja tietojaan eri liikuntamuodoissa
- kokee omaehtoisen liikunnan harrastamisen mielekkääksi
- osaa arvioida omaa fyysistä kuntoaan sekä asettaa itselleen tavoitteita
- ymmärtää liikunnan ja hyvinvoinnin välisiä yhteyksiä
- osaa työskennellä rakentavasti, turvallisesti ja vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.

Arviointi

Liikunnan arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen sekä taidot, tiedot ja toimintakyky.

Pakollinen kurssi

Pakollisella kurssilla syvennetään perusopetuksessa opittuja taitoja ja tietoja sekä annetaan mahdollisuus tutustua uusiin lajeihin. Kurssin sisällön suunnittelussa otetaan huomioon paikalliset olosuhteet ja paikkakunnan tarjoamat mahdollisuudet.

Kuntokurssi (LI 1)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta monipuoliseen liikuntaan
- saa perustiedot kunto-ohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen
- oppii arvostamaan terveyttä ja työkykyä
- tutustuu rentoutusmenetelmiin
- kehitty sosiaalisessa kanssakäymisessä.

Keskeiset sisällöt

- fyysisen kunnon harjoittelu ja rentoutusharjoitukset
- sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit
- voimistelu ja tanssi eri muodoissaan
- uinti- ja vesipelastustaito
- suunnistus ja luontoliikunta

- talviliikunta
- yleisurheilu

5.19 TERVEYSTIETO

”Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, tulee opiskella ...vähintään... yksi kurssi terveystietoa...” (Valtioneuvoston asetus 955/2002, 9 § 5 mom)

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoitus on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Tämä osaaminen ilmenee tiedollisina, sosiaalisina, tunteiden käsittelyä ohjaavina, toiminnallisina, eettisinä sekä tiedonhankintavalmiuksina. Terveysosaamiseen kuuluu valmius ottaa vastuuta oman ja toisten terveyden edistämisestä. Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairautta sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena työ- ja toimintakykynä. Lukion terveystiedon opiskelussa terveyteen ja sairauksiin liittyviä ilmiöitä tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla. Tärkeää on myös terveyttä koskeva arvopohdinta.

Opetuksen tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että aikuisopiskelija

- ymmärtää työ- ja toimintakyvyn, turvallisuuden sekä sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen merkityksen
- osaa käyttää terveyden edistämiseen, terveyteen ja sairauteen liittyviä keskeisiä käsitteitä
- ymmärtää sairauksien, erityisesti kansantautien ja tartuntatautien, ehkäisyn merkityksen ja tuntee niiden keskeisiä ehkäisy- ja hoitomahdollisuuksia yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta

- pohtii terveyttä koskevia arvokysymyksiä ja osaa perustella omia valintojaan ja oppii arvostamaan terveyttä voimavarana sekä edistämään terveyttä
- tuntee kansanterveyden historiallista kehitystä ja väestöryhmien välisten terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- tuntee terveyden- ja sosiaalihuollon peruspalveluja sekä kansanterveyteen liittyvää kansalaistoimintaa
- perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin sekä osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa ja erilaisia terveystieteisiin liittyviä ilmiöitä.

Arviointi

Arvioinnissa korostetaan terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ymmärtämistä ja soveltamista. Huomio kiinnitetään siihen, miten opiskelija osaa käyttää ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan valmius terveyttä ja sairautta koskevaan eettiseen arvopohdintaan ja taito perustella omia terveystieteiden valintoja sekä taito arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja. Terveystiedon arvioinnissa voidaan käyttää kurssikokeita, yksilö- ja ryhmätehtäviä, esitelmiä, pienimuotoisia kartoituksia ja tutkimuksia.

Pakollinen kurssi

TE1 Terveyden perusteet

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn sekä työ- ja muuhun turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista omassa elämäntavassaan ja ympäristössään
- tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyn merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä oppii pohtimaan niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja yhteiskunnassa
- tunnistaa terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia ter-

veyskulttuuriin ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä terveystieteen näkökulmasta

- tuntee keskeiset terveyden ja sosiaalihuollon palvelut.

Keskeiset sisällöt

- työ- ja toimintakykyyn sekä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä: ravitsemus, uni, lepo ja kuormitus, terveysliikunta, mielenterveys, sosiaalinen tuki, työhyvinvointi, työturvallisuus, turvallisuus kotona ja vapaa-aikana, ympäristön terveys
- seksuaaliterveys, parisuhde, perhe ja sukupolvien sosiaalinen perintö
- kansantaudit ja yleisimmät tartuntataudit sekä niihin liittyvät riski- ja suojaavat tekijät sekä niihin vaikuttaminen
- sairauksien ja vammojen itsehoito, ensiapu ja avun hakeminen
- terveyserot maailmassa, terveyseroihin vaikuttaviin tekijöihin tutustuminen
- terveystietojen tiedonhankintamenetelmiä sekä terveyttä koskevan viestinnän, mainonnan ja markkinoinnin kriittinen tulkinta
- terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelujen käyttö, kansalaistoiminta kansanterveystyössä

Syventävät kurssit

TE2 Terveys ja arkielämä

Kurssilla syvennetään pakollisen kurssin tavoitteita arkielämän terveystottumusten ja selviytymisen keinojen osalta. Eri sisältöalueiden avulla tarkastellaan terveysongelmia selittäviä kulttuurisia, psykologisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä ja niiden tulkintoja. Lisäksi perehdytään käsitykseen itsestä ja muista fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella tasolla. Erityisesti korostetaan terveyden ylläpitoon liittyvää vastuullisuutta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan elämäänsä aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta
- osaa pohtia ja tarkastella terveyden ja sairauten liittyviä arvoja ja arvostuksia
- osaa perustella omia valintojaan terveyden näkökulmasta ja arvioida elämäntapaan ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille
- osaa kuvata koettua terveyttä ja terveysongelmia selittäviä ilmiöitä ja niiden erilaisia tulkintoja.

Keskeiset sisällöt

- itsetuntemus, aikuistuminen, sosiaalisen tuen merkitys perheessä ja lähiyhteisössä
- vanhemmuuteen ja perhe-elämään valmentautuminen
- elämänilo, mielenterveyden ylläpitäminen ja jaksaminen, masennuksen ja kriisien kohtaaminen
- ruoan terveydelliset, kulttuuriset ja yhteiskunnalliset merkitykset sekä painonhallinta, terveystoiminta, syömishäiriöt
- fyysinen ja psyykinen turvallisuus, väkivallaton viestintä
- seksuaaliterveys
- terveysongelmia selittäviin kulttuurisiin, psykologisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja niiden tulkintoihin tutustuminen, esimerkiksi elämän mielekkyyden kokeminen, ruumiinkuva/kehollisuus, mielihyvä ja riippuvuudet nykyaikana
- tupakka, alkoholi ja huumeet yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmasta

TE3 Terveys ja tutkimus

Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttaviin historiallisiin tekijöihin ja näkökulmiin, terveyden ja sairauden tutkimiseen sekä kuolleisuuteen ja sairastavuuteen liittyviin kehityslinjoihin. Kurssilla käsitellään myös terveydenhuollossa ja itsehoitona toteutettaviin tavallisimpiin tutkimuksiin, niiden tulosten tulkintaan ja johtopäätöksiin. Lisäksi perehdytään pakollisen kurssin tavoitteita syventäen terveydenhuollon eri käytäntöihin, terveystalvelujen tarjontaan sekä yksilön asemaan terveyden- ja sairaudenhoidossa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa pohtia kansanterveystieteen ja ehkäisevän terveydenhuollon kehityksen päälinjoja kansallisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa hankkia, arvioida ja tulkita terveyteen ja sairauksiin liittyvää tutkimus- ja arkitietoa
- toteuttaa pienimuotoisia terveys-/terveyskäyttäytymiskartoituksia omassa opiskeluympäristössään
- osaa käyttää terveydenhuollon palveluja sekä tuntee asiakkaan ja potilaan oikeudet

- osaa pohtia ja arvioida teknologisen kehityksen merkitystä terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta.

Soveltavat kurssit

TE4 Terveystiedon abikurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on antaa paremmat valmiudet terveystiedon ainereaalikokeeseen osallistuville.

Sisällöt

Kurssilla kerrataan ja syvennetään aikaisemmin opittuja tietoja, perehdytään terveystiedon mallikysymyksiin, harjoitellaan niihin vastaamista ja tutustutaan arviointikriteereihin.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytyt/hylätty).

5.20 Muut oppiaineet

5.20.1 Opintojen ohjaus

Soveltavat kurssit

OPS1 Tervetuloa etälukioon -kurssi

Kurssin tarkoituksena on käydä läpi etäopiskelun käytänteitä sekä auttaa opiskelijaa hahmottamaan opiskeluun liittyviä henkilökohtaisia tavoitteitaan sekä opiskelunvalmiuksiaan. Kurssin sisältöön kuuluu ennakkotehtäviä ja ensimmäisen jakson jälkeinen seurantatehtävä sekä opinto-ohjaajan tapaaminen, jossa opiskelija laatii yhdessä opinto-ohjaajan alustavan henkilökohtaisen opintosuunnitelman, käy läpi opiskelunsa aloittamiseen liittyviä kysymyksiä sekä saa ohjausta etäopiskelussa tarvittavien tietoteknisten apuvälineiden käytössä.

OPS2 Opinto-ohjauksen valinnainen kurssi

Kurssi voidaan suorittaa koulun ulkopuolella erikseen sovitulla tavalla.

5.20.2 Tietotekniikka

Soveltavat kurssit

ATS2 - Ohjelmointi

Tutustutaan ohjelmoinnin perusteisiin Java-kieltä käyttäen. Kurssin suorittaminen vaatii oppimateriaalin kaikkien lukujen suorittamista. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

ATS1 - Ajokorttikurssi I

Kurssin tarkoituksena on suorittaa ns. kansalaisen @-kortti. Tämä käsittää

4 moduulia: Tietotekniikan perusteet, Käyttöjärjestelmä, Tekstinkäsittely ja Internet. Ajokorttikokeita järjestetään lähiopetuksien yhteydessä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä ja lisäksi saa opintokirjan/todistuksen suoritettusta kortista/moduuleista.

ATS7 - Ajokorttikurssi II

Kurssin tarkoituksena on suorittaa tietokoneen A-ajokortti (7-moduulia). Ajokorttikokeita järjestetään lähiopetuksien yhteydessä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä ja lisäksi annetaan todistus tai opintokirja kun vaadittavat moduulimäärät ovat suoritettu.

5.20.3 Yrittäjyys

Soveltavat kurssit

YRI1 - Minustako yrittäjä?

Kurssi on soveltava

Tavoite

Tavoitteena on esitellä yrittäjyyttä yksilön näkökulmasta ja tuottaa kokonaisvaltainen kuva yrittäjän ominaisuuksiin, motivaatioon ja arvoihin. Tavoitteena on tarjota lisäksi realistien kuva yrittäjyydestä uramahdollisuutena.

Sisällöt

Verkkokurssin sisällön painopiste on yrittäjäominaisuuksien pohdinnassa. Sisältö on rakennettu niin, että siitä muodostuu kokonaiskuva yrittäjyydestä ja yritystoiminnan laaja-alaisuudesta ja sen osa-alueista. Oppimateriaali on verkkopohjaista, julkisen sektorin ja yrittäjien itsensä tuottamaa materiaalia. Kurssilla tehdään oma portfolio, jonka perusteella kurssi arvioidaan.

Arviointi

Suoritusmerkintä (hyväksytty/hylätty).

5.20.4 Lukiopaja

Soveltava kurssi

LUKP1 - Lukiopajakurssi

Lukiopajakurssi on soveltava ja tarkoitettu Varian kaksoistutkintolaisille. Lukiopajaa ohjaa Sotungin etälukion opettaja.

Tavoite

Lukiopajassa opiskelu tukee kaksoistutkinnon etenemistä ja antaa valmiuksia lukio-opintojen suorittamiseen sekä helpottaa opiskelijan työtaakkaa siinä, ettei kaikkea tarvitse tehdä kotona.

Sisällöt

Kurssi suoritetaan käymällä säännöllisesti lukiopajassa koko lukio-opintojen ajan. Lukiopajassa saa ohjausta lukio-opintoihin ja kurssivalintoihin. Lukiopajassa tehdään lukiokurssien tehtäviä ja kokeita. Kurssisuorituksen saa koko lukio-opintojen ajalta osallistumalla säännöllisesti lukiopajaan.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

6. Arviointi Sotungin etälukiossa

Arvioinnin lähtökohdat ja tavoitteet

"Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti."
(Lukiolaki 629/1998, 17 § 1 mom)

Kurssin opettaja antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä opiskelun aikana että sen päättyessä. Opettaja antaa palautetta numeroarvioinnin lisäksi kirjallisesti välitehtävistä, muista näytöistä ja kurssikokeesta. Palautteen tarkoituksena on kannustaa ja ohjata opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Opiskelijan oppimisen loppuarviointi auttaa myös opettajaa ja Sotungin etälukiota opetuksen arvioinnissa.

Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa omien opiskelutavoitteidensa asettamisessa ja saavuttamisessa sekä työskentelytapojensa parantamisessa.

Kurssisuorituksen arviointi

Opettaja arvioi opiskelijan opintojen etenemistä kurssin aikana ja sen päätyttyä. Kurssin arviointi perustuu kirjallisiin kurssinaikaisiin tehtäviin tai muuhun edistymisen jatkuvaan havainnointiin, kurssikokeeseen tai muuhun näyttöön.

Itsenäisesti suoritettu kurssi

"Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti." (Lukioasetus 810/1998, 4 § 1 mom)

"Opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta." (Lukioasetus 810/1998, 4 § 2 mom)

Sotungin etälukiossa voi suorittaa kurssin itsenäisesti opettajan antaman ohjeistuksen avulla. Itsenäisessä kurssissa ei ole olemassa valmista verkko-oppimateriaalia Sotungin etälukion käyttämällä oppimisolustalla. Opettaja antaa tarvittaessa ohjausta kurssin aikana. Opiskelijan tulee suorittaa opettajan antamat tehtävät tenttisopimuksen mukaisesti ja osallistua kurssikokeeseen. Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksytty arvosana.

Numeroarvostelu ja suoritusmerkinnät

"Edellä 1 momentissa tarkoitettu arvostelu annetaan numeroin tai muulla opetussuunnitelmassa määrättyllä tavalla. Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4..." (Lukioasetus 810/1998, 6 § 2 mom)

Sotungin etälukiossa kunkin oppiaineen pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroin, soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Diagnosoidut vammat ja sairaudet sekä muut oppimista vaikeuttavat seikat otetaan huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon annettaessa opiskelijan kurssiarvosanaa.

Arvioinnin suorittajat ja arviointiperusteista tiedottaminen

"Opiskelijan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai aineryhmän osalta opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä." (Lukioasetus 810/1998, 9 § 1 mom)

"Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen." (Lukioasetus 810/1998, 9 § 2 mom)

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi opettaja selvittää verkkokurssin johdannossa kurssinsa arviointiperusteet. Kurssin arviointiperusteissa määritellään seuraavat asiat ja niiden painoarvo lopullisessa arvosanassa: kurssin suorittamisen aikataulu, kurssin aikaiset välitehtävät ja niiden palautukset, muut kurssin arviointiin vaikuttavat näytöt sekä kurssikoe ja sen vaatimukset.

Opinnoissa eteneminen

"Opetussuunnitelmassa määrätään oppiaineittain tai aineryhmittäin kursseista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä asianomaisen aineen tai aineryhmän opinnoissa etenemiseen. Opiskelijalle, joka ei ole suorittanut edellä mainittuja opintoja hyväksytysti tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa sellaiset tiedot ja taidot, jotka mahdollistavat opinnoissa etenemisen." (Lukioasetus 810/1998, 7 § 1 mom)

Sotungin etälukiassa ei ole etenemisestettä kurssien suorittamisessa.

Arvosanan korottaminen

Opiskelija voi korottaa myös hyväksytyä kurssiarvosanaa joko osallistumalla uudelleen yhden kerran kurssille tai kurssikokeeseen. Lopulliseksi kurssiarvosanaksi tulee tällöin kyseisistä suorituksista parempi.

Opintojen hyväksilukeminen

"Opiskelijalla on oikeus lukea hyväkseen lukion oppimäärään muualla suoritettut opinnot, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lukion opetussuunnitelman mukaisia." (Lukiolaki 629/1998, 23 § 1 mom)

"Päätös muualla suoritettavien opintojen hyväksilukemisesta tulee sitä erikseen pyydettyäessä tehdä ennen mainittujen opintojen aloittamista." (Lukiolaki 629/1998, 23 § 2 mom)

Kun opiskelijalle hyväksiluetaan opintoja muista oppilaitoksista, pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamaan arviointiin. Jos kyseessä on oppilaitoksen omassa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava kurssi, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2

4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa ei voida päätellä, kumpaa arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suorittu kurssi vastaa, ylempää vai alempaa, vastaavuus määritellään opiskelijan eduksi.

Aikaisempia lukio-opintoja voidaan hyväksilukea käyttäen suoritusmerkintää, jos opiskelija on aloittanut lukio-opintonsa yli 18-vuotiaana. Jos opiskelija on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, hänen aikaisempia suorituksiaan pakollisissa ja valtakunnallisesti syventävissä kursseissa ei voida hyväksilukea käyttäen suoritusmerkintää.

Myös ulkomailla suoritettut opinnot voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin. Mikäli ne luetaan hyväksi pakollisiin ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin syventäviin kursseihin, niistä tulee antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tukena voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä.

Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, tulee järjestää lisäkuulustelu hänen osaamistasonsa toteamiseksi. Kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään siirryttäessä, menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, jolloin myös arvosana harkitaan uudelleen.

Maahanmuuttajaopiskelija arvioidaan suomi/ruotsi toisena kielenä (S2/R2)

-oppimäärän mukaan, jos opiskelija on valinnut sen oppimääräkseen riippumatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi/ruotsi toisena kielenä -opetusta vai ei tai onko aikuislukio voinut tarjota vain

osan suomi/ruotsi toisena kielenä -kursseista. Suomen/ruotsin äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän mukaisesti suoritettut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi/ruotsi toisena kielenä -kursseihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi/ruotsi toisena kielenä -kurssin arvosanaksi. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä (S2/R2) -oppimäärästä, mutta ei molempia.

Oppiaineen oppimäärän arviointi

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan opinto-ohjelman mukaisista pakollisista ja syventävistä kursseista sekä mahdollisista muista kursseista. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilajuiset oppimäärät. Opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tavoitteellisiin kurssivalintoihin.

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen perusteella. Mainituista opinnoista opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

suoritettuja pakollisia ja valtakunnallisesti syventäviä	joista voi olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään kursseja,
1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

"Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus erillisessä kuulustelussa arvosanan korottamiseen."

(Lukioasetus 810/1998, 8 § 3 mom)

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyttä ja oppiaineen hallintaa kuin kurssien arvostelusta määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, arvosanaa korotetaan.

Opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien pohjalta muodostuvaa oppimäärän arvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun erillisen kuulustelun lisäksi

- koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa määrittelemien syventävien kurssien pohjalta saadulla lisänäytöllä
- opiskelijan arvioinnista päättävien harkinnan perusteella, mikäli opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Päätötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Sotungin etälukiassa arvioidaan kaikki pakollisten oppiaineiden oppimäärät sekä valinnaiset vieraat kielet numeroarvosanoin. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

Lukion oppimäärän suoritus

Sotungin etälukion oppimäärä koostuu pakollisista, syventävistä ja soveltavista kursseista.

"...Aikuisille tarkoitettussa opetuksessa kurssin kesto on keskimäärin 28 tuntia ja oppimäärä sisältää vähintään 44 kurssia. Aikuisille tarkoitettuun opetukseen osallistuvan alle 18-vuotiaana lukio-opintonsa aloittaneen opiskelijan tulee lisäksi osallistua liikunnan ja terveystiedon sekä taito- ja taideaineiden opetukseen." (Lukioasetus 810/1998, 1 § 1 mom)

"Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana tulee opiskella 1 momentissa tarkoitettujen kurssien lisäksi vähintään yksi kurssi liikuntaa ja yksi kurssi terveystietoa sekä kaksi kurssia kuvataidetta tai musiikkia tai yksi kurssi kumpaakin viimeksi mainittua ainetta." (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen yleisistä tavoitteista ja tuntijaosta 955/2002)

"Kahdeksantoista vuotta täyttäneen opiskelijan katsotaan aloittaneen opintonsa alle 18-vuotiaana, jos hän jatkaa saman tai muun koulutuksen järjestäjän opetuksessa alle 18-vuotiaana aloittamiaan lukio-opintoja, eivätkä opinnot ole olleet keskeytyneenä vähintään vuoden ajan." (Lukioasetus 810/1998, 15 § 2 mom)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän, kun hän on suorittanut hyväksytysti kaikki henkilökohtaiseen opinto-ohjelmaansa kuuluneiden oppiaineiden oppimäärät. Tämä edellyttää kaikkien pakollisten oppiaineiden sekä opiskelijan valitsevien muiden kurssien suorittamista. Kurssien kokonaismäärä on vähintään 44 kurssia. Jos opiskelija on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, hänen lukion oppimääränsä on vähintään 48 kurssia. Opiskelijan kokonaiskurssimäärässä ovat mukana kaikki opiskelijan arvioidut pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit sekä muut hyväksytysti suoritettut opetussuunnitelman mukaiset opinnot.

Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Sotungin etälukio tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta opinto-oppaassa sekä kotisivullaan.

"Opinnoissa etenemistä tai päättöarviointia koskevan päätöksen uusimista on pyydetty kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä." (Lukioasetus 810/1998, muutettu valtioneuvoston asetuksella 561/2003, 13 § 1 mom)

"Jos 1 momentissa tarkoitettu uusi arviointi tai ratkaisu, jolla pyyntö on hylätty, on ilmeisen virheellinen, lääninhallitus voi opiskelijan pyynnöstä velvoittaa opettajan toimittamaan uuden arvioinnin tai määrätä opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen muutettavaksi taikka määrätä, mikä arvosana opiskelijalle on annettava." (Lukioasetus 810/1998, muutettu valtioneuvoston asetuksella 561/2003, 13 § 2 mom)

Todistukset

"Lukion koko oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Kesken lukion oppimäärän suorittamista eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta." (Lukioasetus 810/1998, 8 § 1 mom.)

"Päättö- ja erotodistukseen sekä yhden tai useamman aineen suorittamisesta annettavaan todistukseen sovelletaan, mitä 6 §:ssä säädetään." (Lukioasetus 810/1992, 8 § 2 mom.)

Sotungin etälukiassa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun henkilö on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

LIITE 1

KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.1	Kielitaidon alkeiden hallinta	<p>* Ymmärtää erittäin rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja fraaseja (tervehdyksiä, nimiä, lukuja, kehotuksia) arkisissa yhteyksissä.</p> <p>* Ei edes ponnistellen ymmärrä kuin kaikkein alkeellisinta kieliaainesta.</p> <p>*Tarvitsee erittäin paljon</p>	<p>*Osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein. Vuorovaikutus on puhekumppanin varassa, ja puhuja turvautuu ehkä äidinkieleen tai eleisiin.</p> <p>* Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia.</p> <p>* Ääntäminen voi aiheuttaa suuria ymmärtämisongelmia.</p> <p>* Osaa hyvin suppean</p>	<p>*Tuntee kirjainjärjestelmän, mutta ymmärtää tekstistä vain hyvin vähän.</p> <p>*Tunnistaa vähäisen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin.</p> <p>* Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennakoitavassa yhteydessä on erittäin rajallinen.</p>	<p>*Osaa viestiä välittömiä tarpeita hyvin lyhyin ilmaisin.</p> <p>*Osaa kirjoittaa kielen kirjaimet ja numerot kirjaimin, merkitä muistiin henkilökohtaiset perustietonsa ja kirjoittaa joitakin tuttuja sanoja ja fraaseja.</p> <p>*Osaa joukon erillisiä sanoja ja sanontoja.</p> <p>* Ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta kirjoittaa oikein muutamia sanoja ja ilmauksia.</p>

		apua: toistoa, osoittamista, käännöstä.	perussanaston ja joitakin opeteltuja vakioilmaisuja. * Puhuja ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta hänen hallitsemansa harvat kaavamaiset ilmaisut voivat olla melko virheettömiä.		
A1.2	Kehittyvä alkeiskielitaito	*Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen. * Joutuu ponnistelemaan ymmärtääkseen yksinkertaisiakin lausumia ilman selviä tilannevihjeitä. *Tarvitsee paljon apua: puheen hidastamista, toistoa, näyttämistä ja	*Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa. Tarvitsee usein puhekumppanin apua. *Puheessa on taukoja ja muita katkoksia. *Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisongelmia. * Osaa hyvin suppean perussanaston, joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia.	*Ymmärtää nimiä, kylttejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin. * Tunnistaa yksinkertaisen tekstin yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen * Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa	*Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein. *Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja). * Osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita. * Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon

		käännöstä.	* Alkeellisessakin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.	yhteydessä on rajallinen.	kaikenlaisia virheitä.
--	--	------------	---	---------------------------	------------------------

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.3	Toimiva alkeiskielitaito	<p>* Ymmärtää yksinkertaisia lausumia (henkilökohtaisia kysymyksiä ja jokapäiväisiä ohjeita, pyyntöjä ja kieltoja) rutiinimaisissa keskusteluissa tilanneyhteyden tukemana.</p> <p>* Pystyy seuraamaan yksinkertaisia, välittömiin tilanteisiin tai omaan kokemukseensa liittyviä keskusteluja.</p> <p>* Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja kuulijalle kohdennettua yleiskielistä puhetta.</p>	<p>* Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhekumppanin apua.</p> <p>* Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä.</p> <p>* Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisongelmia.</p> <p>* Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita.</p> <p>* Alkeellisessakin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä.</p>	<p>* Pystyy lukemaan tuttuja ja joitakin tuntemattomia sanoja. Ymmärtää hyvin lyhyitä viestejä, joissa käsitellään arkielämää ja rutiinitapahtumia tai annetaan yksinkertaisia ohjeita.</p> <p>* Pystyy löytämään tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä (postikortit, säätiedotukset).</p> <p>* Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hyvin hidasta.</p>	<p>* Selviytyy kirjoittamalla kaikkein tutuimmissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa.</p> <p>* Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilötiedot, yksinkertainen sanelu).</p> <p>* Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreetteihin tarpeisiin. Osaa kirjoittaa muutamia yksilauseisia virkkeitä.</p> <p>* Alkeellisessakin vapaassa tuotoksessa esiintyy monenlaisia virheitä.</p>

--	--	--	--	--	--

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.1	Peruskie- li- taidon alkuvai- he	<p>* Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä.</p> <p>* Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tv-uutisissa.</p> <p>* Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja</p>	<p>* Osaa kuvata lähipiiriään muutamin lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista. Osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun, mutta kykenee harvoin ylläpitämään pitempää keskustelua.</p> <p>*Tuottaa sujuvasti joitakin tuttuja jaksoja, mutta puheessa on paljon hyvin ilmeisiä taukoja ja vääriä aloituksia.</p> <p>* Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on hyvin ilmeistä ja ääntämisvirheistä voi koitua satunnaisia ymmärtämisongelmia.</p>	<p>*Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavanomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arkisimpia käyttöohjeita).</p> <p>* Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla.</p> <p>* Lyhyenkin tekstipätkän</p>	<p>* Selviytyy kirjoittamalla kaikkein rutiininomaisimmista arkitilanteista.</p> <p>* Osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä (henkilökohtaiset kirjeet, lappuset), jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin sekä yksinkertaisia, luettelomaisia kuvauksia hyvin tutuista aiheista (todellisista tai kuvitteellisista henkilöistä, tapahtumista, omista ja perheen suunnitelmista).</p> <p>*Osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettista sanastoa ja perusaikamuotoja sekä yksinkertaisin sidossanoin (ja, mutta)</p>

		<p>selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa.</p>	<p>*Osa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita (kuten menneen ajan muotoja ja konjunktioita).</p> <p>* Hallitsee kaikkein yksinkertaisimman kieliopin alkeellisessa vapaassa puheessa, mutta virheitä esiintyy yhä paljon perusrakenteissakin.</p>	<p>lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta.</p>	<p>liitettyjä rinnasteisia lauseita.</p> <p>*Kirjoittaa kaikkein yksinkertaisimmat sanat ja rakenteet melko oikein, mutta tekee toistuvasti virheitä perusasioissa (aikamuodot, taivutus) ja tuottaa paljon kömpelöitä ilmaisuja vapaassa tuotoksessa.</p>
--	--	---	--	--	--

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.2	Kehittyvä peruskie- li-taito	<p>* Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia.</p> <p>*Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja hyvin rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonmaisessa puheessa.</p> <p>* Yksinkertaisenkin viestin</p>	<p>* Osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään ja sen jokapäiväisistä puolista. Pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista. Voi tarvita apua keskustelussa ja vältellä joitakin aihepiirejä.</p> <p>*Puhe on välillä sujuvaa, mutta erilaiset katkokset ovat hyvin ilmeisiä.</p> <p>*Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on ilmeistä ja ääntämisvirheitä</p>	<p>*Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalistat, aikataulut) sekä faktatekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset).</p> <p>* Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden</p>	<p>* Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa.</p> <p>*Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit).</p> <p>*Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot.</p> <p>* Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa</p>

	ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Toistoa tarvitaan melko usein.	<p>esiintyy.</p> <p>* Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen, jokapäiväisen sanaston ja jonkin verran idiomaattisia ilmaisuja. Osaa useita yksinkertaisia ja myös joitakin vaativampia rakenteita.</p> <p>* Laajemmassa vapaassa puheessa esiintyy paljon virheitä perusasioissa (esim. verbien aikamuodoissa) ja ne voivat joskus haitata ymmärrettävyyttä.</p>	<p>kieliasusta ja kontekstista.</p> <p>* Tarvitsee usein uudelleen lukemista ja apuvälineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi.</p>	<p>rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kömpelöitä ilmaisuja.</p>
--	--	---	--	--

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.1	Toimiva peruskie- li-taito	<p>*Ymmärtää pääajatuksia ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja mukaan lukien lyhyt kerronta. Tavoittaa radiouutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat.</p> <p>* Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja</p>	<p>*Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielialueella tavallimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hieman vaativammissa tilanteissa. Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia.</p> <p>*Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäröintiä.</p> <p>*Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin</p>	<p>*Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.</p> <p>* Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia.</p>	<p>* Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista.</p> <p>*Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmassa kirjallisen viestinnän muodoissa.</p> <p>*Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien</p>

	<p>rajallisen joukon idiomeja.</p> <p>* Pitemmän viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja selkeämpää yleiskielistä puhetta. Toistoa tarvitaan silloin tällöin.</p>	<p>verran.</p> <p>* Osaa käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita.</p> <p>* Laajemmassa vapaassa puheessa kielioppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeleita ja päätteitä puuttuu), mutta ne haittaavat harvoin ymmärrettävyyttä.</p>	<p>* Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteellista.</p>	<p>laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja.</p> <p>* Rutiininomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jotkut vaativammat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.</p>
--	--	--	--	---

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.2	Sujuva peruskie- li-taito	<p>* Ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (epäsuora tiedustelu, työkeskustelut, ennakoitavissa olevat puhelinviestit).</p> <p>* Ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta ja epämuodollisesta keskustelusta.</p> <p>* Ymmärtäminen edellyttää yleiskieltä tai melko tuttua aksenttia sekä satunnaisia toistoja ja uudelleenmuotoiluja.</p>	<p>*Osaa kertoa tavallisista, konkreeteista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen ja selostaa myös muita aiheita, kuten elokuvia, kirjoja tai musiikkia. Osaa viestiä varmasti useimmissa tavallisissa tilanteissa. Kielellinen ilmaisu ei ehkä ole kovin tarkkaa.</p> <p>*Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti. Vaikka taukoja ja katkoksia esiintyy, puhe jatkuu ja viesti välittyy.</p> <p>*Ääntäminen on hyvin ymmärrettävää, vaikka intonaatio ja painotus eivät ole aivan kohdekielen mukaisia.</p>	<p>* Pystyy lukemaan muutaman kappaleen pituisia tekstejä monenlaisista aiheista (lehtiartikkelit, esitteet, käyttöohjeet, yksinkertainen kaunokirjallisuus) ja selviää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä käytännönläheisissä ja itselleen tärkeissä tilanteissa.</p> <p>* Pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoja useammasta muutaman sivun pituisesta tekstistä suorittaakseen jonkin tehtävän.</p>	<p>*Osaa kirjoittaa henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä, kertoa niissä uutisia ja ilmaista ajatuksiaan tutuista abstrakteista ja kulttuuriaiheista, kuten musiikista tai elokuvista.</p> <p>* Osaa kirjoittaa muutaman kappaleen pituisen jäsentyneen tekstin (muistiinpanoja, lyhyitä yhteenvetoja ja selostuksia selväpiirteisen keskustelun tai esityksen pohjalta).</p> <p>Osaa esittää jonkin verran tukitietoa pääajatuksille ja ottaa lukijan huomioon.</p> <p>* Hallitsee melko monenlaiseen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita. Osaa</p>

	<p>Nopea syntyperäisten välinen keskustelu ja vieraiden aiheiden tuntemattomat yksityiskohdat tuottavat vaikeuksia.</p>	<p>*Osaa käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja. Käyttää myös monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita.</p> <p>* Kielioppivirheitä esiintyy jonkin verran, mutta ne haittaavat harvoin laajempaan viestintää.</p>	<p>* Pitkien tekstien jotkin yksityiskohdat ja sävyt saattavat jäädä epäselviksi.</p>	<p>ilmaista rinnasteisuutta ja alisteisuutta.</p> <p>*Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä, vaikka virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa, tekstin jäsentelyssä ja tyyliässä ja vaikka äidinkielen tai jonkin muun kielen vaikutus on ilmeinen.</p>
--	---	--	---	--

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa					
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.1	Itsenäisen kielitaidon perustaso	<p>* Ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksisen puheen pääajatuksen, kun se käsittelee konkreetteja tai abstrakteja aiheita. Pystyy seuraamaan yleisesti kiinnostavaa yksityiskohtaista kerrontaa (uutiset, haastattelut, elokuvat, luennot).</p> <p>* Ymmärtää puheen pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä. Pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia, jos puheen kulku on selvästi merkitty erilaisin jäsentimin</p>	<p>*Osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen. Pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin. Pystyy säännölliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa vaikuttamatta tahattomasti huvittavalta tai ärsyttävältä. Kielellinen ilmaisu ei aina ole täysin tyylikästä.</p> <p>*Pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja</p>	<p>*Pystyy lukemaan itsenäisesti muutaman sivun pituisia tekstejä (lehtiartikkeleita, novelleja, viihde- ja tietokirjallisuutta, raportteja ja yksityiskohtaisia ohjeita) oman alan tai yleisistä aiheista. Tekstit voivat käsitellä abstrakteja, käsitteellisiä tai ammatillisia aiheita, ja niissä on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.</p> <p>*Pystyy tunnistamaan kirjoittajan ja tekstin tarkoituksen, paikantamaan useita eri yksityiskohtia pitkistä tekstistä. Pystyy nopeasti tunnistamaan</p>	<p>* Osaa kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia tekstejä monista itseään kiinnostavista aihepiireistä, tutuista abstrakteista aiheista, rutiiniluonteisia asiaviestejä sekä muodollisempia sosiaalisia viestejä (arvostelut, liikekirjeet, ohjeet, hakemukset, yhteenvedot).</p> <p>*Osaa kirjoittaessaan ilmaista tietoja ja näkemyksiä tehokkaasti ja kommentoida muiden näkemyksiä. Osaa yhdistellä tai tiivistää eri lähteistä poimittuja tietoja omaan tekstiin.</p> <p>* Osaa laajan sanaston ja vaativia lauserakenteita sekä kielelliset keinot selkeän, sidosteisen tekstin laatimiseksi.</p>

		<p>(sidesanat, rytmitys). Pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat.</p> <p>* Ymmärtää suuren osan ympärillään käytävästä keskustelusta, mutta voi kokea vaikeaksi ymmärtää useamman syntyperäisen välistä keskustelua, jos nämä eivät mitenkään helpota sanottavaansa.</p>	<p>puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja.</p> <p>* Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia.</p> <p>* Osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto. Osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin muotovaihtimuksiin.</p> <p>* Kieliopin hallinta on melko hyvää, eivätkä satunnaiset virheet yleensä haittaa ymmärrettävyyttä.</p>	<p>tekstin sisällön ja uusien tietojen käyttöarvon päättääkseen, kannattaako tekstiin tutustua tarkemmin.</p> <p>* Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien idiomit ja kulttuuriviittaukset.</p>	<p>Sävyn ja tyylin joustavuus on rajallinen, ja pitkässä esityksessä voi ilmetä hyppäyksiä asiasta toiseen.</p> <p>* Hallitsee melko hyvin oikeinkirjoituksen, kieliopin ja välimerkkien käytön, eivätkä virheet johda väärinkäsityksiin. Tuotoksessa saattaa näkyä äidinkielen vaikutus. Vaativat rakenteet sekä ilmaisun ja tyylin joustavuus tuottavat ongelmia.</p>
--	--	--	--	--	---

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa					
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.2	Toimiva itsenäinen kielitaito	<p>* Ymmärtää elävää tai tallennettua, selkeästi jäsentynyttä yleiskielistä puhetta kaikissa sosiaalisen elämän, koulutuksen ja työelämän tilanteissa (myös muodollinen keskustelu ja syntyperäisten välinen vilkas keskustelu).</p> <p>* Pystyy yhdistämään vaativia tehtäviä varten kompleksista ja yksityiskohtaista tietoa kuulemistaan laajoista keskusteluista tai esityksistä. Osaa päätellä ääneen lausumattomia asenteita ja sosiokulttuurisia</p>	<p>*Osaa pitää valmistellun esityksen monenlaisista yleisistäkin aiheista. Pystyy tehokkaaseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa. Osaa keskustella ja neuvotella monista asioista, esittää ja kommentoida vaativia ajatuskuluja ja kytkeä sanottavansa toisten puheenvuoroihin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. Esitys voi olla kaavamaisista, ja puhuja turvautuu toisinaan kiertoilmauksiin.</p> <p>*Osaa viestiä spontaanisti, usein hyvinkin sujuvasti ja</p>	<p>*Pystyy lukemaan itsenäisesti usean sivun pituisia, eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä (päivälehtiä, novelleja, kaunokirjallisuutta). Jotkin näistä voivat olla vain osittain tuttuja tai tuntemattomia, mutta henkilön itsensä kannalta merkityksellisiä.</p> <p>* Pystyy tunnistamaan kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin tarkoituksen. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä.</p>	<p>*Osaa kirjoittaa selkeitä, yksityiskohtaisia, muodollisia ja epämuodollisia tekstejä monimutkaisista todellisista tai kuvitelluista tapahtumista ja kokemuksista enimmäkseen tutuille ja toisinaan tuntemattomille lukijoille. Osaa kirjoittaa esseiden, muodollisen tai epämuodollisen selostuksen, muistiinpanoja jatkotehtäviä varten ja yhteenvetoja.</p> <p>*Osaa kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin, ilmaista kantansa, kehittää argumentteja systemaattisesti, analysoida, pohtia ja tiivistää tietoa ja</p>

	<p>viitteitä sekä arvioida kriittisesti kuulemaansa.</p> <p>* Ymmärtää vieraita puhujia ja kielimuotoja. Huomattava taustamelu, kielellinen huumori ja harvinaisemmat idiomit ja kulttuuriviittaukset saattavat yhä tuottaa vaikeuksia.</p>	<p>vaivattomasti satunnaisista epäröinneistä huolimatta.</p> <p>* Ääntäminen ja intonaatio ovat hyvin selkeitä ja luontevia.</p> <p>* Hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista konkreetteja ja käsitteellisiä, tuttuja ja tuntemattomia aiheita varmasti, selkeästi ja tilanteen vaatimaa muodollisuusastetta noudattaen. Kielelliset syyt rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin.</p> <p>* Kieliopin hallinta on hyvää. Usein puhuja korjaa virheensä itse, eivätkä virheet haittaa ymmärrettävyyttä.</p>	<p>Ymmärtää riittävästi tiivistääkseen pääkohdat tai ilmaistakseen ne toisin sanoin.</p> <p>* Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien harvinaisemmat idiomit ja kulttuuriviittaukset.</p>	<p>ajatuksia.</p> <p>* Kielellinen ilmaisuvarasto ei rajoita havaittavasti kirjoittamista.</p> <p>* Hallitsee hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä harvinaisissa rakenteissa ja idiomaattisissa ilmauksissa sekä tyyliseikoissa.</p>
--	---	---	--	---

		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
C1.1	Taitavan kielitaidon perustaso	<p>*Ymmärtää suhteellisen vaivattomasti pitempäänkin puhetta tai esitystä (elokuvia, luentoja, keskusteluja, väittelyjä) erilaisista tutuista ja yleisistä aiheista myös silloin, kun puhe ei ole selkeästi jäsenneltyä ja sisältää idiomaattisia ilmauksia ja rekisterinvaihdoksia.</p> <p>*Ymmärtää hyvin erilaisia äänitemateriaaleja yksityiskohtaisesti ja puhujien välisiä suhteita ja tarkoituksia tunnistaen.</p> <p>*Vieras aksentti tai hyvin murteellinen puhekieli tuottavat</p>	<p>*Osaa pitää pitkähkön, valmistellun muodollisenkin esityksen. Pystyy ottamaan aktiivisesti osaa monimutkaisiin käsitteellisiin ja yksityiskohtia sisältäviin tilanteisiin ja johtaa rutiiniluonteisia kokouksia ja pienryhmiä. Osaa käyttää kieltä monenlaiseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Tyylilajien ja kielimuotojen vaihtelu tuottaa vaikeuksia.</p> <p>*Osaa viestiä sujuvasti, spontaanisti ja lähes vaivattomasti.</p> <p>*Osaa vaihdella intonaatiota ja sijoittaa lausepainot oikein ilmaistakseen kaikkein hienoimpiakin merkitysvaihteita.</p> <p>*Sanasto ja rakenteisto ovat</p>	<p>*Ymmärtää yksityiskohtaisesti pitkähköjä, kompleksisia tekstejä eri aloilta.</p> <p>*Pystyy vaihtelemaan lukutapaansa tarpeen mukaan. Osaa lukea kriittisesti ja tyyllisiä vivahteita arvioiden sekä tunnistaa kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin piilomerkityksiä. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä, tiivistämään ne ja tekemään niistä vaativia johtopäätöksiä.</p> <p>*Vaativimmat yksityiskohdat ja idiomaattiset tekstikohdat saattavat vaatia useamman</p>	<p>*Pystyy kirjoittamaan selkeitä, hyvin jäsenyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista, ilmaisemaan itseään täsmällisesti ja ottamaan huomioon vastaanottajan. Osaa kirjoittaa todellisista ja kuvitteellisista aiheista varmallalla, persoonallisella tyyllillä käyttäen kieltä joustavasti ja monitasoisesti. Pystyy kirjoittamaan selkeitä ja laajoja selostuksia vaativistakin aiheista.</p> <p>*Osoittaa, että hallitsee monia keinoja tekstin jäsentämiseksi ja sidosteisuuden edistämiseksi.</p> <p>*Kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Hallitsee hyvin idiomaattiset ilmaukset ja tavalliset sanonnat.</p> <p>* Hallitsee erittäin hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen.</p>

		vaikeuksia.	hyvin laajat ja rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. *Kieliopin hallinta on hyvää. Satunnaiset virheet eivät hankaloita ymmärtämistä, ja puhuja osaa korjata ne itse.	lukukerran tai apuvälineiden käyttöä.	Virheitä voi esiintyä satunnaisesti idiomaattisissa ilmauksissa sekä tyylliseikoissa.
--	--	-------------	--	---------------------------------------	---